WYDAWNICTWO KURII DIECEZJALNEJ
W ZAMOŚCIU

ZAMOJSKI INFORMATOR DIECEZJALNY

XXX (2021)2

KOLEGIUM REDAKCYJNE

ks. Michał Maciołek
ks. Zygmunt Jagiełło

WYDAWNICTWO KURII DIECEZJALNEJ

ISSN 1425-7777

Przygotowanie do druku: ks. Zygmunt Jagiełło

ADRES REDAKCJI
ul. Hetmana Jana Zamoyskiego 1, 22-400 Zamość
tel. 84 627-95-21

DRUK:
„BONUS LIBER" Sp. z o. o.
Wydawnictwo i Drukarnia Diecezji Rzeszowskiej
ul. 17 Pułku Piechoty 7, 35-020 Rzeszów
tel./fax 17 852 5938, e-mail: bonusliber@wp.pl
www.bonusliber.pl

Nakład: 510

STOLICA APOSTOLSKA

ŚW. MARIA MAGDALENA PATRONKĄ MIASTA BIŁGORAJ

CONGREGATIO DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 545/19

ZAMOSCIENSIS-LUBACZOVIENSIS

Sanctam Mariam Magdalenam, quae summo mane Paschatis prima meruit Salvatorem videre a mortuis resurrectum et aliis discipulis nuntium afferre resurrectionis, clerus et christifideles urbis v. d. *Biłgoraj* peculiari necnon assiduo cultu prosecuti sunt et adhuc prosequuntur.

Inde Excellentissimus Dominus Marianus Rojek, Episcopus Zamosciensis-Lubaczoviensis, communia excipiens vota, etiam auctoritatis civilis, electionem Sanctae Mariae Magdalenae in Patronam apud Deum illius urbis rite approbavit. Idem vero, litteris die 28 octobris 2019 datis, enixe rogavit ut electio et approbatio huiusmodi, iuxta Normas de Patronis constituendis confirmarentur.

Congregatio porro de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, vigore facultatum sibi a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, attentis expositis, cum electionem et approbationem ad iuris praescriptum peractas esse constet, precibus annuit atque

SANCTAM MARIAM MAGDALENAM
PATRONAM APUD DEUM
URBIS v. d. *BIŁGORAJ*

confirmat, omnibus cum iuribus et liturgicis privilegiis iuxta rubricas consequentibus.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex aedibus Congregationis de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 12 aprilis 2021.

✠ Arturus Roche
Archiepiscopus a Secretis

P. Conradus Maggioni
Subsecretarius

ŚW. MARIA MAGDALENA PATRONKĄ MIASTA BIŁGORAJ

Kongregacja do spraw Kultu Bożego
i Dyscypliny Sakramentów
Protokół Nr 545/19

DIECEZJA ZAMOJSKO-LUBACZOWSKA

Świętą Marię Magdalenę, która w poranek Wielkanocny jako pierwsza była godna ujrzeć Zbawiciela powstałego z martwych i innym uczniom przynieść wiadomość o zmartwychwstaniu, duchowieństwo i wierni miasta zwanego Biłgoraj szczególnym i trwałym kultem obdarzyli i nadal obdarzają.

Dlatego Jego Ekscelencja Marian Rojek, Biskup Zamojsko-Lubaczowski, przyłączając się do powszechnego pragnienia, także władz publicznych, wybór Świętej Marii Magdaleny na patronkę przed Bogiem owego miasta prawnie zaaprobował. On też w piśmie datowanym na dzień 28 października 2019 r. zwrócił się z usilną prośbą, aby taki wybór i aprobata były według ustanowionych Norm dotyczących Patronów potwierdzone.

Kongregacja do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, mocą władzy nadanej jej przez Ojca Świętego Franciszka, biorąc powyższe pod uwagę, po stwierdzeniu zgodności wyboru i aprobaty z obowiązującym prawem, przychyla się do próśb i

ŚWIĘTĄ MARIĘ MAGDALENĘ
PATRONKĄ PRZED BOGIEM
MIASTA BIŁGORAJ

ustanawia, ze wszystkimi prawami i liturgicznymi przywilejami z tym związanymi.

Bez względu na jakiekolwiek inne postanowienia.

W siedzibie Kongregacji do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 12 kwietnia 2021 r.

+ Artur Roche
Arcybiskup Sekretarz

Ojciec Konrad Maggioni
Podsekretarz

Tłumaczenie: ks. Michał Maciołek

EPISKOPAT

POLSKI

STANOWISKO PRZEWODNICZĄCEGO ZESPOŁU EKSPERTÓW KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI DS. BIOETYCZNYCH W SPRAWIE KORZYSTANIA ZE SZCZEPIONEK PRZECIW COVID-19 FIRM ASTRAZENEKA I JOHNSON&JOHNSON

1. Dnia 23 grudnia 2020 r. Zespół Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych opublikował dokument na temat szczepionek. Dokument ten jest dalej w całej pełni aktualny i zgodny z nauczaniem teologicznym i moralnym Kościoła katolickiego.

We wspomnianym dokumencie podkreślono, że szczepionki wykorzystujące mRNA (firm Pfizer i Moderna) nie budzą poważnych przeciwskazań etycznych, gdyż w ich produkcji nie korzystano z linii komórkowych stworzonych na bazie tkanek płodów abortowanych (do ich produkcji nie są wymagane linie komórkowe). Testowanie tych szczepionek na płodowych komórkach nie budzi dyskwalifikujących zastrzeżeń, gdyż takie badanie nie stanowi ogniwa w procesie ich produkcji. W powyższym dokumencie nie ustosunkowano się do szczepionek innych firm, gdyż brak było wówczas pewnych danych na temat technologii zastosowanych w ich produkcji.

2. Dziś jednak już wiadomo, że szczepionki firm AstraZeneca i Johnson&Johnson są niestety oparte na technologii bazującej na komórkach pochodzących od abortowanych płodów (korzysta się z nich w procesie namnażania tzw. składnika aktywnego szczepionki, czyli pozbawionego zjadliwości adenowirusa). Ten fakt budzi poważny sprzeciw moralny, gdyż w tym przypadku komórki pochodzące z abortowanych płodów stanowią niezbędne ogniwo technologii wytwarzania tych szczepionek. Zgodnie z przedstawionymi w poprzednim dokumencie zasadami katolicy nie powinni godzić się na szczepienie tymi szczepionkami, gdyż istnieją inne – wyżej wspomniane mRNA – które nie budzą wiążących sumienie zastrzeżeń moralnych.

3. Stanowisko to nie jest jednak ostateczną oceną moralną w kwestii ewentualnego korzystania ze szczepionek firm AstraZeneca i Johnson&Johnson. Trzeba bowiem pamiętać, że wierni, którzy nie mają możliwości wyboru innej szczepionki i są wprost zobligowani określonymi uwarunkowaniami (np. zawodowymi, posłuszeństwa w ramach określonych zespołów, struktur, urzędów,

służb, dla których przeznaczono właśnie te szczepionki) mogą z nich skorzystać bez winy moralnej.

Zgodnie ze stanowiskiem Magisterium Kościoła, wyjątkowa dopuszczalność tych szczepionek wynika stąd, że ich przyjęcie nie wiąże się z bezpośrednim uczestnictwem w aborcji, nie oznacza jej akceptacji i jej wymuszania (linie komórkowe wykorzystane w produkcji nie powstały na ich zamówienie). Ponadto związek między płodem abortowanym i szczepionkami nie jest związkiem formalnym (co miałoby miejsce, jeżeli aborcja byłaby przeprowadzona na zamówienie producenta szczepionek i byłaby wymuszana przez osoby chcące z nich korzystać), ale jest związkiem materialnym (brak związku intencjonalnego i przyczynowego; szczepionkę łączy z aborcją tylko materiał biologiczny z niej pochodzący).

Zakłada się też, że korzystanie z tej szczepionki jest podyktowane przez prawdziwą konieczność czy obowiązek mający na celu ochronę życia i zdrowia osobistego lub bliźnich, którzy mogliby być zakażeni przez kontakt z niezaszczepioną osobą. Osoby takie winny jednak – w możliwy dla nich sposób – manifestować swój stanowczy sprzeciw wobec wykorzystania materiału biologicznego mającego niemoralną genezę w produkcji tej szczepionki oraz dlatego, aby nie zostały uznane za popierające w sposób pośredni aborcję (na przykład pisząc listy sprzeciwu do instytucji sprowadzających lub dystrybuujących tę szczepionkę, czy też do przełożonych).

4. Niniejsza opinia nie uwzględnia aspektów formalnych szczepień (zwłaszcza możliwych poważnych skutków ubocznych pozostających w związku przyczynowym, a nie czasowym, z podaniem określonej szczepionki), gdyż jak dotychczas brakuje w tej materii pewnych wyników badań oraz obiektywnych, zgodnych i nie budzących wątpliwości opinii specjalistów. Taka opinia będzie możliwa dopiero wtedy, gdy te wątpliwości zostaną w pełni wyjaśnione.

Jednakże – zgodnie z zasadami etycznymi – w przypadku uzasadnionych podejrzeń co do zagrożenia dla życia konkretnych osób stwarzanego przez którąś ze szczepionek, należy rezygnować z jej podania.

+ Józef Wróbel SCJ
Przewodniczący Zespołu Ekspertów KEP ds. Bioetycznych

Lublin, 14 kwietnia 2021 r.

KOMUNIKAT RADY STAŁEJ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI PO SPOTKANIU NA JASNEJ GÓRZE W DNIU 3 MAJA 2021 R.

W dniu 3 maja 2021 r., w uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, na Jasnej Górze zebrała się Rada Stała Konferencji Episkopatu Polski. Spotkanie było poświęcone aktualnym kwestiom duszpasterskim Kościoła w naszym kraju w dobie trwającej pandemii koronawirusa.

1. Spotkanie Rady Stałej poprzedziła uroczysta Eucharystia na szczycie Jasnej Góry koncelebrowana przez biskupów i kapłanów pod przewodnictwem abpa Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, który wygłosił homilię. W czasie Mszy modlono się, za wstawiennictwem Maryi, m.in. o pokój społeczny w naszej Ojczyźnie, o ustanie pandemii koronawirusa, za pielgrzymujących do Matki Bożej Częstochowskiej oraz we wszystkich intencjach powierzanych Królowej Polski przez Rodaków.

2. Biskupi wyrazili wdzięczność Papieżowi Franciszkowi za ogłoszenie daty beatyfikacji Prymasa Tysiąclecia, kard. Stefana Wyszyńskiego. Zaapelowali, by przygotowania do tej uroczystości, która będzie miała miejsce 12 września, objęły cały kraj i stały się okazją do przypomnienia i pogłębienia nauczania tego wielkiego Polaka. Wskazali, że jego postać, tak mocno wpisana w niezwykle trudne czasy naszej Ojczyzny, może być dzisiaj inspiracją dla tych, którzy pragną pojednania społecznego i dobra powszechnego, a także poszanowania prawa ludzi wierzących do nieskrępowanego praktykowania i publicznego wyznawania wiary w naszym kraju.

3. Rada Stała analizowała również sytuację duszpasterską Kościoła wynikającą z poważnych ograniczeń związanych z pandemią i wynikających stąd wyzwań duszpasterskich. Pandemia ukazała granice ludzkiej autonomii i wyzwania stojące przed działalnością pastoralną. Duszpasterze zauważają osłabienie aktywności religijnej wiernych. Są też problemy, jak np. w wielu miejscach wciąż utrudniony dostęp kapłanów do ludzi chorych czy czasem niemożliwa działalność niektórych grup i ruchów. Papież Franciszek uświadamia nam jednak, że czas po pandemii nie będzie polegał tylko na uruchomieniu starych działań, ale także konieczności podjęcia nowego rodzaju działań. Potrzebna jest zatem bardzo dokładna analiza aktualnej sytuacji i dostrzeżenie już dzisiaj możliwych konsekwencji pandemii w polskich diecezjach. Troską pasterzy będzie zatem przygo-

towanie Kościoła do czasu po pandemii. Szeroka refleksja na ten temat zostanie podjęta podczas kolejnego Zebrania Plenarnego.

4. Biskupi podjęli także temat języka używanego w debacie publicznej i życiu społecznym. Papież Franciszek w swoim nauczaniu wielokrotnie wskazywał na wagę tzw. języka inkluzywnego, szczególnie w obliczu narastających podziałów, agresji werbalnej, języka nienawiści i działań wykluczających. Biskupi dostrzegając, że zjawiska te stały się częścią życia społecznego w Polsce, zachęcają Radę Społeczną KEP do przygotowania dokumentu, w którym podkreślona zostanie konieczność podjęcia działań sprzyjających budowaniu wzajemnego zrozumienia, łagodzeniu konfliktów oraz niwelowaniu istniejących podziałów.

5. Biskupi podjęli również kwestię wystąpień duchowych w mediach, a zwłaszcza pewnych publicznych wypowiedzi nie zawsze w pełni zgodnych z nauką Kościoła. Rada Stała zaproponowała m.in. rewizję i aktualizację obowiązujących „Norm Konferencji Episkopatu Polski dotyczących występowania duchownych i osób zakonnych oraz przekazywania nauki chrześcijańskiej w audycjach radiowych i telewizyjnych". Od czasu ich uchwalenia w 2004 r. w przestrzeni medialnej zaszły bardzo duże zmiany, dotyczące głównie mediów internetowych i platform społecznościowych, mających ogromny wpływ na społeczeństwo, zwłaszcza na ludzi młodych. Rada Stała powołała zespół ekspertów, którego zadaniem będzie przygotowanie uaktualnionej wersji wspomnianych norm.

Członkowie Rady Stałej ogarniają troską i modlitwą wszystkich Rodaków w kraju i za granicą i udzielają im z duchowej stolicy Polski pasterskiego błogosławieństwa.

Rada Stała
Konferencji Episkopatu Polski

Jasna Góra, 3 maja 2021 r.

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI W SETNĄ ROCZNICĘ POŚWIĘCENIA NARODU POLSKIEGO NAJŚWIĘTSZEMU SERCU PANA JEZUSA

Budujmy cywilizację miłości!

Drogie Siostry i Bracia!

Za kilka dni, 11 czerwca, w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, biskupi zebrani na plenarnym zebraniu Konferencji Episkopatu uroczyście ponowią akt poświęcenia Polski Sercu Jezusa. W tym samym dniu zostanie on odnowiony we wszystkich polskich parafiach, które przygotowywały się do tego wydarzenia przez ostatnie miesiące. Chodzi o to, by w tym duchowym wydarzeniu mogła uczestniczyć cała wspólnota Kościoła i „aby wszyscy ludzie, pociągnięci do otwartego Serca Zbawiciela, z radością czerpali ze źródeł zbawienia".

Symbolem nieskończonej i niepojętej miłości Boga jest przebite włócznią i otwarte Serce wiszącego na krzyżu Zbawiciela. Wobec takiej Miłości nie można przejść obojętnie, trzeba na nią odpowiedzieć. Kult Serca Jezusa wyraża się w pragnieniu, by nasze serca zranione grzechem, ale obmyte i uzdrowione Chrystusową Krwią biły w rytmie Najświętszego Serca Zbawiciela, będącego „gorejącym ogniskiem miłości". On najpełniej objawił światu miłość, bo nie jest bezwzględnym Sędzią, ale kochającym Ojcem.

Poświęcając się Sercu Jezusowemu, człowiek pozwala do końca przeniknąć się miłością Bożą, na tę miłość odpowiedzieć i nieść ją otaczającemu światu. Dlatego oddanie się Sercu Jezusowemu ma istotny wymiar społeczny i wyraża się w tym co św. Paweł VI i św. Jan Paweł II nazywali budowaniem cywilizacji miłości.

Kult Serca Jezusa prowadzi nas również do zadośćuczynienia i wynagradzania za popełnione grzechy, które zawsze są ranami zadanymi Miłości. Oddawanie czci Najświętszemu Sercu Pana Jezusa związane jest z kultem Miłosierdzia Bożego, na które tak wrażliwy jest współczesny człowiek. Świadczy o tym duchowe doświadczenie świętej Siostry Faustyny Kowalskiej, uformowanej również przez nabożeństwo do Serca Jezusa, tak bardzo żywe w latach jej służby w Kościele.

Historia kultu

Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa ma dawne korzenie, rozpowszechnił się na skutek objawień św. Małgorzaty Marii Alacoque, francuskiej zakonnicy z XVII wieku, podczas których Jezus prosił, aby pierwszy piątek po oktawie Bożego Ciała był świętem poświęconym czci Jego Serca. Liturgiczne święto Boskiego Serca Pana Jezusa ustanowił papież Klemens XIII w 1765 r. jako przywilej dla ówczesnego Królestwa Polskiego oraz Konfraterni Najświętszego Serca Jezusa w Rzymie. Przyczynili się do tego nasi biskupi, wystosowując memoriał do papieża, gdyż na ziemiach polskich kult ten rozwijał się już wcześniej. Na cały Kościół święto to rozszerzył Pius IX w 1856 r., a Leon XIII w 1899 r. dokonał aktu poświęcenia całego rodzaju ludzkiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa.

Dokładnie sto lat temu, 3 czerwca 1921 r., po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, biskupi dokonali aktu poświęcenia Ojczyzny Najświętszemu Sercu Jezusa. Nastąpiło to równocześnie z konsekracją świątyni Najświętszego Serca Pana Jezusa w Krakowie. Rok wcześniej, 27 lipca 1920 r., w obliczu nawałnicy bolszewickiej zagrażającej Polsce i całej Europie, biskupi zawierzyli nasz naród Bożemu Sercu na Jasnej Górze. W 1932 r. w Poznaniu odsłonięto pomnik „*Sacratissimo Cordi – Polonia Restituta*", który został zburzony w 1940 r. i dotąd nie odbudowany.

Po wojnie w 1948 r. w obliczu nasilających się represji, z inicjatywy Prymasa kard. Augusta Hlonda biskupi zachęcili wiernych do osobistego poświęcenia się Najświętszemu Sercu Jezusowemu, a trzy lata później, 28 października 1951 roku, Prymas Tysiąclecia kardynał Stefan Wyszyński na Jasnej Górze - w obecności niemal miliona wiernych - odnowił akt zawierzenia Polski Sercu Jezusa. Został on ponowiony w 1975 r. Po raz kolejny akt ten został proklamowany w wolnej Polsce 1 lipca 2011 r. w krakowskiej bazylice Najświętszego Serca Pana Jezusa.

O odnowę na polskiej ziemi

Za kilka dni ponowimy akt poświęcenia Najświętszemu Sercu Jezusa, dlatego, że osobiście i zbiorowo pragniemy oddać się w opiekę Bogu, który jest Miłością. W szkole Jezusa, który powiedział o sobie, że jest „cichy i pokornego serca" (Mt 11, 29), pragniemy się uczyć, jak

stawiać czoło nowym wyzwaniom, jak podejmować odpowiedzialność za siebie i innych, jak kochać i służyć.

W nawiązaniu do setnej rocznicy poświęcenia narodu polskiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa, ponawiamy ten akt w duchu dziękczynienia za dar obecnej od ponad 30 lat wolności, dziękując też za to, że Polska stała się znów pełnoprawnym członkiem wspólnoty europejskich narodów (Unii Europejskiej), co otworzyło nowy etap jej historii.

Mamy przy tym świadomość, że z tej wolności nie zawsze potrafimy właściwie korzystać. Smutkiem napawa fakt, że życie społeczne i polityczne w Polsce naznaczone jest niekończącymi się napięciami, konfliktami, nienawiścią i wrogością, w której trudno się dopatrzyć troski o dobro wspólne. Zagrożona wręcz wydaje się jedność naszej wspólnoty narodowej, dzięki której przetrwaliśmy przez stulecia.

W tej sytuacji, jako naród, społeczeństwo i każdy z nas, dokonajmy rachunku sumienia i prośmy Boga o łaskę nawrócenia. W perspektywie zawierzenia Sercu Jezusa, módlmy się o dar miłości, abyśmy w każdym człowieku – także innym czy myślącym inaczej - potrafili dostrzec brata. Rozmawiajmy językiem miłości, przebaczajmy tym, którzy nas skrzywdzili, nie chowajmy w sercu urazy, pierwsi wyciągając rękę do zgody. Budujmy mosty ponad podziałami, a spory rozwiązujmy w duchu dialogu i pojednania. Nie zapominajmy, że dialog należy do samej istoty chrześcijaństwa. Dajmy dziś temu świadectwo!

Polska rodzina znalazła się w kryzysie, co trzecie małżeństwo się rozpada. W obliczu tych bolesnych faktów prośmy o odnowienie łask sakramentalnych i umocnienie więzi rodzinnych – o przebaczenie i wyrzeczenie się egoizmu rodzącego przemoc. Nie zapominajmy też o potrzebie międzypokoleniowego przekazu wiary, który dziś wydaje się być szczególnie zagrożony.

Jako wspólnota Kościoła zdajemy niełatwy egzamin wiarygodności tak mocno zachwianej wskutek grzechów i ran zadanych braciom i siostrom przez niektórych duchownych. Jesteśmy świadomi, że grzech wykorzystywania seksualnego – jak ostrzegał papież Benedykt XVI – może skutecznie przyćmić blask Ewangelii. W Kościele niezbędny jest proces oczyszczenia, prośby o przebaczenie ze strony skrzywdzonych i otoczenia ich szczególną troską.

Czyńmy świat bardziej ludzkim! W społeczeństwie, które podlega atomizacji wzmocnionej izolacją na skutek pandemii, bolesnej

samotności doświadczają starsi, chorzy i niepełnosprawni. Ponadto, kryzys ekonomiczny sprawia, że ludzie biedni stają się jeszcze bardziej ubożsi. Otwórzmy się na nich, nie zapominając, że najsłabsi są „sercem Kościoła", oni winni być również w centrum zainteresowania każdej ludzkiej społeczności. Znakiem cywilizacji miłości jest też otwartość na ludzkie życie, gdyż każdy człowiek, a szczególnie ten bezbronny i nienarodzony, ma prawo do życia.

Budujmy postawę braterstwa, o co usilnie apeluje papież Franciszek. Czyńmy to zarówno na gruncie polskim jak i międzynarodowym, w duchu przebaczenia i pojednania, czemu Polska dała już dobitne świadectwo w XX stuleciu, inicjując pojednanie z sąsiednimi narodami.

Zdajemy sobie sprawę, że nie ma innej drogi odnowy, jak nawrócenie czyli zwrócenie się do Odkupiciela i Jego zranionego Serca, „przez które stało się nam zbawienie". Pokornie prosimy Jezusa o przebaczenie i łaskę powrotu do Niego i Jego Ewangelii. Z ufnością powierzamy Mu Kościół i Ojczyznę, nas samych i wszystko, co nas stanowi.

Wpatrzeni w Serce Jezusowe, z serca Wam błogosławimy.

Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce,
zebrani na 388. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 11 marca 2021 r.

LIST BISKUPÓW POLSKICH DO KAPŁANÓW NA WIELKI CZWARTEK 2021 ROKU

Zgromadzeni na świętej Wieczerzy

Drodzy Bracia Kapłani!

Nikt z nas nie spodziewał się, że przyjdzie nam spojrzeć na Kościół i duszpasterzowanie w kontekście pandemii. Nie da się ukryć, że stanęliśmy przed wieloma wyzwaniami: ochrony naszych wiernych, poszukiwania nowych form duszpasterskich, jak również przed gorliwszym niż dotychczas niesieniem nadziei i ukazywaniem Tego, który jest Panem każdego czasu. Wiele kontrowersji pojawiało się wokół udziału w Eucharystii. Nie brakowało krytyki wobec duchownych przestrzegających wskazań swoich pasterzy, którym na sercu leżało zapewnienie bezpiecznego udziału w tym najważniejszym dla każdego wierzącego spotkaniu z Jezusem. Jakże trafny okazał się program duszpasterski, w którym zgłębiamy Tajemnicę celebrowanej Eucharystii. Powyższe znaki czasu skłaniają nas do stanięcia przed Panem w pokorze i rozważenia, co dla każdego z nas znaczą Jego słowa będące biblijnym mottem obecnego roku duszpasterskiego: *Ojciec mój da wam prawdziwy chleb z nieba* (J 6,32).

Dar, a nie własność

Pan Jezus w swojej mowie eucharystycznej, przytoczonej u św. Jana, zwraca uwagę na Tego, który daje *prawdziwy chleb z nieba*. W Starym Testamencie Bóg karmił naród wybrany manną. Jednak *manna była figurą chleba duchowego, mianowicie Pana naszego Jezusa Chrystusa* (św. Tomasz z Akwinu, *Komentarz do Ewangelii Jana*, nr 908). To On podczas ostatniej wieczerzy nakazał Apostołom, by, sprawując Eucharystię, uobecniali ten „Dar Ojca" na całym świecie. Jezus pozostawił Dar swojego Ciała i Krwi Kościołowi jako wspólnocie. Żaden pojedynczy kapłan, także biskup nie jest właścicielem Eucharystii, lecz jedynie tym, który został powołany do sprawowania jej w jedności z Kościołem. U podstaw naszych grzechów wobec Eucharystii jest niezrozumienie tego, że to „Dar Ojca". Potrzebujemy powrotu do Wieczernika i kontemplowania Jezusa, który przez obmycie nóg Apostołom daje lekcję kapłaństwa. Jezus, jak na-

pisał papież Benedykt XVI, *całokształt swego najwyższego kapłaństwa wyraził symbolicznie w geście umycia nóg. W tym geście miłości aż do końca myje On nasze brudne nogi, pokorą swej służby oczyszcza nas z choroby, jaką jest nasza pycha* (R. Sarah, Benedykt XVI, *Z głębi naszych serc*, Warszawa 2020, s. 54). Niejednokrotnie, chcąc postawić siebie w centrum Mszy św., ulegamy grzechowi pychy, który zakrywa piękno Eucharystii. Gdy kapłan uważa siebie za właściciela Świętej Wieczerzy, oddala wiernych od Tajemnicy Wieczernika. Pokora Syna Bożego, który obmywa uczniom nogi, jest drogą kapłańskiej posługi: działań duszpasterskich, a nade wszystko sprawowania Mszy św. *Dlatego konieczne jest, by kapłani mieli świadomość, że cała ich posługa nigdy nie powinna wysuwać na pierwszy plan ich samych lub ich opinii, ale Chrystusa. Każda próba stawiania siebie w centrum celebracji liturgicznej sprzeciwia się tożsamości kapłańskiej* (Benedykt XVI, *Sacramentum Caritatis*, nr 23).

Wydaje się, że w naszej polskiej rzeczywistości możliwość swobodnego celebrowania Wieczerzy Pańskiej dla ludu Bożego i uczestnictwa w niej traktujemy jako oczywistość. Pandemia postawiła nas w sytuacji, z jaką wcześniej nie mieliśmy do czynienia. Ten przywilej został nam ograniczony. Zrodziło to dwie postawy: pierwsza to bunt wobec zastanej rzeczywistości, w którym nierzadko brakowało pokory nam i naszym wiernym. Jak prawdziwa okazuje się tu myśl wyrażona przez kard. Roberta Saraha, który w kontekście celibatu pisał o przywłaszczaniu sobie Eucharystii: *Obecność eucharystyczną przyjmuje się z zachwytem i radością jako niezasłużony dar. Wierny, który domaga się jej jako czegoś należnego, udowadnia, że nie potrafi jej zrozumieć* (*Z głębi naszych serc*, s. 73). Druga postawa to tęsknota wiernych za Eucharystią. Mogliśmy usłyszeć wiele dobrych słów od naszych wiernych, wyrażających wdzięczność za kapłańskie powołanie i służbę zwłaszcza w sakramentach Eucharystii i pokuty. One budowały nas i jednocześnie wprowadzały w zakłopotanie. Rodziło to w nas znane pytania z rachunku sumienia: czy należycie potrafię docenić dar Eucharystii? W jaki sposób przygotowuję się do celebracji tego ważnego wydarzenia? Ile czasu spędzam na dziękczynieniu i adoracji Najświętszego Sakramentu?

Hasło trwającego roku duszpasterskiego *Zgromadzeni na Świętej Wieczerzy* przypomina nam, że wciąż musimy zgłębiać dar zgromadzenia liturgicznego, czerpiącego *swoją jedność z Ducha Świętego, który gromadzi dzieci Boże w jednym Ciele Chrystusa* (KKK, nr 1097). W poprzednim cyklu rozważań duszpasterskich zgłębialiśmy

temat Ducha Świętego oraz Jego działania w dziejach zbawienia i Kościoła. Teraz chcemy Go prosić, by wspierał nas w posługiwaniu na Świętej Wieczerzy, abyśmy nigdy nie zaprzepaścili daru jedności, którego jest dawcą. To Duch Święty umacnia miłość do obecności Boga w Eucharystii. Jako szafarze tej Tajemnicy jesteśmy wezwani do wierności i posłuszeństwa w Jego mocy.

Ars celebrandi

Rzeczywistość, w jakiej przychodzi nam realizować powołanie do życia kapłańskiego, stawia przed nami wiele nowych i często niełatwych wyzwań. Wielu z nas ciągle staje przed pytaniem o to, w jaki sposób zaprosić ludzi do Kościoła. W jaki sposób ukazać im piękno Chrystusa? Tego typu rozterki niejednokrotnie stanowią swoistą pułapkę duchową i sprawiają, że nawet jeśli mamy dobre i szlachetne intencje, zaczynamy iść drogą obcą temu, co ewangeliczne i eklezjalne. W konsekwencji prowadzi nas to do prób uatrakcyjniania i zeświecczania liturgicznych celebracji. Zapominamy, że w tym wszystkim, co czynimy, nie chodzi tylko o człowieka, ale o Boga samego. Wspomniał o tym kard. Sarah: *To Bóg, a nie człowiek stanowi centrum liturgii. Przychodzimy na nią, by oddać Mu cześć. Liturgia nie jest ani o tobie, ani o mnie. Nie celebrujemy w niej naszej własnej tożsamości lub osiągnięć czy wspierania własnej kultury i lokalnych religijnych zwyczajów. Liturgia jest najpierw i przede wszystkim o Bogu i o tym, co On dla nas uczynił* (*Nie możemy być zadowoleni ze sposobu wdrożenia Konstytucji o Liturgii Świętej. Wystąpienie podczas Konferencji Sacra liturgia w Londynie*, 5 lipca 2016 r.). Zatem centrum liturgii stanowi Bóg, który, ukazując nam swe zbawcze dzieło, uświęca nas na drodze naszej codzienności. Eucharystia wychodzi naprzeciw naszej ludzkiej potrzebie, by *zobaczyć Go i dotknąć, aby móc Go rozpoznać… Sakramenty, a zwłaszcza celebracja eucharystyczna, są znakami Bożej miłości, uprzywilejowanymi drogami, aby z Nim się spotkać* (Franciszek, *Msza św. nie jest spektaklem!*, 8 listopada 2017 r.).

Na tej prawdzie opiera się świadomość Kościoła, która każe nam myśleć o tym, co wewnętrzne, nie zaniedbując tego, co zewnętrzne. W liturgii pierwszą refleksją ma być pytanie o to, „co" czy też „Kogo" celebrujemy, a dopiero potem o to, „jak" celebrujemy. W sztuce celebrowania liturgii nie chodzi tylko o harmonijne połączenie ze sobą różnych czynności, ale przede wszystkim o naszą wewnętrzną komu-

nię z Chrystusem. Mówiąc inaczej, chodzi o podporządkowanie się Chrystusowi Najwyższemu Kapłanowi. Kapłan celebrujący liturgię powinien rozwijać w sobie głęboką świadomość, że występuje *in persona Christi*. A zatem, celebrowanie liturgii ma najpierw wymiar wewnętrzny, w którym kapłan jest także słuchaczem słowa Bożego i składającym siebie w ofierze. Tego typu świadomość rodzi w nas postawę posłuszeństwa i utożsamiania się z Chrystusem, a w konsekwencji jawi się jako pełne pochłonięcie sprawowaniem świętych Tajemnic w liturgii. Nasze posługiwanie ma być czytelnym znakiem wewnętrznego, osobistego zjednoczenia z Chrystusem. Do spotkania z Chrystusem w liturgii i poprzez liturgię można dojść tylko na płaszczyźnie wiary. To ona rodzi w nas świadomość oraz wewnętrzne przekonanie, że w naszym kapłańskim życiu nie ma nic większego i ważniejszego od sprawowania Eucharystii.

To zjednoczenie staje się w nas źródłem realizacji tego, co w dniu naszych święceń przyrzekaliśmy w sposób uroczysty. Wkładając nasze dłonie w dłonie biskupa, każdy z nas przyrzekał posłuszeństwo. Nie możemy go jednak rozumieć tylko w wymiarze administracyjnym, ale przede wszystkim należy na nie patrzeć w wymiarze duchowym. Moje posługiwanie w liturgii ma być wyrazem wewnętrznej postawy posłuszeństwa wobec tego, czego Kościół naucza i co celebruje w znakach liturgicznych. Liturgia nie jest moją własnością. Jestem jej sługą tak jak Chrystus, który żyje świadomością służebności wobec dzieła Ojca. W konsekwencji moje posługiwanie jest posługiwaniem Chrystusa, który żyje w Kościele. Warto odwołać się w tym miejscu do św. Jana Pawła II, który w encyklice *Ecclesia de Eucharistia* pisze: *Czuję się zatem w obowiązku skierować gorący apel, ażeby podczas sprawowania Ofiary eucharystycznej normy liturgiczne były zachowywane z wielką wiernością. Są one konkretnym wyrazem autentycznej eklezjalności Eucharystii; takie jest ich najgłębsze znaczenie. Liturgia nie jest nigdy prywatną własnością kogokolwiek, ani celebransa, ani wspólnoty, w której jest sprawowana tajemnica. (…) Również w naszych czasach posłuszeństwo normom liturgicznym powinno być na nowo odkryte i docenione jako odbicie i świadectwo Kościoła jednego i powszechnego, uobecnionego w każdej celebracji Eucharystii. Kapłan, który wiernie sprawuje Mszę św. według norm liturgicznych, oraz wspólnota, która się do nich dostosowuje, ukazują w sposób dyskretny, lecz wymowny swą miłość do Kościoła. (…) Nikomu nie można zezwolić na niedocenianie powierzonej nam*

tajemnicy: jest ona zbyt wielka, ażeby ktoś mógł pozwolić sobie na traktowanie jej wedle własnej oceny (nr 52).

Sztuka celebracji nie polega na wykonywaniu tego, co mi się podoba, czy też tego, co wydaje się atrakcyjne. Ona nie jest naśladowaniem tego, co świeckie, ale jest wprowadzaniem w rzeczywistość prawdziwego *sacrum*. Należy zatem unikać tego wszystkiego, co nie jest zgodne z duchem liturgii. Ona nie jest bowiem spektaklem, w którym głównym aktorem jest kapłan, ale jest wydarzeniem zbawczym. Podczas celebracji liturgii zawsze ma być zachowany priorytet Boga, co od kapłana domaga się wiernego przestrzegania prawodawstwa liturgicznego.

Należy także podkreślić, że tak pojęta *ars celebrandi* nie koncentruje się tylko na osobie przewodniczącego liturgii. Istotą jej pozostaje także włączenie w nią ludu Bożego i doprowadzenie go do zjednoczenia z Chrystusem. W obecnym czasie jeszcze bardziej rozpoznajemy potrzebę odnowienia świadomości, że my jako kapłani nie celebrujemy liturgii „dla" ludu, ale wraz „z" ludem. Lud nam powierzony chce widzieć w naszym posługiwaniu odbicie Chrystusa i ma do tego prawo. To wszystko dokonuje się w głębokiej świadomości bycia we wspólnocie, w zgromadzeniu.

Eucharystia w formacji permanentnej i budzeniu powołań

Konstytucja o liturgii Soboru Watykańskiego II naucza, że liturgia, szczególnie Eucharystia, stanowi szczyt i źródło życia Kościoła (por. KL, nr 10). Słowa te bardzo często rozważamy w odniesieniu do całego ludu Bożego. Warto jednak spojrzeć na nie od strony naszego życia kapłańskiego. To właśnie w tym kontekście nabierają one szczególnej wartości. Jako kapłani jesteśmy powołani do celebrowania Najświętszej Ofiary, a celebrować ją znaczy nie tylko wykonywać czynności liturgiczne, lecz również naśladować w życiu to, co czynił Chrystus. Celebrowanie Eucharystii przypomina istotę naszego posługiwania i jest sercem naszej kapłańskiej tożsamości. To właśnie podczas składania na ołtarzu Ofiary Chrystusa kapłan, wypowiadając słowa „To jest Ciało moje…" i „To jest kielich Krwi mojej za was wydanej…", czyni słowa Pana słowami własnymi. Czyniąc to, uświadamiamy sobie najgłębszy sens naszego posługiwania, które zawiera się w słowach Chrystusa: *Jeśli kto chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje!* (Łk 9,23). Dlatego też w *Dyrektorium o posłudze i życiu prezbiterów* czy-

tamy jakże głębokie i prawdziwe zdanie: *Kapłan powinien swoim stylem życia głosić oblubieńczą wartość krzyża* (nr 67). Eucharystia jest dla nas wszystkich szkołą tej głębokiej miłości, jaką Chrystus objawił nam na krzyżu, wypełniając wolę Ojca. Dlatego kapłan, składając ofiarę Chrystusa, staje się, podobnie jak On, kapłanem i ofiarą – *sacerdos et hostia*.

Każda Msza św., którą sprawujemy, jest szkołą życia kapłańskiego i przez swą sakramentalną moc czyni nas podobnymi do Chrystusa. *W Eucharystii kapłan uczy się dawać siebie codziennie, nie tylko w chwilach wielkich trudności, ale także w małych codziennych przeciwnościach* (*Dyrektorium o życiu i posłudze prezbiterów*, nr 65). W tym właśnie znaczeniu nasze kapłańskie serce najpełniej kształtuje się w codziennym przygotowaniu i przeżywaniu Eucharystii. Stając do jej sprawowania, uświadamiamy sobie, że całe nasze posługiwanie zanurzone jest w tajemnicy krzyża. To właśnie poprzez to doświadczenie Eucharystia nie jest tylko punktowym, zamkniętym w ramach czasowych wydarzeniem, ale staje się doświadczeniem każdej sekundy naszego kapłańskiego życia.

Tak jak Eucharystia buduje i podtrzymuje w nas tożsamość kapłańską, tak też jest ona miejscem budzenia się wielu szlachetnych pragnień ludzi młodych. Każde powołanie, bardziej lub mniej dojrzewa w Eucharystii. Jej znaczenie w procesie budzenia i podtrzymywania powołań jest niepodważalne. Wielu młodych ludzi odnalazło swe powołanie właśnie w doświadczeniu liturgicznym. Wystarczy dziś wspomnieć rzeszę prezbiterów, których pragnienie kapłaństwa zrodziło się w Ruchu Światło-Życie i dziele Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego. To poprzez nieustanną dbałość o liturgię, o jej piękno i szlachetność wielu z nas wchodziło na drogę kapłańskiego życia. Dziś także widać to w pewnej fascynacji liturgią sprawowaną w formie nadzwyczajnej. Niezaprzeczalny pozostaje fakt, że wielu młodych ludzi pociąga dziś taka dbałość o piękno celebracji eucharystycznej. Poszukują oni Chrystusa i pragną Go odkrywać w Kościele. To pragnienie musi być na nowo odczytane. Doświadczenia ostatnich lat pokazują, że młodzi potrzebują głębi życia duchowego i formacji zakorzenionej w liturgii. Ta wrażliwość musi być przez nas zauważona i rozwijana. Trzeba dziś na nowo odkryć wagę duszpasterstwa służby liturgicznej, które jest miejscem odkrywania piękna życia z Chrystusem, jak również miejscem dojrzewania do odkrywania i realizacji powołania. Wielu młodych ludzi odczytuje Boże zaproszenie do życia w Kościele właśnie w liturgii. Trzeba im pomóc w doj-

rzewaniu do pełni powołania. To dojrzewanie nie może się jednak ograniczać tylko do nauki posługiwania, ale musi mieć charakter integralny, czyli ogarniać całe życie młodego człowieka.

Eucharystia to życie Kościoła. W niej rodzi się, dojrzewa i weryfikuje nasze kapłańskie życie. To ona sprawia, że nasze posługiwanie ma sens. Dlatego dbałość o to, co jej dotyczy, dbałość także o jej przygotowanie powinna być dla nas nadrzędnym zadaniem dnia.

Powrót do Eucharystii

Ogromnym zadaniem, jakie staje dzisiaj przed nami, jest „powrót do Eucharystii". Rozumiemy to zadanie bardzo konkretnie jako powrót wiernych do praktyki udziału we Mszy św. Istnieje jednak jeszcze głębszy sens owego powrotu. Potrzebujemy na nowo odkryć jej żywotne treści i łaski, aby nimi żyć i aby przekazać je ludowi Bożemu. Mamy ku temu stosowny czas. Tak mówi nam o tym List Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów: *Świadomi faktu, że Bóg nigdy nie opuszcza ludzkości, którą stworzył, i że nawet najcięższe próby mogą przynosić owoce łaski, przyjęliśmy oddalenie od ołtarza Pańskiego jako czas postu eucharystycznego, służący z pożytkiem temu, byśmy na nowo odkryli żywotne znaczenie, piękno i niezmierzoną wartość Eucharystii. Kiedy to tylko możliwe, trzeba jednak powrócić do Eucharystii z oczyszczonym sercem, z odnowionym zadziwieniem, z mocniejszym pragnieniem, by spotkać Pana, trwać przy Nim i przyjąć Go, aby zanieść Go braciom, dając świadectwo życia wypełnionego wiarą, miłością i nadzieją. (…) Fizyczny kontakt z Panem jest żywotny, niezbędny, niezastąpiony. Kiedy już określono i podjęto konkretne środki ograniczające do minimum możliwość zakażenia wirusem, niech wszyscy koniecznie zajmą z powrotem swoje miejsce w zgromadzeniu braci, niech odkryją na nowo niezastąpioną wartość i piękno celebracji, niech zaproszą i przyciągną zaraźliwym entuzjazmem braci i siostry, którzy są zniechęceni, wystraszeni, nazbyt długo nieobecni czy pogubieni* (*Powróćmy z radością do Eucharystii!*, 15 sierpnia 2020 r.).

Na zakończenie naszego listu chcemy podziękować za Wasze zaangażowanie w troskę o to, by w czasie pandemii nasi wierni mogli korzystać z najcenniejszego Daru, jakim jest Eucharystia. Doceniamy Wasz wkład w tworzeniu nowych form duszpasterskich związanych z prowadzeniem rekolekcji, katechizacją i formacją w ruchach

religijnych. W Wielki Czwartek razem stajemy w Wieczerniku, by kontemplować pokornego Syna Bożego, który, obmywając uczniom nogi, daje wzór kapłańskiej służby. Niech Maryja, Niewiasta Eucharystii, nauczy nas, jak przez posługę Ołtarza i życie wskazywać zawsze Jezusa, a jej oblubieniec, św. Józef, patron trwającego roku, będzie nam wzorem cichego posługiwania w miłości. Polecamy Was ich wstawiennictwu oraz opiece i błogosławimy Wam z całego serca.

Podpisali: Pasterze Kościoła w Polsce
zgromadzeni na 388. Zebraniu Plenarnym KEP
w Warszawie, w dniu 11 marca 2021 r.

KOMUNIKAT Z 389. ZEBRANIA PLENARNEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

W dniach 11 i 12 czerwca 2021 r., pod przewodnictwem abp. Stanisława Gądeckiego, odbyło się w Kalwarii Zebrzydowskiej 389. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski.

1. W pierwszym dniu obrad, przypadającym w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, biskupi pielgrzymowali do Krakowa, gdzie w czasie Eucharystii odprawionej w Bazylice Ojców Jezuitów ponowili, po stu latach, Akt Poświęcenia Narodu Polskiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. To wyjątkowe wydarzenie przypomina nam, że sercem Kościoła jest nieograniczona miłość Boga do człowieka.

2. Wobec poprawiającej się sytuacji pandemicznej w kraju, biskupi z uznaniem przyjęli decyzję rządu o zmianie ograniczeń sanitarnych w kościołach i budynkach przeznaczonych do sprawowania kultu religijnego. Podjęli także jednogłośnie decyzję o zniesieniu dyspens od uczestnictwa we Mszy świętej niedzielnej oraz w święta nakazane. Dyspensy te zostaną zniesione od 20 czerwca br., jednocześnie we wszystkich diecezjach. Biskupi wyrażają głęboką łączność z osobami, których dotknęły skutki pandemii. Kierują słowa podziękowania do wszystkich osób zaangażowanych w pomoc potrzebującym, w szczególności służbie zdrowia za oddaną posługę chorym i cierpiącym. Apelują do wszystkich wiernych o postawę wrażliwości i solidarności, a także okazywania wobec potrzebujących zwykłej, ludzkiej dobroci. Zwracają się do wszystkich kapłanów i duszpaste-

rzy, by w czasie zbliżających się wakacji poświęcili hojnie swój czas rodzinom, dzieciom i młodzieży, pozwalając im doświadczyć bliskości Boga, radości Ewangelii i troski Kościoła.

3. Biskupi zapoznali się z dokumentem studyjnym Komisji Duszpasterstwa KEP pt. „*Wyzwania duszpasterskie dla Kościoła w Polsce w czasie i po pandemii*". Dokonano w nim analizy wybranych działań pastoralnych podejmowanych w czasie pandemii oraz wskazano na wyzwania stojące przed osobami odpowiedzialnymi za kształt duszpasterstwa. Dokument zwraca uwagę m.in. na konieczność budzenia żywej wiary w sercach wiernych, rozwój duszpasterstwa bardziej personalnego, kształtowanie parafii jako rodziny rodzin i wspólnoty wspólnot, a także otwartej postawy dialogu wobec świata.

4. Biskupi zapoznali się ze stanem przygotowań do beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego i Matki Elżbiety Róży Czackiej. Uroczystość ta odbędzie się w niedzielę 12 września br. o godz. 12.00. Miejscem celebracji będzie Świątynia Opatrzności Bożej w Warszawie-Wilanowie. Tej wspólnej beatyfikacji przewodniczyć będzie legat papieski, prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych kard. Marcello Semeraro. Uroczystość będzie godna i skromna, na miarę możliwości malejącej pandemii.

5. W trakcie obrad biskupi zapoznali się z kalendarzem planowanej na październik wizyty „ad limina Apostolorum". Poza spotkaniami w poszczególnych dykasteriach oraz audiencją u Ojca Świętego Franciszka, biskupi będą celebrować Eucharystie w czterech Bazylikach Większych Rzymu. Wizyta będzie czasem odnowienia więzi z Ojcem Świętym, wspólnej modlitwy, wymiany myśli, rozeznawania oraz określenia priorytetów życia i misji Kościoła w Polsce na najbliższe lata.

6. Biskupi przyjęli zatwierdzenie przez Kongregację ds. Duchowieństwa, we współpracy z Kongregacją Edukacji Katolickiej, nowych zasad formacji kapłańskiej w Polsce przedstawionych w dokumencie „Droga formacji prezbiterów w Polsce. *Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia*". Zasady te wejdą w życie 1 października 2021 r. Dokument jest odpowiedzią na najnowsze wytyczne Kongregacji, potrzeby osób powołanych i uwzględnia aktualną sytuację Kościoła w Polsce.

7. Biskupi dziękują wszystkim nauczycielom, wychowawcom i katechetom za podjęty trud nauczania i wychowania w kończącym się roku szkolnym. Był on szczególnie trudny, bo przeżywany w okre-

sie pandemii. Dzięki poświęceniu tej grupy zawodowej nauczanie nigdy nie zostało przerwane, a wraz z przekazywaną wiedzą uczniowie otrzymywali duchowe wsparcie. Zbliżający się okres wakacyjny niech będzie zatem tak dla nauczycieli, jak i uczniów, czasem odpoczynku naznaczonego Bożym błogosławieństwem.

W duchu dokonanego Aktu Poświęcenia Polski Najświętszemu Sercu Pana Jezusa w pozostałych dniach miesiąca czerwca szczególnie powierzajmy Sercu Jezusowemu nasze rodziny, Ojczyznę i dzieło odnowy Kościoła w Polsce. Polecając wszystkich Rodaków szczególnemu wstawiennictwu Matki Bożej Kalwaryjskiej biskupi udzielają Polakom w kraju i za granicą pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 389. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski.

Kalwaria Zebrzydowska, 12 czerwca 2021 r.

BISKUP DIECEZJALNY

Zamość – Zmartwychwstanie Pańskie 2021

ŻYCZENIA KSIĘŻY BISKUPÓW – WIELKANOC 2021

Chrystus zmartwychwstał – Prawdziwie powstał!

Umiłowani Diecezjanie i wszyscy Drodzy Goście, przybywający do nas lub łączący się duchowo,

Prawda o Zmartwychwstaniu naszego Pana Jezusa Chrystusa, jako fundamentalna prawda naszej wiary, nieustannie napełnia nasze serca radością i nadzieją, że i my z Chrystusem zmartwychwstaniemy. Do tego zmierza nasze pielgrzymowanie w czasie pośród wszelkich radości i smutków codziennego życia.

Szczególnym czasem jest okres świętowania Wielkanocy, który teraz przeżywamy, by przez wspólną modlitwę, zasłuchanie w Boże Słowo oraz obrzędy liturgiczne głęboko dotykać tajemnic naszego zbawienia.

Pomimo licznych trosk, związanych z nieustającą ciągle epidemią, ale także rodzących się z wielorakich trudnych sytuacji życiowych, chcemy zmobilizować nasze duchowe siły, by uradować się faktem zwycięstwa Chrystusa nad śmiercią i grzechem oraz umocnić naszą wierność łasce otrzymanej na chrzcie świętym i pomnażanej przez codzienne życie sakramentalne.

Z serca życzymy Wam spokojnych i pełnych miłości Świąt Wielkanocnych. Niech moc Zmartwychwstania Chrystusa udziela się każdemu i czyni z Was odważnych, pokornych i wiarygodnych świadków Bożej Miłości i Miłosierdzia wobec współczesnego świata, tak bardzo zagubionego i potrzebującego Prawdy Chrystusowej Ewangelii.

Życzymy Wam zdrowia i sił, a tym których dotknęła choroba i cierpienie oraz ból z powodu utraty bliskich i kochanych osób, przekazujemy wyrazy solidarności i współczucia. Niech pocieszy was sam Chrystus Zmartwychwstały i Jego oraz nasza kochająca Matka – Maryja. W jej opieką oddajemy nasz diecezjalny Kościół – szczególnie zaś wszystkich niosących krzyż cierpienia oraz ludzi młodych, przypominając im o miłości Zmartwychwstałego Chrystusa i zawsze aktualnym zaproszeniu, by pójść za Nim.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

† Mariusz Leszczyński
POMOCNICZY

ŚWIĘCENIA DIAKONATU

Zamość, 15 kwietnia 2021 r.

L.dz. 197/Gł/21

Przewielebny
Ks. dr Jarosław Przytuła
Rektor Wyższego Seminarium Duchownego
Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w Lublinie

W myśl przepisów kan. 1024-1029 KPK, *motu proprio* papieża Pawła VI *„Ad pascendum”* z dn. 15 sierpnia 1972 r. oraz Instrukcji Episkopatu Polski z dn. 4 maja 1982 r., **zostają dopuszczeni do święceń diakonatu, w dniu 1 maja 2021 r**., następujący alumni Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej:

1. **Grzegorz Marcin Reszczyński**, s. Jarosława i Agnieszki
2. **Ireneusz Czesław Żyła**, s. Zdzisława i Barbary

Upoważniam Księdza Rektora do przyjęcia od wymienionych kandydatów do diakonatu przepisanego prawem wyznania wiary.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

Ks. Michał Maciołek
KANCLERZ

Wyżej wymienionym alumnom udzieliłem święceń diakonatu w sobotę, 1 maja 2021 r. w Katedrze Zamojskiej.

† Mariusz Leszczyński
BISKUP POMOCNICZY

Ks. Jarosław Przytuła
REKTOR WSD

Zamość, 28 kwietnia 2021 r.

L.dz. 234/Gł/21

DEKRET ZATWIERDZAJĄCY
„WYTYCZNE DOTYCZĄCE OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY
W PRAKTYCE DUSZPASTERSKIEJ I WYCHOWAWCZEJ
DIECEZJI ZAMOJSKO-LUBACZOWSKIEJ"

Kierując się szczególną troską o dobro i bezpieczeństwo dzieci oraz młodzieży powierzonych pasterskiemu, wychowawczemu i katechetycznemu oddziaływaniu Kościoła w strukturach Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej, jak też realizując założenia Kościoła Powszechnego i wskazania Konferencji Episkopatu Polski w zakresie budowy systemu prewencji w sprawach niewłaściwych zachować wobec małoletnich ze strony niektórych duchownych oraz osób reprezentujących wspólnotę Kościoła, niniejszym zatwierdzam „Wytyczne dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w praktyce duszpasterskiej i wychowawczej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej".

Wszystkie osoby zaangażowane w proces kształtowania młodego pokolenia, nie tylko reprezentujące nasz Kościół Diecezjalny, ale także w jakikolwiek sposób współpracujące w tym dziele, uwrażliwiam na sprawę odpowiedzialności za bezpieczeństwo oraz tworzenie przychylnego środowiska, w którym dzieci i młodzież otoczone będą należytą opieką, zapewniającą integralny rozwój, a w trudnych sytuacjach doświadczą kompetentnej i skutecznej pomocy ze strony duchownych i świeckich opiekunów.

Wszystkich, którym na sercu leży sprawa bezpieczeństwa oraz duchowego rozwoju dzieci i młodzieży, jak też samych uczniów, wychowanków i podopiecznych ogarniam serdeczną modlitwą, oddając w opiekę Matki Odkupiciela – Patronki naszej Diecezji oraz św. Józefa.

Niech błogosławieństwo pasterskie W Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego towarzyszy Wam na drogach waszej służby, wzrastania w pełni człowieczeństwa i w wierze Kościoła Chrystusowego.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

Ks. Michał Maciołek
KANCLERZ

ŚWIĘCENIA PREZBITERATU

Zamość, 13 maja 2021 r.

L.dz. 255/Gł/21

Przewielebny
Ks. dr Jarosław Przytuła
Rektor Wyższego Seminarium Duchownego
Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w Lublinie

W myśl przepisów kan. 1024-1029 KPK, *motu proprio* papieża Pawła VI „*Ad pascendum"* z dnia 15 sierpnia 1972 r., oraz instrukcji Episkopatu Polski z dnia 4 maja 1982 r., **zostają dopuszczeni do święceń prezbiteratu w dniu 29 maja 2021 r**., następujący diakoni Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zamojsko- Lubaczowskiej:

1. **Jakub Bubiłek**, s. Henryka i Urszuli
2. **Dominik Mirosław Kapka**, s. Leszka i Barbary
3. **Marek Kędzia**, s. Antoniego i Elżbiety
4. **Damian Leleń**, s. Mariana i Bożeny
5. **Łukasz Łukasiewicz**, s. Bogdana i Zofii
6. **Mateusz Wojda**, s. Romana i Marzeny

Upoważniam Ks. Rektora dra Jarosława Przytułę do przyjęcia od kandydatów do prezbiteratu przepisanego prawem wyznania wiary.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

Ks. Michał Maciołek
KANCLERZ

Wyżej wymienionym diakonom udzieliłem święceń prezbiteratu dnia 29 maja 2021 r. w Katedrze w Zamościu.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

Ks. Jarosław Przytuła
REKTOR WSD

PODZIĘKOWANIE DLA PANI STANISŁAWY RACZKIEWICZ

Z ogromną wdzięcznością dziękuję Opatrzności Bożej za dar, jakim przez 27 lat była Pani dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych objętych działaniem Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tomaszowie Lubelskim, a także ich rodzin. Wypełniając swoje powołanie uczyła Pani wrażliwości na głębokie wartości osoby niepełnosprawnej i szacunku dla ludzkiej godności. Przyczyniała się Pani do tego, że każda z tych Osób była radością nie tylko Stowarzyszenia, ale również społeczności, w której żyjemy i którą nieustannie przeobrażamy.

Żywię głęboką nadzieję, że wyświadczone dobro stanie się inspiracją dla innych do działania na rzecz ludzi słabszych, potrzebujących pomocy i wsparcia.

Życzę, aby odniesione sukcesy były dla Pani źródłem satysfakcji i dawały poczucie dobrze spełnionej misji w pracy na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Ogarniam Szanowną Panią moją modlitwą i przekazuję pasterskie błogosławieństwo.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

Tomaszów Lubelski, 17 czerwca 2021 r.

Zamość, 18 czerwca 2021 r.

L.dz. 390/Gł/21

DEKRET BISKUPA ZAMOJSKO-LUBACZOWSKIEGO ZNOSZĄCY DYSPENSĘ OD UCZESTNICTWA WE MSZY ŚWIĘTEJ

Zgodnie z postanowieniem Konferencji Episkopatu Polski, z dniem 20 czerwca 2021 r. znoszę dyspensę od uczestnictwa we Mszy świętej w niedziele i święta nakazane, udzieloną z powodu ograniczeń sanitarnych wynikających z zagrożenia epidemicznego, dla wiernych Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej i wszystkich przebywających na jej terenie.

Wyrażam wdzięczność osobom, które pomimo ograniczeń i przeszkód starały się w ostatnim czasie w miarę możliwości brać udział w Spotkaniach Eucharystycznych. Tych, którzy już od dłuższego czasu ograniczali swój udział w Eucharystii do formy uczestnictwa duchowego za pośrednictwem mediów, serdecznie zachęcam do odnowienia bezpośredniej relacji z Chrystusem Eucharystycznym i Wspólnotą żywego Kościoła.

Otaczam was modlitwą za przyczyną Matki Odkupiciela i błogosławię.

† Marian Rojek
BISKUP ZAMOJSKO-LUBACZOWSKI

Ks. Michał Maciołek
KANCLERZ

DECYZJE PERSONALNE

16 kwietnia

ks. mgr lic. Bartłomiej GARCZYŃSKI, odwołany z urzędu prefekta Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej z siedzibą w Lublinie i mianowany administratorem parafii pw. św. Izydora w Topólczy

ks. mgr Piotr NOGAS, proboszcz parafii pw. św. Izydora w Topólczy, otrzymał karę suspensy *a divinis*, która pociąga za sobą zakaz wykonywania wszelkich aktów władzy święceń oraz noszenia stroju duchownego

27 maja

ks. mgr lic. Marek MAŁYS, wikariusz parafii pw. Narodzenia NMP w Oleszycach, otrzymał zgodę na otwarcie przewodu doktorskiego na Wydziale Teologii Uniwersytetu w Preszowie na Słowacji

1 czerwca

ks. mgr Piotr Paweł SKÓRA, odwołany z funkcji rezydenta przy parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim i skierowany do pomocy duszpasterskiej przy parafii pw. Chrystusa Króla w Świnoujściu w Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej

10 czerwca

ks. mgr Rafał ŁUKIEWICZ, wikariusz parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Starym Dzikowie, otrzymał zgodę na rozpoczęcie studiów podyplomowych w Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego w Warszawie na kierunku archiwistyka i zarządzanie dokumentacją od roku akademickiego 2021/2022

ks. mgr Władysław ŁUKIEWICZ, z dniem 14 czerwca 2021 r. odwołany z urzędu wikariusza parafii pw. Narodzenia NMP w Krzeszowie, oraz otrzymał karę suspensy *a divinis*, która pociąga za sobą zakaz wykonywania wszelkich aktów władzy święceń i noszenia stroju duchownego

14 czerwca

ks. mgr Paweł KRZACZEK, wikariusz parafii pw. św. Bartłomieja Apostoła w Goraju, otrzymał zgodę na rozpoczęcie studiów licencjackich z homiletyki w ramach Teologicznego Studium Licencjackiego na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie w sekcji liturgiki i homiletyki, od roku akademickiego 2021/2022

16 czerwca

ks. mgr Mateusz KOPA, wikariusz parafii pw. Trójcy Przenajświętszej i Narodzenia NMP w Trzeszczanach, otrzymał zgodę na rozpoczęcie studiów licencjackich z liturgiki w ramach Teologicznego Studium Licencjackiego na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, od roku akademickiego 2021/2022

22 czerwca

ks. mgr lic. Czesław KORASZYŃSKI, kapelan Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, z dniem 1 lipca 2021 r. otrzymał karę suspensy *a divinis*, która pociąga za sobą zakaz wykonywania wszelkich aktów władzy święceń oraz noszenia stroju duchownego

23 czerwca

ks. mgr Krzysztof ZGNILEC, wikariusz parafii pw. św. Jerzego w Biłgoraju, z dniem 1 lipca 2021 r. otrzymał karę suspensy *a divinis*, która pociąga za sobą zakaz wykonywania wszelkich aktów władzy święceń oraz noszenia stroju duchownego

26 czerwca

EMERYCI

ks. kanonik mgr Józef DUDEK, dotychczasowy proboszcz parafii pw. Narodzenia NMP w Oleszycach oraz Dziekan Dekanatu Cieszanów, z dniem 16 sierpnia 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny z zamieszkaniem przy parafii pw. Narodzenia NMP w Oleszycach

ks. mgr Franciszek KASPRZYK, z dniem 16 sierpnia 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny

ks. mgr Stefan KUK, dotychczasowy proboszcz parafii pw. Narodzenia NMP w Kryłowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny z zamieszkaniem na terenie diecezji siedleckiej

ks. kanonik mgr lic. Andrzej PIKULA, dotychczasowy proboszcz parafii pw. św. Mikołaja w Szczebrzeszynie, z dniem 1 lipca 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny z zamieszkaniem na terenie diecezji sandomierskiej

ks. kanonik mgr Tomasz ROGOWSKI, dotychczasowy proboszcz parafii pw. Chrystusa Króla w Złojcu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny z zamieszkaniem w Domu Księży Emerytów w Hrubieszowie

ks. mgr Roman SKŁADANOWSKI, z dniem 16 sierpnia 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny

ks. kanonik mgr Bolesław ZWOLAN, dotychczasowy proboszcz parafii pw. św. Bartłomieja Apostoła w Sitańcu oraz Dziekan Dekanatu Sitaniec, z dniem 16 sierpnia 2021 r. przeniesiony w stan emerytalny z zamieszkaniem w Domu Księży Emerytów w Biłgoraju

NEOPREZBITERZY

ks. mgr Jakub BUBIŁEK, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Stanisława Bpa w Górecku Kościelnym

ks. mgr Dominik KAPKA, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Obszy

ks. mgr Marek KĘDZIA, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Bartłomieja Apostoła w Sitańcu

ks. mgr Damian LELEŃ, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Moniatyczach

ks. mgr Łukasz ŁUKASIEWICZ, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Łukowej

ks. mgr Mateusz WOJDA, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Klemensowie

PROBOSZCZOWIE I ADMINISTRATORZY

ks. mgr Rajmund CUR, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Zmartwychwstania Pańskiego i św. Tomasza Apostoła w Zamościu, z dniem 1 lipca 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Dubience

ks. Piotr CIEĆKIEWICZ, dotychczasowy proboszcz parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Dubience, z dniem 1 lipca 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Narodzenia NMP w Niemstowie

ks. mgr lic. Adam DWORZYCKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Bartłomieja Apostoła w Sitańcu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Niepokalanego Serca NMP w Łaziskach oraz diecezjalnym egzorcystą ze szczególnym uwzględnieniem rejonu zamojskiego

ks. mgr Andrzej DZIDO, dotychczasowy administrator parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Czerniczynie, z dniem 26 czerwca 2021 r. mianowany proboszczem tejże parafii

ks. mgr lic. Bartłomiej GARCZYŃSKI, dotychczasowy administrator parafii pw. św. Izydora w Topólczy, z dniem 26 czerwca 2021 r. mianowany proboszczem tejże parafii

ks. mgr Michał MOŃ, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Stanisława Bpa w Lubaczowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Narodzenia NMP w Kryłowie

ks. kanonik mgr lic. Dominik SAMULAK, dotychczasowy ojciec duchowny Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej z siedzibą w Lublinie, z dniem 1 lipca 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Objawienia Pańskiego w Łukawcu oraz diecezjalnym egzorcystą ze szczególnym uwzględnieniem rejonu lubaczowskiego

ks. mgr lic. Artur SCHODZIŃSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Jerzego w Biłgoraju, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Narodzenia NMP w Oleszycach

ks. mgr Janusz SOKOŁOWSKI, dotychczasowy proboszcz parafii pw. Objawienia Pańskiego w Łukawcu oraz ojciec duchowny Dekanatu Lubaczów, z dniem 1 lipca 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. św. Mikołaja w Szczebrzeszynie

ks. mgr Janusz WYŁUPEK, dotychczasowy proboszcz parafii pw. Niepokalanego Serca NMP w Łaziskach, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. św. Bartłomieja Apostoła w Sitańcu

ks. dr Sylwester ZWOLAK, dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Diecezjalnej w Zamościu oraz dyrektor Katolickiego Radia Zamość, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany proboszczem parafii pw. Chrystusa Króla w Złojcu

WIKARIUSZE

ks. mgr Witold BEDNARZ, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Ducha Świętego w Hrubieszowie oraz kapelan Zakładu Karnego w Hrubieszowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Tarnawatce

ks. mgr Andrzej CHILEWICZ, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Mirczu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Marii Magdaleny w Biłgoraju

ks. mgr Paweł CISEK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Świętej Bożej Opatrzności w Zamościu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Brata Alberta w Zamościu

ks. mgr Marcin DAŃKÓW, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Łukowej, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Świętej Bożej Opatrzności w Zamościu

ks. mgr Paweł DYNAKA, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Objawienia Pańskiego w Łukawcu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie

ks. dr Krzysztof GIERA, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Narodzenia NMP w Oleszycach, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Księżpolu

ks. mgr Andrzej JANCZURA, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Hucie Krzeszowskiej, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Mikołaja w Hrubieszowie

ks. mgr Artur JUSZCZAK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Księżpolu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Nawiedzenia NMP w Krasnobrodzie

ks. mgr Łukasz KARDASZEWSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Dubience, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Chrystusa Króla w Biłgoraju

ks. mgr Mateusz KICKA, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim

ks. mgr Paweł KOSTRUBIEC, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju

ks. mgr Rafał KOWALCZUK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Stanisława BM w Wielączy, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Chrystusa Króla w Złojcu

ks. mgr Zbigniew KUREK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Dubience

ks. mgr Mariusz LASOTA, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Mikołaja w Hrubieszowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Tomasza Apostoła w Majdanie Sopockim

ks. mgr Marcin LEWCZUK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Michała Archanioła w Werbkowicach, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Hucie Krzeszowskiej

ks. mgr Marian MACIOŁEK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Tarnawatce, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Mikołaja w Hrubieszowie

ks. mgr Łukasz MALEC, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Mikołaja w Szczebrzeszynie

ks. mgr Tomasz MIGAS, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Marii Magdaleny w Biłgoraju, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mia-

nowany wikariuszem parafii pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Mirczu

ks. mgr lic. Andrzej MICHALSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Narodzenia NMP w Narolu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju

ks. mgr Bogdan NOWICKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Nawiedzenia NMP w Krasnobrodzie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Stanisława Bpa w Lubaczowie

ks. mgr Patryk OBSZYŃSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Michała Archanioła w Zamościu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Narodzenia NMP w Krzeszowie

ks. mgr lic. Marcin PUDO, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Jerzego w Biłgoraju

ks. mgr Tomasz PUTKOWSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Moniatyczach, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Objawienia Pańskiego w Łukawcu

ks. mgr Marcin SERAFIN, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Józefa w Tomaszowie Lubelskim

ks. mgr Tadeusz SOLSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Potoku Górnym

ks. mgr Waldemar SZCZEPANIUK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Tomasza Apostoła w Majdanie Sopockim, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Michała Archanioła w Zamościu

ks. mgr Tomasz SZADY, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Józefa w Tomaszowie Lubelskim, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Ducha Świętego w Hrubieszowie oraz kapelanem Zakładu Karnego w Hrubieszowie

ks. mgr Grzegorz SZLĄZAK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Mikołaja w Hrubieszowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Stanisława BM w Wielączy

ks. mgr Krzysztof WAWSZCZAK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie

ks. mgr Konrad ZALEWSKI, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Mikołaja w Szczebrzeszynie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Michała Archanioła w Werbkowicach

ks. mgr Andrzej ZDUNEK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Obszy, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany wikariuszem parafii pw. Narodzenia NMP w Narolu

INNE

ks. mgr Waldemar DUDZIŃSKI, dotychczasowy duszpasterz-pomocnik parafii pw. św. Stanisława Bpa w Górecku Kościelnym, z dniem 16 sierpnia 2021 r. skierowany do pomocy duszpasterskiej w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim

ks. mgr Karol JĘDRUSZCZAK, dotychczasowy wikariusz parafii pw. MB Królowej Polski w Zwierzyńcu, z dniem 1 lipca 2021 r. mianowany kapelanem Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu z zamieszkaniem na plebanii parafii pw. Świętego Krzyża w Zamościu

ks. mgr lic. Daniel KOPER, dotychczasowy wikariusz parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Klemensowie, z dniem 16 sierpnia 2021 r. skierowany na studia z psychologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie w systemie dziennym, z zamieszkaniem w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej z siedzibą w Lublinie

ks. mgr lic. Czesław KORASZYŃSKI, dotychczasowy kapelan Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, z dniem 1 lipca 2021 r. skierowany na urlop

ks. kanonik mgr Henryk KRUKOWSKI, z dniem 26 czerwca 2021 r. przeniesiony z zamieszkania w domu parafialnym parafii pw. św. Jacka i MB Różańcowej w Horodle do Domu Księży Seniorów w Hrubieszowie

ks. mgr lic. Mariusz PASTUSZAK, redaktor Katolickiego Radia Zamość, z dniem 26 czerwca 2021 r. skierowany do parafii pw. św. Wojciecha w Cieszanowie w charakterze rezydenta

ks. dr Mirosław SAWKA, proboszcz parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Starym Zamościu, z dniem 16 sierpnia 2021 r. mianowany dziekanem Dekanatu Sitaniec na pięcioletnią kadencję

ks. kanonik dr Stanisław SOLILAK, proboszcz parafii pw. św. Wojciecha w Cieszanowie, z dniem 26 czerwca 2021 r. mianowany wicedziekanem Dekanatu Cieszanów na pięcioletnią kadencję

ks. mgr Krzysztof ZGNILEC, dotychczasowy wikariusz parafii pw. św. Jerzego w Biłgoraju, z dniem 1 lipca 2021 r. skierowany na urlop

28 czerwca

ks. dr Rafał PLICHTA, z dniem 1 lipca ekskardynowany z Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej i inkardynowany do Diecezji Volterra we Włoszech

HOMILIA PODCZAS DNIA KAPŁAŃSKIEGO KRASNOBRÓD, SANKTUARIUM – 26 CZERWCA 2021 R.

Ef 3,14-21; Mk 6,30-34

Dzisiaj podczas kapłańskiego dnia dla wszystkich księży naszej diecezji tu u Matki Bożej w Krasnobrodzie: biskup, dziekan, rektor, profesor, proboszcz, kapłan pełniący różnorakie funkcje w diecezji, na uczelni i na misjach, wikariusz, katecheta, kapelan, senior, jubilat w prezbiteracie, neoprezbiter, także ten pełen sił, żywotności oraz radości, jak i schorowany, zasmucony, każdy z nas niech się przypatrzy swemu powołaniu. Co jest środkiem mego kapłańskiego życia, na czym się ono koncentruje, do czego się odwołuje. Co jest owym fundamentem, bez którego nie ma sensu to wszystko, co wykonuję i czym się karmię.

Pismo św. wciąż nam uświadamia, iż owym środkiem dla nas jest sam Bóg. On chce być istotnym centrum tego wszystkiego, co czynię i czym żyję. A czymś osobliwym w biblijnym spojrzeniu jest ów środek. Przy uzdrowieniu człowieka mającego uschłą rękę, gdy Pan Jezus pragnie go uleczyć, a czyni to w szabat i w otoczeniu śledzących Go faryzeuszy, chcących Chrystusa oskarżyć, każe mu najpierw stanąć na środku (Mk 3,3), aby wszyscy widzieli dobro, jakie się dokonuje Bożą mocą.

W innym przypadku uczeni w Piśmie i faryzeusze przyprowadzili do Jezusa „i postawiwszy pośrodku" (J 8,3) cudzołożną kobietę, zaczęli ją oskarżać przed Panem. A gdy oni odeszli, bo nikt z nich nie odważył się pierwszy rzucić w nią kamieniem, Jan Ewangelista pisze: „pozostał tylko Jezus i niewiasta, stojąca na środku" (J 8,9). Teraz jest naprawdę pośrodku – z Jezusem, który pomimo jej grzechu, daje tej kobiecie miłosierdzie i nowy początek.

Drodzy bracia w kapłaństwie, czym się z wami dzisiaj podzielić, mając za sobą doświadczenie drogi 40 lat od kapłańskich święceń, kiedy Chrystusowi Dobremu Pasterzowi i Jego Kościołowi na ręce mojego diecezjalnego biskupa, powiedziałem „chcę". Kiedy włożyłem moje dłonie w jego ręce, dla całkowitej służby, aż do śmierci, ufając w wieczną nagrodę o jakiej Jezus mówi św. Piotrowi, na pytanie, które Mu postawił: „My opuściliśmy wszystko i poszliśmy za Tobą, cóż więc otrzymamy? (Mt 19,27).

Co wam przekazać na ten czas, jaki Bóg nam podarował, na nowe obowiązki i duszpasterskie wyzwania dzisiaj rozdzielane, na radość smakowania pierwszego kapłańskiego posługiwania w zamojsko-lubaczowskiej diecezji, na duchowe przygotowywanie siebie do szczególnie ważnego spotkania z Bogiem, w codzienności seniora, nierzadko naznaczonej znakiem cierpienia i choroby. Na świętowanie kapłańskich jubileuszy, począwszy od tych drewnianych, przez srebrne, złote a nawet diamentowe, a także na proste biblijne zaproszenie: „Pójdźcie wy sami osobno na miejsce pustynne i wypocznijcie nieco!" (Mk 6,30).

Co powiedzieć w doświadczaniu kapłańskich niewierności i zdrady oraz stając wobec wyzwań braku Bożych żniwiarzy? Czym się podzielić z kapłanami naszej diecezji? Czy tylko tym, co trudne, bolesne, niezrozumiałe i zawstydzające, czy raczej karmić się nawzajem, pięknymi owocami współpracy księży z Bożą łaską. Umacniać się dobrem i szlachetnie konkurować o pierwszeństwo w świętości życia i pasterskiego posługiwania Ludowi Bożemu tego lokalnego Kościoła.

Niech Jezus Chrystus koniecznie i w każdej sytuacji będzie centrum naszego kapłańskiego życia. W sposób wiarygodny wierni będą widzieli w nas i w naszym działaniu Chrystusa, gdy my w Nim żyjemy, a On jest obecny w naszym środku. I my jesteśmy gotowi z Jezusem działać pośród ludzi, a wtedy Bóg będzie dotykał serc tych, dla których my stajemy się świadkami. To co opisują dzieje Apostolskie w Dniu Pięćdziesiątnicy niech będzie naszym największym kapłańskim szczęściem. A mianowicie, aby ci, co nas mówiących o wielkich dziełach Bożych słuchają i na nas patrzą, by „to usłyszeli, (i) przejęli się do głębi serca (oraz zapytali): «cóż mamy czynić bracia?»" (Dz 2,37).

Najpierw my sami „Pana i Boga", dotykając osobiście, jakby na wzór Tomasza Apostoła z naszej zamojskiej katedry, własnym palcem niewiary i wątpienia, niepewności, lęku przed pójściem dla Boga na całość, postawmy w centrum naszego kapłaństwa. Po to, by wyrwać się z wszelkiej odrętwiałej przeciętności i marazmu. Nie ma nic gorszego w Kościele, niż niema, letnia, szara i bezsilna przeciętność: duchowa, ewangelizacyjna, duszpasterska, katechetyczna, homiletyczna i tak ogólnie dotycząca całości mego codziennego kapłańskiego życia.

Drodzy Bracia w prezbiteracie, przed chwilą usłyszane słowa z Listu św. Pawła do Efezjan wyraźnie nam uświadamiają, iż centrum naszej wiary nie jest wąski minimalizm idący w parze z zasadą obojętności. To nie najniższa poprzeczka i równanie w dół do niskiego poziomu, jaki ludzie z parafii mogliby jeszcze zaakceptować, ale tu chodzi o obfitość, o jaką trzeba nam po kapłańsku wciąż na nowo walczyć. „Niech Chrystus zamieszka przez wiarę w waszych sercach" (Ef 3,17), to znaczy w centrum waszego życia, „abyście w miłości wkorzenieni i ugruntowani, wraz ze wszystkimi (…) zdołali poznać (…) miłość Chrystusa, przewyższającą wszelką wiedzę, abyście zostali napełnieni całą Pełnią Bożą" (Ef 3,17-19).

Owocowanie miłością Chrystusa, który jest moim środkiem, centrum mego kapłaństwa, sprawia, iż podejmowane duszpasterskie i apostolskie oraz ewangelizacyjne konsekwencje, przekraczają nasze ludzkie słabości, ułomności, również naszą wiedzę i czysto doczesne talenty. A więc mimo tego, że wchodzimy w wakacyjny czas odpoczynku, nie rezygnujmy z poszukiwania Chrystusa, również przez rekolekcje i stałą formację, by Go umieścić autentycznie w centrum mojego kapłaństwa.

Przez sakrament kapłaństwa, każdy z nas został wpisany w nieustanną przygodę poszukiwania środka życia w Jezusie Chrystusie, nie tylko dla samego siebie, ale też i dla ludzi, do których jesteśmy posłani. To On, przede wszystkim wówczas, gdy sprawujemy Eucharystię, gromadzi wiernych we wspólnotę liturgiczną, sam stając się jej centrum i wnika w głębię serca każdego z uczestników. Tak wewnętrznie i tak bezpośrednio, jak nie potrafi tego nikt inny uczynić. I my prezbiterzy jesteśmy owego cudu narzędziami przez nasze kapłaństwo oraz osobistą świętość każdego z nas.

Podczas sakramentu pojednania, szafując Bożym miłosierdziem, ksiądz przyprowadza penitenta do Dobrego Ojca, pomagając człowiekowi odnaleźć Boga jako centrum swego życia i pojednać się z Panem a także ze sobą samym oraz swymi współbraćmi. A wówczas, gdy udzielacie chorym i cierpiącym namaszczenia, to wskazujecie tym wszystkim osobom niekiedy zaskoczonym stanem swego zdrowia, iż ich centralną siłą jest jedynie Bóg, który pociesza w smutku i leczy w dolegliwościach oraz podnosi ze skutków ludzkiego grzechu.

A skoro obecny świat kapłana i tych, co chcą żyć Chrystusową głębią, obarcza odpowiedzialnością za grzechy tych, co Kościół odrzucają, to tym ważniejsze jest to, abyśmy my sami mieli w środku Chrystusa i Nim żyli. Trzeba się najpierw nam samym karmić Bogiem, mając Jezusa w centrum codzienności, a potem koniecznie musimy posilać Lud Boży tym czym sami żyjemy.

Tu dla nas prezbiterów niedoścignym wzorem i przykładem jest św. Józef, szczególny patron tego roku. On piastował Chrystusa nie tylko na swoich dłoniach, przytulał do serca, ale Jezus był centrum Józefowej miłości. Św. Józef był cały dla Niego.

To są postawy pięknego naszego kapłaństwa, bo Chrystusa my piastujemy w naszych dłoniach podczas każdej Mszy św., podając Go wiernym i mówiąc w Komunii św. „Ciało Chrystusa". Błogosławimy Nim, wystawiamy w monstrancji do częstej, a dla wielu z ludzi i spośród nas do codziennej adoracji. Byśmy tak jak św. Józef, Chrystusa przytulając do serca, do swego życia, oświadczali, że Bóg jest naszym środkiem w całym kapłaństwie.

Wewnętrzny związek z Chrystusem każdego z nas wzmacnia też Kościół, którego jesteśmy członkami i nas wszystkich prezbiterów zamojsko-lubaczowskich jednoczy dla Bożej sprawy, abyśmy zbyt łatwo nie ulegali duchowi obecnego czasu. Pan Jezus zachęcając do tej drogi życia i służby, powtarza wobec każdego z nas w sposób nieustanny zaproszenie, jakie wypowiedział pod adresem swoich pierw-

szych uczniów. Właściwie to On ciągle pyta nas, także dzisiaj w ten diecezjalny kapłański dzień: „czego wy szukacie?". A my mówimy: „gdzie mieszkasz?". Pan nas zaprasza: „chodźcie, zobaczycie". Tamci uczniowie poszli, zobaczyli, gdzie mieszka i z Nim zostali.

Jak wygląda konkretnie moja historia, osobista przygoda każdego z nas z Chrystusem Dobrym Pasterzem? Poszliśmy za Nim i co widzimy, co żeśmy zobaczyli?

A co ci pierwsi powołani widzieli? Z pewnością nie dostrzegli ani wspaniale urządzonego domu, ani jakiejś bajecznej atmosfery życia. Raczej na własne oczy przekonali się, iż On żył ubogo wśród ludzi, a mimo tego zaproszenie Chrystusa poruszyło ich serca, pozwolili się Mu porwać i pociągnąć. Zostali z Nim.

Zauważmy też, jaką drogą rozszerza się grono Jezusowych uczniów. To siła świadectwa, gdzie jeden pociąga drugiego, mówiąc jedynie tyle: chodź i zobacz, znaleźliśmy Go, mieszka pośród nas.

Zbawcza obietnica, ratująca nas w codzienności życiowych doświadczeń. W trudach często przygnębiających doświadczeń i męczących rozczarowań, mimo wszystko trzeba nam trwać przy Jezusie. On ma być wciąż w naszym środku, w centrum wszystkiego, kim jest i co czyni kapłan. Bóg nie musi działać w wielkiej mocy i chwale, ale raczej się przekonujemy, iż Jego forma to ukryte działanie ducha, który obejmuje człowieka i daje nam siłę do dawania świadectwa wartościom niemodnym, wyśmiewanym, odrzucanym przez współczesnego, nowoczesnego człowieka.

Powołania drastycznie się zmniejszyły i wygląda na to, iż przyszłość nie będzie optymistyczna. Napięcia na różnych obszarach stają się coraz częstsze, gdyż nie chcemy żyć według zasady św. Jana Chrzciciela: ja się mam umniejszać, aby drugi wzrastał. Sił ubywa i z pokorą coraz trudniej. Jednak moc kapłanów, dla których Chrystus jest centrum ich życia, księży przekonanych do misji swego kapłaństwa, wciąż okazuje się pożądana przez ludzi. I oni daleko pójdą za takim świadectwem, zgodzą się nawet na wielkie wyrzeczenia i trudy, aby tylko otrzymać od nas to, co dla nich i dla ich rodzin jest najważniejsze na życie wieczne.

To, iż Pan Jezus mówi do nas kapłanów zamojsko-lubaczowskiej diecezji: chcę mieszkać pośród was, to wcale nie oznacza, iż obiecuje nam władzę i wpływy oraz spokojną egzystencję. Ale takie oświadczenie bardziej uświadamia nam: gdy będę twoim centrum, środkiem twego kapłańskiego życia, to dam ci duchową moc do dawania świa-

dectwa wobec świata i do przemieniania jego oblicza, wpatrzonego we władzę, zaspokojenie doczesnych pożądań oraz priorytet egoizmu.

Zachęcam kapłanów do odważnego świadectwa, życia miłością jaką was ukochał Chrystus, do prostego i odpowiedzialnego słowa, płynącego z naszego serca rozmiłowanego w Piśmie św., do modlitwy i ukazywania innym, jak żyć po Bożemu oraz do świętego sprawowania sakramentów Kościoła.

Dziękuję wam Drodzy współbracia kapłani za waszą gotowość szukania Chrystusa i zamieszkiwania z Nim w centrum waszej codzienności. Bądźcie błogosławieni za to, że Jezusa wpuszczacie głęboko w wasze sprawy, myśli, czyny, pragnienia. Pozwalacie Mu, by był waszym Bogiem i Panem.

W tę drogę ku Chrystusowi idźcie zawsze z ludźmi, bo po to zostaliście dla nich ustanowieni. Nigdy nie traćmy misyjnego ducha, bo on jest żywy w prawdziwej wspólnocie Kościoła. Dziękuję wam, kapłani, także za to, że nie pozwalacie mi widzieć tylko siebie samego, ale mobilizujecie mnie do świętości i wytrwania w dźwiganiu różnorakich krzyży, abym nie ustawał w wierze. Dziękuję Wam za waszą gorliwość, za hojność materialnych darów na Dom III Tysiąclecia, za miłość do Ludu Bożego, za to, że kochacie kapłaństwo i nadajecie wyróżniający duchowy smak duchowieństwu zamojsko-lubaczowskiemu.

Drodzy kapłani, którzy dzisiaj jesteśmy u MB Krasnobrodzkiej, dziękuję wam za tę obecność i modlitwę, za wasze świadectwo miłości do Chrystusa, a także związania z diecezjalnym Kościołem oraz waszym biskupem, za to, iż tak, jak potrafimy, leczymy rany Chrystusowego Mistycznego Ciała, uczynione przez kapłańskie grzechy.

Niech Bóg każdego z was błogosławi na waszej kapłańskiej drodze. Nigdy nie traćcie nadziei, coraz hojniej pozwalajcie działać Duchowi Świętemu w was i poprzez wasze kapłaństwo. Niech Jezus Chrystus zawsze i wszędzie będzie środkiem, centrum waszej modlitwy, słowa, świadectwa, wszystkich kapłańskich czynności i uczyni was świętymi na Bożą chwałę oraz ku pożytkowi naszego zamojsko-lubaczowskiego Kościoła. Amen.

KURIA DIECEZJALNA

NEOPREZBITERZY WYŚWIĘCENI

29 MAJA 2021 R.
PRZEZ BISKUPA ZAMOJSKO-LUBACZOWSKIEGO MARIANA ROJKA
W KATEDRZE ZAMOJSKIEJ

Ks. Jakub Bubiłek, mgr teol.

s. Henryka i Urszuli z d. Dudzicz,
ur. 17.01.1995 r. w Zamościu,
pochodzący z parafii pw. św. Jacka w Płoskiem

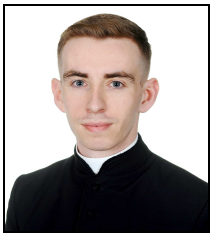

Ks. Dominik Kapka, mgr teol.

s. Leszka i Barbary z d. Łukaszczyk,
ur. 20.05.1993 r. w Biłgoraju,
pochodzący z parafii pw. MB Bolesnej
w Korytkowie Dużym

Ks. Marek Kędzia, mgr teol.

s. Antoniego i Elżbiety z d. Bojar,
ur. 29.03.1995 r. w Zamościu,
pochodzący z parafii pw. Wniebowzięcia NMP
w Skierbieszowie

Ks. Damian Leleń, mgr teol.

s. Mariana i Bożeny z d. Struszczak,
ur. 31.01.1993 r. w Zamościu,
pochodzący z parafii pw. Zmartwychwstania Pańskiego i św. Tomasza Apostoła w Zamościu

Ks. Łukasz Łukasiewicz, mgr teol.

s. Bogdana i Zofii z d. Steczkiewicz,
ur. 21.04.1996 r. w Tomaszowie Lubelskim,
pochodzący z parafii pw. MB Królowej Polski
w Bełżcu

Ks. Mateusz Wojda, mgr teol.

s. Romana i Marzeny z d. Kudyk,
ur. 24.04.1996 r. w Zamościu,
pochodzący z parafii pw. Świętego Krzyża
w Zamościu

KONFERENCJA KSIĘŻY DZIEKANÓW – 16 CZERWCA 2021 R.

KOMUNIKATY KS. KANCLERZA I RZECZNIKA DIECEZJI

1/ Przypominam Księżom Dziekanom o obowiązku sporządzenia merytorycznie poprawnego i kompletnego protokołu zdawczo-odbiorczego w sytuacji przekazywania parafii nowemu proboszczowi. Oczywiście w tej sytuacji można brać za wzór poprzednie protokoły dotyczące tej czy innej parafii, ale należy zwrócić uwagę na sprawy aktualne, zarówno z obszaru troski o stan materialny parafii, jak też ważne uwagi dotyczące duszpasterstwa czy osób zatrudnionych w parafii lub współpracujących z dotychczasowym księdzem proboszczem.

2/ Księża proboszczowie, którzy przechodzą na emeryturę lub na nowe placówki duszpasterskie, zobowiązani są do jak najszybszego uzupełnienia karty obiegowej parafii, z której odchodzą – „obiegówka" będzie dołączona do dekretu nominacyjnego.

3/ Proszę o mobilizowanie księży proboszczów do systematycznego i terminowego przekazywania do archiwum powiadomień o bierzmowaniu oraz „netemere". Księży Dziekanów proszę o termi-

nowe „legalizowanie" ksiąg metrykalnych i przekazywanie duplikatów do kurii diecezjalnej.

4/ Ksiądz Dyrektor Archiwum Diecezjalnego zwraca się z prośbą do duszpasterzy, parafii, społeczności lokalnych, którzy publikują wydawnictwa dotyczące historii parafii czy związane z diecezją oraz regionem, aby jeden egzemplarz przekazać do zbiorów archiwalnych diecezji.

Ks. Michał Maciołek

WYDZIAŁ NAUKI I WYCHOWANIA KATOLICKIEGO

1. Planowanie i organizacja pracy katechetycznej w parafii:

Prosimy księży proboszczów, aby zatroszczyli się, we współpracy w księżmi dziekanami, o przemyślany i solidarny podział godzin katechezy dla katechetów (duchownych i świeckich) w parafiach i dekanatach. Przypominamy o tym w kontekście planowania pracy na rok szkolny 2021/2022 i obowiązujących terminów wynikających z przepisów prawa oświatowego, dotyczących opiniowania arkuszy organizacji pracy szkół/placówek.

Należy pamiętać, że do 21 kwietnia dyrektor przekazuje do organu prowadzącego opracowany i zaopiniowany przez radę pedagogiczną oraz zakładowe organizacje związkowe arkusz organizacji szkoły/placówki, a do 6 maja organ prowadzący przedkłada Kuratorowi Oświaty arkusze organizacji publicznych szkół i placówek do zaopiniowania. W przypadku wprowadzenia zmian do zatwierdzonego arkusza organizacji szkoły, przedszkola lub placówki do dnia 30 września, organ prowadzący również przedkłada te zmiany do zaopiniowania Kuratorowi Oświaty.

Przypominamy, że misja dla księdza pracującego w innej parafii jest wydawana zawsze na czas określony, na jeden rok szkolny.

2. Wydział Nauki i Wychowania Katolickiego zorganizował w dniach od 28 do 30 kwietnia br. konferencje metodyczne dla katechetów świeckich i sióstr zakonnych. Odbyły się one w formie on-line, na platformie Google Meet, w następującym porządku:

Grupa A: 28 IV 2021 r., godz. 19.00-21.00 (rejon biłgorajski i lubaczowski)

Grupa B: 29 IV 2021 r., godz. 19.00-21.00 (rejon hrubieszowski i tomaszowski)

Grupa C: 30 IV 2021 r., godz. 19.00-21.00 (rejon zamojski)

Głównym prelegentem był ks. prof. dr hab. Paweł Mąkosa z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Tematem konferencji było: *Kształtowanie postaw eucharystycznych dzieci i młodzieży.*

3. W dniu 20 maja 2021 r. o godz. 10.00 przeprowadzono XXVIII edycję Konkursu Wiedzy o Biblii i Kościele pod hasłem ,,Zgromadzeni na świętej Wieczerzy". Konkurs adresowany jest do uczniów szkół podstawowych i prowadzony równolegle na dwóch poziomach: kategoria I czyli klasy IV-VI szkoły podstawowej; kategoria II to klasy VII-VIII szkoły podstawowej. W etapie szkolnym wzięło udział w sumie 292 uczniów.

Kategoria I – 122 uczniów z 22 szkół

Kategoria II – 170 uczniów z 30 szkół

Ze względu na zmienione terminy Konkursu z powodu pandemii koronawirusa, po konsultacjach z zamojską Delegaturą Kuratorium Oświaty w Lublinie, została podjęta decyzja o rezygnacji z etapu powiatowego. Dlatego osoby, które uzyskały 40 punktów i więcej w etapie szkolnym, zostały automatycznie zakwalifikowane do etapu diecezjalnego Konkursu Wiedzy o Biblii i Kościele. Etap diecezjalny Konkursu Wiedzy o Biblii i Kościele odbędzie się w dniu 17 czerwca o godzinie 10.00 w Kurii Diecezjalnej w Zamościu. Przystąpi do niego w sumie 45 osób. 8 osób z kategorii I i 37 osób z kategorii II.

4. W dniach 8-10 czerwca 2021 r. w Wałbrzychu odbyło się Ogólnopolskie Spotkanie Dyrektorów Wydziałów Katechetycznych pod hasłem: „Eucharystia w nowych dokumentach programowych katechezy Kościoła katolickiego w Polsce" związanym z przeżywanym od trzech lat w Polsce programem duszpasterskim poświęconym Eucharystii. Na spotkaniu m.in. podkreślono, że wydziały katechetyczne w Polsce są zobowiązane do corocznego sporządzania statystyk dotyczących liczby uczniów uczestniczących w szkolnej katechezie, liczby katechetów, ich aktualnego wykształcenia itp. W ostatniej części spotkania wzięła udział pani Marzena Machałek – sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Zdalnie połączył się z uczestnikami pan minister Przemysław Czarnek, który pozdrowił uczestników i poruszył sprawę obowiązku uczestniczenia w zajęciach z religii lub etyki.

5. W ramach stałej formacji katechetów będą odbywały się wakacyjne rekolekcje dla katechetów świeckich. Głównym prelegentem będzie ks. mgr lic. Marcin Pudo – doktorant biblistyki Katolickiego

Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Rekolekcje dla katechetów świeckich są obowiązkowe i odbędą się w następującym porządku:

Turnus I – 28-29 VI 2021 r. w Werchracie

Turnus II – 30 VI – 1 VII 2021 r. w Górecku Kościelnym

Turnus III – 2-3 VII 2021 r. w Tomaszowie Lubelskim, Sanktuarium MB Szkaplerznej

Turnus IV – 5-6 VII 2021 r. w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w Lublinie

Turnus V – 1-4 VIII 2021 r. w Zakopanem.

Przypominam, że koszt rekolekcji wynosi 250 zł, natomiast połowę kosztów pokrywa katechecie parafia, na terenie której nauczyciel religii ma najwięcej godzin katechezy.

6. Zgodnie z uchwałą Komisji Wychowania Katolickiego KEP programy nauczania i podręczniki zatwierdzone w oparciu o „Podstawę programową katechezy Kościoła katolickiego w Polsce" z 9 czerwca 2018 r., obowiązują obligatoryjnie:

- od dnia 1 września 2020 r. dla klas I i V szkół podstawowych oraz klas I szkół ponadpodstawowych (liceum, technikum, szkoły branżowej I stopnia);
- od dnia 1 września 2021 r. dla klas II i VI szkół podstawowych oraz dla klas II szkół ponadpodstawowych (liceum, technikum, szkoły branżowej I stopnia);
- od dnia 1 września 2022 r. dla klas III i VII szkół podstawowych oraz dla klas III szkół ponadpodstawowych (liceum, technikum, szkoły branżowej I stopnia);
- od dnia 1 września 2023 r. dla klas IV i VIII szkół podstawowych oraz dla klas IV szkół ponadpodstawowych (liceum, technikum), klasy V technikum oraz szkoły branżowej II stopnia.

To oznacza, że numery podręczników do nauczania religii, oprócz klasy I i II oraz V i VI SP, a także I i II klasy szkoły średniej, jeszcze pozostają niezmienione.

7. Diecezjalny Dzień Katechetyczny odbędzie się w sobotę 28 VIII 2021 r. w katedrze zamojskiej. Rozpocznie się o godz. 9.30 adoracją Najświętszego Sakramentu. Godz. 10.00 Msza św. pod przewodnictwem bpa Mariana Rojka. Następnie odbędzie się wykład inaugurujący kolejny rok szkolny i katechetyczny.

8. Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia"

W dniach od 13 do 18 lipca jest przygotowywany obóz dla stypendystów-uczniów naszej diecezji wraz ze stypendystami diecezji

przemyskiej. Spotkanie to odbędzie się w Miejscu Piastowym (Internat Michalickiego ZSP); ul. ks. Markiewicza 25 b; 38-430 Miejsce Piastowe.

9. Podczas wakacji w lipcu jest przerwa w dyżurach pracowników Wydziału. W przypadkach pilnych prosimy o kontakt telefoniczny lub mailowy z ks. Piotrem Brodziakiem (tel.: 506095614, p.brodziak@wp.pl) lub innymi pracownikami. Ważne i aktualne informacje są regularnie zamieszczane na stronie internetowej Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego Kurii Diecezjalnej w Zamościu: https://wniwk.zamojskolubaczowska.pl

10. Dnia 25 czerwca br. kończy się kolejny rok szkolny i katechetyczny. Z tej racji pragnę serdecznie podziękować wszystkim katechetom świeckim i duchownym oraz proboszczom troszczącym się o katechizację za wszelki trud wkładany w to duchowe dzieło prowadzenia dzieci i młodzieży do Chrystusa, szczególnie w tym trudnym okresie nauczania zdalnego.

Ks. Piotr Brodziak

WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA OGÓLNEGO

1. Wydarzenia od ostatniej konferencji dziekanów

a) 19 III 2021 rozpoczęcie Roku Rodziny, Mszą św. w katedrze zamojskiej o godz. 18.00

b) Ekstremalna Droga Krzyżowa. W rejonie tomaszowskim – 26 III, w rejonie biłgorajskim – 19 III, w rejonie zamojskim – 19 III, w rejonie hrubieszowskim – 26 III, w rejonie lubaczowskim – 26 III

c) W dniu 9 III 2021 r. odbyła się VII Diecezjalna Pielgrzymka Rolników do Lipska k. Zamościa

d) W dniu 6 VI 2021 r. odbyła się już po raz siódmy pielgrzymka Kół Gospodyń Wiejskich do sanktuarium w Krasnobrodzie

e) 11-13 VI 2021 r. Dni Rodziny w Zamościu przy parafii MBKP połączone z obchodami kolejnej rocznicy pobytu św. Jana Pawła II w Zamościu

2. Wydarzenia do kolejnej konferencji dziekanów

a) XV Diecezjalna Pielgrzymka małżeństw i rodzin do sanktuarium MB Szkaplerznej w Tomaszowie Lubelskim w dniu 16 VII 2021 r.

b) Pielgrzymka sołtysów do Nabroża w dniu 16 VII 2021 r.

c) XXXIX Zamojska Piesza Pielgrzymka na Jasną Górę odbędzie się w dniach 2-14 VIII 2021 r..

d) W czasie wakacji odbędą się turnusy rekolekcji Ruchu Światło-Życie, rekolekcje KSM-u, harcerzy, niepełnosprawnych i inne.

3. Rekolekcje kapłańskie w Diecezji

W 2021 roku w naszej diecezji będą zorganizowane cztery turnusy rekolekcji.

I turnus: 13-15 IX 2021 r., WSD Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w Lublinie, prowadzący Ks. dr Robert Strus. Liczba miejsc – 30 osób

II turnus: 15-17 IX 2021 r., Dom rekolekcyjny w Górecku Kościelnym, prowadzący Ks. prof. dr bab. Marian Zając z KUL. Liczba miejsc – 45 osób

III turnus: 20-22 IX 2021 r., Dom rekolekcyjny w Werchracie, prowadzący Ks. Marian Zając. Liczba miejsc – 45 osób

IV turnus: 23-25 IX 2021 r., Dom rekolekcyjny w Werchracie, prowadzący Ks. Robert Strus. Liczba miejsc – 45 osób.

4. Modlitwa adoracyjna w parafiach w intencji diecezji

W naszej diecezji będziemy kontynuować modlitwę adoracyjną Najświętszego Sakramentu w intencji wszystkich wydarzeń diecezjalnych. Proponujemy, aby w większych parafiach adoracja trwała przynajmniej przez pół dnia, a w mniejszych przez kilka godzin. W adorację powinny zaangażować się różne grupy modlitewne działające przy parafii. Kierujemy, więc prośbę do księży proboszczów, aby zgłosili do Wydziału swoją propozycję. Zgłoszenia przyjmujemy do końca sierpnia 2021 r.

Ks. Sylwester Zwolak

LITURGICZNA SŁUŻBA OŁTARZA

1. W dniach 18-19 VI br. w Domu Pielgrzyma przy Sanktuarium MB w Tomaszowie Lubelskim odbędzie się ostatnia sesja tegorocznej edycji kursu ceremoniarza. Będzie to zarazem pierwsze spotkanie na żywo uczestników kursu – poprzednie sesje odbywały się online. W kursie uczestniczy 39 lektorów z 17 parafii.

Zakończenie kursu ceremoniarza i uroczyste błogosławieństwo odbędzie się w piątek 25 VI na Mszy św. o godz. 18.00 w Sanktuarium w Tomaszowie Lubelskim. Dziękuję księżom zaangażowanym w kurs: Mateuszowi Kopie, Kamilowi Kossakowi, Jakubowi Bubiłkowi, alumnowi Piotrowi Gorzkowskiemu oraz ceremoniarzom.

2. Ogólnopolskie Mistrzostwa Polski w Piłce Nożnej Halowej odbędą się w dn. 28-29 VI w Rzeszowie. Naszą diecezję będą reprezentować dwie drużyny z par. św. Brata Alberta w Zamościu oraz z par. Miączyn.

3. Duszpasterstwo Liturgicznej Służby Ołtarza wraz z Wydziałem Duszpasterstwa Ogólnego organizuje Rekolekcje Wakacyjne dla ministrantów. Odbywać się one będą w Diecezjalnym Domu Rekolekcyjnym w Werchracie.

a) Rekolekcje odbędą się w dwóch turnusach:
- 1. turnus: od 4 do 10 VII, dla ministrantów z klas IV-VI szkoły podstawowej, prowadzą ks. Sebastian Koper i ks. Marek Kędzia.
- 2. turnus: od 11 do 17 VII, dla ministrantów VII-VIII szkoły podstawowej, prowadzą ks. Mateusz Kopa i ks. Kamil Kossak.

b) Na rekolekcjach będą posługiwać alumni naszego WSD. W programie rekolekcji każdego dnia wspólna Eucharystia i modlitwa, szkoła liturgiczna, spotkania w grupach oraz zajęcia sportowo-rekreacyjne. Całkowity koszt rekolekcji to 550 zł za osobę.

c) W obecnym roku nie przewiduje się rekolekcji dla lektorów i ceremoniarzy. Zapraszamy starszych ministrantów, lektorów i ceremoniarzy na Exodus Młodych do Górecka Kościelnego w dniach 17-19 VIII. Zachęcamy również duszpasterzy do organizowania parafialnych wyjazdów dla Liturgicznej Służby Ołtarza.

d) Zapisy: W związku z ograniczoną ilością miejsc (25 ministrantów na turnus) o przyjęciu na turnus decyduje kolejność zgłoszeń. Zapisy na rekolekcje przebiegają dwuetapowo: Księża proboszczowie lub odpowiedzialni za LSO w parafii telefonicznie zgłaszają uczestników do diecezjalnego duszpasterza LSO ks. Sebastiana Kopra, tel. 574

000 217. Po zarejestrowaniu uczestnika duszpasterz danej parafii dostaje mailowo kartę zgłoszenia. Indywidualne karty uczestników wraz z zadatkiem w wysokości 250 zł należy dostarczyć do 25 VI do Wydziału Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Diecezjalnej w Zamościu lub diecezjalnego duszpasterza LSO ks. Sebastiana Kopra – parafia pw. Zwiastowania NMP w Tomaszowie Lubelskim.

4. Diecezjalna Pielgrzymka LSO i KSM do katedry zamojskiej w ramach obchodów święta św. Stanisława Kostki odbędzie się 17 IX 2021 r. Eucharystia o 9.30, a następnie Olimpiada Sportowa dla młodzieży na obiektach OSiR.

5. W październiku w pięciu rejonach naszej diecezji rozpocznie się kurs lektorski. Jest on przeznaczony dla ministrantów od klas VII Szkoły Podstawowej, którzy pragną czytać słowo Boże w zgromadzeniu liturgicznym. W programie zajęcia teoretyczne, praktyczne oraz ćwiczenia duchowe. Informacje zostaną podane na początku września.

6. Przez cały rok duszpasterski 2020/21 na antenie naszej diecezjalnej rozgłośni służba liturgiczna miała swoją audycję w czwartki o 21.30. Dziękuję za taką możliwość Katolickiemu Radiu Zamość. Dziękuję także duszpasterzom, ministrantom i lektorom za prowadzenie tej audycji. Audycje koordynowali duszpasterze rejonowi LSO: ks. Łukasz Duda – Biłgoraj, ks. Mateusz Maksim – Lubaczów, ks. Krzysztof Sosnowski – Zamość, ks. Tomasz Szady – Tomaszów Lubelski. Dziękuję ks. Mateuszowi Kopie i ks. Kamilowi Kossakowi za comiesięczne audycje o bogactwie liturgii Kościoła.

Ks. Sebastian Koper

CARITAS

1. Od sierpnia 2019 r. Caritas Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej realizuje projekt „Czas na Młodzież 2019". W jego ramach podejmowanych było wiele działań skierowanych do młodzieży w wieku 16-29 lat z terenu diecezji z następujących lokalizacji: Zamość, Tomaszów Lubelski, Lubaczów, Biłgoraj, Hrubieszów. Wolontariusze Caritas angażowali się w: szkolenia, warsztaty, spotkania indywidualne, realizację projektów społecznych w czteroosobowych grupach. Zwieńczeniem projektu jest powstanie Centrum Młodzieżowej Aktywności (CMA) w siedzibie Caritas przy ul. Matejki 21 w Zamościu.

Poświęcenia i otwarcia CMA dokonał Biskup diecezjalny Marian Rojek w dniu 12 maja br. W uroczystości poświęcenia wziął udział wicedyrektor Caritas Polska, o. Cordian Szwarc OFM. W projekcie łącznie uczestniczyło 1000 osób z 7 diecezji. Z naszej diecezji w projekt zaangażowało się 400 wolontariuszy (169 osób z różnym rodzajem niepełnosprawności).

2. Za zgodą Biskupa Mariana Rojka i ks. Ekonoma Miłosława Żura została przeprowadzona zbiórka ofiar do puszek na rzecz Mateusza Feręca z Biłgoraja. Informacja z prośbą o przeprowadzenie akcji została wysłana do księży proboszczów Dekanatów Biłgoraj Południe i Biłgoraj Północ. Do tej pory w pomoc dla Mateusza włączało się wiele osób zbierając fundusze przy okazji festynów, odpustów i innych okoliczności. W związku z sytuacją pandemiczną w tym roku jest to niemożliwe. W imieniu Mateusza i jego taty, który samotnie wychowuje swoje dziecko, bardzo serdecznie dziękuję księżom za zrozumienie tej sytuacji i przekazanie środków na leczenie.

3. Pod koniec maja do Księży Dziekanów została wysłana prośba o konsultację parafiach na temat ilości świec „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2021". Z większości dekanatów mamy już odpowiedź – prosimy pozostałe parafie o jak najszybsze przekazanie informacji o tegorocznym zapotrzebowaniu. Okazuje się, że wiele parafii zamawia więcej świec niż dotychczas. W efekcie ilość świec na całą diecezję będzie wyższa niż w poprzednich latach.

4. Z przyczyn epidemicznych w tym roku zrezygnowaliśmy z organizacji turnusów wakacyjnych dla dzieci z ubogich rodzin. Niemożliwe także było zorganizowanie kolonii dla dzieci polonijnych z Żółkwi na Ukrainie z Sobotniej Szkoły Języka Polskiego. Postaramy się aby środki pozyskane z akcji WDPD dotarły do potrzebujących dzieci w innej formie. Przez pandemię koronawirusa musieliśmy odwołać wszystkie akcje cykliczne Caritas – Zbiórki żywności, Ogólnopolska Pielgrzymka Wolontariuszy i Pracowników Caritas do Niepokalanowa i inne.

5. Trwają akcje pomocy chorym i potrzebującym. Od ostatniej konferencji wpłynęło do nas 13 wniosków o pomoc bezpośrednią. Wszystkie zostały rozpatrzone i pomoc została udzielona. Przy tej okazji zwracam się z prośbą do czcigodnych księży o rzetelne wypełnienie rubryki: informacja od księdza Proboszcza o osobie ubiegającej się o pomoc. To bardzo cenne wskazówki uzasadniające udzielenie pomocy.

6. Program „Skrzydła": w roku szkolnym 2020/2021 z tej formy pomocy korzystało 11 osób. Udzielona pomoc wyniosła 16.500 zł. W tym roku po raz czwarty zostały nam przyznane stypendia w ramach programu „Dwa talenty". Skorzystało z niego pięcioro dzieci na sumę 10000 zł.

7. Przypominamy, że Caritas prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, głównie łóżek (około 180 szt.), koncentratorów tlenu, wózków, chodzików itp. Wszystkie niezbędne informacje dotyczące sprzętu i warunków do jego wypożyczenia znajdują się w specjalnej zakładce na naszej stronie internetowej.

8. Do materiałów zostały dołączone listy parafii zalegających z wpłatami na Caritas za rok 2020 i 2021. Listy wpłat i przelewów zostały sporządzone na dzień 14 VI 2021. Prosimy o jak najszybsze uregulowanie zaległości.

9. W dniach 22-23 czerwca odbędzie się Zgromadzenie Dyrektorów Caritas Diecezjalnych. Głównym tematem spotkania będzie dzieło Parafialnych Zespołów Caritas. Pod dyskusję zostanie poddana „Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski o posłudze charytatywnej w parafiach". Dokument jest obecnie w wersji roboczej. Gdy zostanie przyjęty w ostatecznym kształcie, zostanie podany do informacji dla wszystkich księży. Mam nadzieję, że stanie się on impulsem do powstawania nowych PZC także w parafiach naszej Diecezji.

Ks. Marcin Jakubiak

SPRAWY GOSPODARCZO – EKONOMICZNE

1. Kasa Kurii nieczynna od 6 VII do 26 VII 2021 r.

2. Zobowiązania wobec Diecezji, zbiórki przechodnie, opłaty za TK Niedziela proszę regulować na bieżąco.

3. Tace z Mszy św. z Bierzmowaniem są przeznaczone na duszpasterstwo młodzieży, wpłacamy na konto Kurii Diecezjalnej lub w kasie Kurii.

4. Opłata za korzystanie z serwera diecezjalnego – 100 zł. na rok.

5. Fundusz misyjny – 100 zł. na rok.

6. Dom Seniora – 80 zł za miesiąc.

7. Poduszne 0,60 zł. za kwartał. Proszę dokonywać wpłat kwartalnie i w całości.

8. Ofiara za wizytację kanoniczną: do 800 zamieszkałych 200 zł, 800-1500/300 zł, 1500-3000/600 zł, 3000-5000/800 zł, powyżej 5000 zamieszkałych 1100 zł.

9. W latach 2019-2024 ofiary składane przez wiernych w ramach tacy na budownictwo sakralne, są przeznaczone na odbudowę Klasztoru – Domu Trzeciego Tysiąclecia przy kościele św. Katarzyny w Zamościu, który będzie żywym pomnikiem ku czci Prymasa Tysiąclecia. Zostały zakończone prace przy nakryciu głównego budynku. Aktualnie budowany jest łącznik domu i kościoła, prowadzone są roboty hydrauliczne, zamówiona jest stolarka okienna. Dziękuję i proszę o ofiary na budowę Domu Trzeciego Tysiąclecia. Można wpłacać na konto bankowe: Diecezja Zamojsko-Lubaczowska, adres J. Zamoyskiego 1, 22-400 Zamość, nr rachunku Bank Pekao SA 63 1240 2005 1111 0010 2453 9572, tytuł: darowizna na cele kultu religijnego.

Ks. Miłosław Żur

WYŻSZE SEMINARIUM DUCHOWNE

1. 1 maja dwóch alumnów przyjęło święcenia diakonatu z rąk bpa Mariusza Leszczyńskiego, a 29 maja sześciu absolwentów seminarium otrzymało święcenia prezbiteratu z rąk bpa Mariana Rojka. Księżom proboszczom dziękujemy za owocną współpracę formacyjną.

2. 16 kwietnia pracę w seminarium zakończył ks. Bartłomiej Garczyński. Dziękujemy za prawie czteroletnią owocną i sumienną posługę na stanowisku prefekta.

3. 17 czerwca seminarzyści rozpoczną sesję egzaminacyjną. Po jej zakończeniu tj. 30 czerwca udadzą się na wakacje. W tym czasie podejmą praktyki - będą posługiwać na rekolekcjach LSO, oazach, Pieszej Pielgrzymce na Jasną Górę oraz na rekolekcjach dla niepełnosprawnych, wezmą udział w Exodusie Młodych. Diakoni we wrześniu podejmą praktyki parafialne i katechetyczne w Parafii pw. św. Michała Archanioła w Zamościu oraz w Parafii pw. św. Marii Magdaleny w Biłgoraju.

4. Rozpoczęła się rekrutacja do seminarium, która potrwa do 7 lipca. Szczegółowe informacje są dostępne na stronie seminarium. Nowo przyjęci seminarzyści rozpoczynają formację kursem przygo-

towawczym we wrześniu. Przypominamy, że pierwszej weryfikacji kandydata dokonuje proboszcz jego rodzinnej parafii.

5. Podczas wakacji w seminarium odbędą się: rekolekcje dla katechetów, rekolekcje kapłańskie oraz dzień skupienia neoprezbiterów. Zapraszamy księży na rekolekcje w dniach 13-15 września, które poprowadzi ks. dr Robert Strus. Zapewniamy pojedyncze pokoje z łazienkami.

6. Dziękujemy za przeprowadzoną w maju zbiórkę tacową na seminarium. Następne tace w lipcu i we wrześniu.

Ks. Jarosław Przytuła

KATOLICKIE RADIO ZAMOŚĆ

1. W dniu 22 VI 2021 r o godz. 16.00 na plebanii parafii św. Karola Boromeusza w Lubaczowie zostanie pobłogosławione nowe studio Katolickiego Radia Zamość, którego dokona Biskup diecezjalny Marian Rojek. Po wielu latach prób i przeszkód udało się sfinalizować przystosowanie pomieszczeń na plebanii wspomnianej parafii na studio nagrań i w niedalekiej przyszłości studio emisyjne. Studio w pełni zostało przygotowane ze środków pozyskanych przez Katolickiego Radio Zamość. W tym miejscu chciałbym podziękować ks. Romanowi Karpowiczowi za udostępnienie pomieszczeń na plebanii na studio KRZ.

2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji z dniem 20 V 2021 r. podjęła decyzję o przedłużeniu kończącej się koncesji dla Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej. Oznacza to, że dostaliśmy pozwolenie na kolejne 10 lat nadawania na falach 90,1 FM i 101,2 FM.

3. Bardzo dziękuję księżom za pomoc w sprzedaży kalendarzy radiowych w poszczególnych parafiach.

4. Każdego dnia na falach naszego radia transmitujemy dwie Msze św. z różnych części naszej diecezji. Jest to możliwe dzięki stałemu łączu, które zostało założone w tych parafiach. Jeśli któraś z parafii byłaby zainteresowana instalacją stałego łącza w swoim kościele, to prosimy o zgłoszenie się do Radia. Takie podłączenie umożliwi transmisje różnych uroczystości bez potrzeby wysyłania wozu transmisyjnego, co sprawia, że koszty transmisji są bardzo małe. Koszt podłączenia takiego sprzętu wynosi ok. tysiąca złotych, zakładając że są odpowiednie warunki techniczne. W tej chwili z takich łączy korzysta 26 parafii w naszej diecezji.

5. Bardzo dziękuję księżom proboszczom za życzliwość i wsparcie naszej rozgłośni poprzez zaproszenie na „Niedzielę Radiową". Od ostatniej konferencji Księży Dziekanów odwiedziliśmy parafie: Dzierążnia, Gorajec, Dub, Lipsko k. Narola, Bukowa, Gozdów, Klemensów, Krzeszów. Według dekretu Biskupa Zamojsko-Lubaczowskiego z 2013 r. co trzy lata powinna w parafii odbyć się taka niedziela radiowa. Minęło już osiem lat od wejścia w życie dekretu i są jeszcze parafie w których takiej niedzieli nie było. Zachęcam do zapraszania na niedzielę radiową.

7. Na czas wakacji jak co roku zmieniamy program ramowy naszego radia. W tym roku weszliśmy w dużą współpracę na czas wakacji z samorządami co pozwoliło nam na pozyskanie środków finansowych na radio. W tym miejscu chciałbym bardzo serdecznie podziękować wszystkim księżom wolontariuszom za pomoc w tworzeniu naszego radia. Pragnę zauważyć, że ok. 50 księży jest zaangażowanych w prowadzenie różnych audycji w naszym radiu. Dziękujemy za dotychczasową posługę i prosimy o dalszą współpracę.

8. Proszę księży proboszczów o przesyłanie informacji dotyczących życia parafii (zapowiedzi czy relacje w formie tekstowej, plakaty i zdjęcia) na adres: redakcja@radiozamosc.pl lub telefonicznie do Działu Informacji: 84 638 90 10. Dziękuję za każdą formę współpracy.

Ks. Sylwester Zwolak

DUSZPASTERSTWO RODZIN

1. Bardzo dziękuję proboszczom, którzy pomimo trudności związanych z pandemią, rzetelnie przygotowują narzeczonych do przyjęcia sakramentu małżeństwa oraz dbają o nauki przedmałżeńskie w parafiach. Dziękuję także parafiom, które włączyły się w modlitwę rodziców za dzieci odchodzące od wiary. Dziękuję także wspólnocie Przyjaciół Oblubieńca, która jako jedyna odpowiedziała na prośbę o świadectwa małżeństw do programu „Amoris Laetitia w naszym życiu"

2. W dniach 10, 17 i 24 kwietnia zorganizowaliśmy po raz pierwszy program „Radość i nadzieja" - przygotowanie do małżeństwa sposobem warsztatowym oraz e-learningowym. Na jesień planujemy przeprowadzenie ponownie tego programu.

3. W dniach 11-13 czerwca odbyły się w Zamościu Dni Rodziny, które poprowadził ks. dr Jerzy Smoleń. Tematy konferencji: Jan Paweł II jako mistrz i nauczyciel komunikacji międzyludzkiej; Słowa, które bolą; Relacje międzyludzkie widziane oczami dziecka; Św. Janie Pawle uczyń nam cud, abyśmy odnaleźli na nowo MIŁOŚĆ. Nagrania konferencji dostępne są na kanale YouTube.

4. Założyliśmy stronę Duszpasterstwa na Facebooku oraz kanał na YouTube, gdzie informujemy o aktualnych działaniach oraz udostępniamy materiały. Zachęcamy do śledzenia.

5. Rekolekcje dla narzeczonych (przygotowanie do małżeństwa – tzw. weekendowe):

Zamość (zapisy u p. Doroty Szatraj - tel. 514 811 434)
- 3.VII (katechezy) i 10.VII (poradnia)
- 21.VIII (katechezy) i 28.VIII (poradnia)

Lubaczów (zgłoszenia drogą mailową:
kancelaria@konkatedra.zamojskolubaczowska.pl)
- 11.IX (katechezy) i 18.IX (poradnia)

Informacje o naukach na stronie duszpasterstwa w zakładce Narzeczeni → Rekolekcje dla narzeczonych

Ks. Maciej Lewandowski

SPRAWY MISYJNE

1. Dziękuję księżom za wsparcie Kapłańskiego Funduszu Misyjnego. Pieniądze z niego zostaną przekazane misjonarzom pochodzącym z naszej Diecezji. Przypominam wszystkim księżom o kapłańskiej odpowiedzialności za misje, nie tylko poprzez modlitwę, ale także wpłaty pieniężne na diecezjalny kapłański fundusz misyjny do kasy kurii (do końca czerwca) kwoty 100 zł od księdza (proboszcza i wikariusza) rocznie.

2. Przypominam o odprawieniu jednej Mszy Świętej w roku o nowe powołania misyjne.

3. Po raz kolejny powoli rusza zbiórka surowców wtórnych, dzięki czemu będziemy mogli wesprzeć mieszkańców Afryki w uzyskaniu dostępu do czystej wody. Zbierana będzie makulatura tj. papier, książki, zeszyty, gazety, czasopisma, opakowania kartonowe szare i kolorowe.

Dowóz makulatury do Łabuń. Obok kościoła został ustawiony 12 tonowy kontener na gromadzoną makulaturę.

Dzięki zorganizowaniu i pomyślnej realizacji zbiórki makulatury w 2018 i 2019 r. już powstało nasze wspólne dzieło. Na terenie Burkina Faso powstały dwie studnie: jedna w Sabou a druga w Rogho za co O. franciszkanie serdecznie dziękują całej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej.

Akcję można wesprzeć również, wpłacając pieniądze na konto Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej, ul. Hetmana Jana Zamoyskiego 1, 22-400 Zamość, nr konta: 57 1240 2005 1111 0010 1940 4403 z dopiskiem „Studnia na misje".

4. W dniu 11 VII 2021 r. zostanie zorganizowany VII piknik Misyjny na którym obecni będą misjonarze z Korei Południowej, siostry misjonarki z Łabuń oraz Biskup diecezjalny Marian Rojek. Zbiórka przeprowadzona podczas pikniku przeznaczona będzie dla misjonarzy i sióstr misjonarek. Gwiazdą wieczoru będzie Agnieszka Dwernicka – „Exaited".

5. Dzieci, które w tym roku przystąpiły do Pierwszej Komunii Świętej, jeden dzień z Białego Tygodnia poświęciły misjom, a dokładnie dzieciom z krajów misyjnych, które nie doświadczyły jeszcze spotkania z Jezusem. Dzieci pierwszokomunijne modliły się wtedy za nie i w ich intencji przyjęły komunię św. Składały też dla nich część z prezentów otrzymanych z okazji I Komunii Świętej.

6. W tym roku również młodzież przystępująca do bierzmowania miała możliwość włączenia się w pomoc dla powołanych na terenach misyjnych poprzez zakup krzyżyków. Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła przygotowało dla nich specjalny krzyżyk z postacią Chrystusa – pamiątkę bierzmowania.

Ks. Andrzej Łuszcz

EXODUS MŁODYCH

Z radością informujemy, że w dniach 17-19 VIII 2021 r. po raz jedenasty odbędzie się Exodus Młodych – Ogólnopolskie Spotkanie Młodzieży. W tym roku zapraszamy do w Górecka Kościelnego. Tematem spotkania będzie hasło: „Chodź i zobacz”, które wpisuje się w temat pracy rocznej duszpasterstwa w Polsce, chcemy pochylić się nad tajemnicą Eucharystii, bycia uczniem Jezusa i rodziny. Mimo panującej epidemii, przy zachowaniu przepisów prawa kościelnego i państwowego, chcemy podjąć się organizacji spotkania. Jak co roku na uczestników czeka ciekawy program: nabożeństwa, koncerty, świadectwa. Zaprosiliśmy również gości, którzy pomogą nam zgłębić tegoroczny temat spotkania. A będą nimi: Bp Marian Rojek, ks. Krzysztof Porosło, ks. Marcin Przywara SAC, Tomasz Wolny, Michał Koterski, Iga i Konrad Grzybowscy, RapBraders, NiemaGotu, Gospel Rain i inni.

Wszelkie informacje dotyczące *Exodusu Młodych*, szczegółowy program oraz formularz zgłoszeniowy są dostępne na stronie internetowej: www.exodusmlodych.pl. Koszt uczestnictwa wynosi 100 zł. W tym roku będzie możliwość noclegu we własnym namiocie, nie będzie, jak w poprzednich edycjach, możliwości wynajęcia miejsca noclegowego w namiotach wojskowych. Program został tak ułożony, że jest możliwość, aby uczestniczyć w spotkaniu w formie dojazdowej.

W przygotowanie spotkania zaangażowało się wielu kapłanów, sióstr zakonnych i świeckich. Liczymy także na pomoc Księży w zorganizowaniu wyjazdu młodym parafianom: uczniom szkół ponadpodstawowych oraz studentom. Kapłani uczestniczący w spotkaniu proszeni są o zabranie ze sobą alb oraz ornatów ŚDM lub innych białych. Zwracam się z prośbą do księży proboszczów aby umożliwić pobyt wikariuszom na spotkaniu.

Dziękuję wszystkim kapłanom, którzy na różne sposoby wspierają przygotowanie kolejnego spotkania młodzieży.

Ks. Adam Malinowski

PIESZA PIELGRZYMKA NA JASNĄ GÓRĘ

W połowie maja br. zostały wydane wskazania Głównego Inspektora Sanitarnego odnośnie do organizacji pieszych pielgrzymek. W rekomendacjach GIS, tak jak w ubiegłym roku, znalazły się bardzo restrykcyjne wskazania odnośnie do zdrowia pielgrzymów, warunków zakwaterowania, żywienia, warunków sanitarnych i higienicznych.

Wychodząc naprzeciw tym zaleceniom oraz uwzględniając nasze możliwości, po konsultacji z przewodnikami grup, kwatermistrzami, GSP oraz za zgodą ks. bpa Mariana Rojka, została podjęta decyzja, że w tym roku po raz kolejny Piesza Pielgrzymka na Jasną Górę wyruszy z naszej Diecezji w formie sztafety. Każda grupa będzie miała wyznaczony dzień pielgrzymowania, który rozpocznie Mszą św. rano w miejscu wyjścia, a zakończy Apelem w miejscu dojścia, po czym pielgrzymi środkami transportu wracają do swoich domów na nocleg. Następnego dnia kolejna grupa dojeżdża do miejsca, gdzie zostało zakończone pielgrzymowanie dnia poprzedniego i rozpoczyna Mszą św. swój etap. W ten sposób każda grupa będzie miała trzy dni do przejścia (wyjątek stanowi Lubaczów oraz Tomaszów Lubelski). Wyżywienie oraz środki do dezynfekcji pielgrzymi organizują sobie we własnym zakresie.

Zapisy na pielgrzymkę przyjmują tylko księża przewodnicy poszczególnych grup do 28 lipca. Ilość osób w grupie na dany dzień – max 300. Osoby, które z różnych przyczyn nie będą mogły fizycznie wziąć udziału w pielgrzymce, będą miały możliwość dołączenia do *GRUPY DUCHOWEJ*. Formularze do pobrania będą na stronie diecezji, stronie pielgrzymki oraz u księży przewodników i proboszczów.

Pielgrzymka rozpocznie się 2 sierpnia o godz. 9.00 Mszą św. w Katedrze Zamojskiej pod przewodnictwem JE. Ks. Biskupa Mariana Rojka.

Przewodnicy grup:

Bł. Jerzy – Biłgoraj – ks. Mateusz Januszewski,
Św. Wojciech – Hrubieszów – ks. Michał Efner,
Św. Stanisław – Lubaczów – ks. Rafał Łukiewicz, ks. Roman Karpowicz, ks. Mateusz Maksim,
Św. Józef - Tomaszów Lubelski – ks. Łukasz Malec,
Św. Tomasz – Zamość – ks. Maciej Banach

Poszczególne dni:
Poniedziałek, 2 sierpnia
Zamość-Szczebrzeszyn – św. Tomasz – Zamość
Wtorek, 3 sierpnia
Topólcza-Biłgoraj – św. Wojciech – Hrubieszów
Środa, 4 sierpnia
Biłgoraj-Huta Krzeszowska – bł. Jerzy – Biłgoraj
Czwartek, 5 sierpnia
Huta Krzeszowska-Nisko – św. Tomasz – Zamość
Piątek, 6 sierpnia
Nisko-Tarnowska Wola – św. Józef – Tomaszów Lubelski
Sobota, 7 sierpnia
Jadachy-Osiek- św. Stanisław – Lubaczów
Niedziela, 8 sierpnia
Osiek-Staszów – św. Wojciech – Hrubieszów
Poniedziałek, 9 sierpnia
Staszów-Chmielnik – bł. Jerzy – Biłgoraj
Wtorek, 10 sierpnia
Chmielnik-Jędrzejów – św. Józef – Tomaszów Lubelski
Środa, 11 sierpnia
Jędrzejów-Moskorzew – św. Wojciech – Hrubieszów
Czwartek, 12 sierpnia
Moskorzew-Sokole Pole – św. Tomasz – Zamość
Piątek, 13 sierpnia
Skowronów-Jasna Góra – bł. Jerzy – Biłgoraj

Grupa św. Stanisława z Lubaczowa pierwsze 4 dni idzie własną trasą, a grupa św. Józefa z Tomaszowa pierwsze 3 dni idzie własną trasą.

Hasło tegorocznej pielgrzymki brzmi: „Weź Maryję do siebie". Planowane dojście na Jasną Górę pod przewodnictwem Ks. Biskupa Mariusza Leszczyńskiego odbędzie się 13 sierpnia 2021 r. w godzinach popołudniowych. Pielgrzymka zakończy się wspólną Mszą św. i Apelem Jasnogórskim.

Wszystkie informacje dotyczące formy pielgrzymki, zapisów, grupy duchowej zostaną podane wiernym diecezji w liście, który należy odczytać w kościołach 11 lipca br.

Ks. Marek Mazurek

INNE

Bp Mariusz Leszczyński

KAZANIE WYGŁOSZONE W CZASIE MSZY ŚW. NA OKOLICZNOŚĆ POGRZEBU ŻOŁNIERZA ARMII KRAJOWEJ KAPITANA ROMANA SZCZURA VEL SZUMSKIEGO (1910-1950), RADECZNICA, 4 MARCA 2021 R.

„Naród bez dziejów, bez historii (…) staje się (...) narodem bez ziemi, bezdomnym i bez przyszłości (…). Wielką mądrością jest umiejętność czerpania z doświadczeń przeszłości. Aby się ostać, musicie sięgnąć do tych sił w Narodzie, dzięki którym trwa on od wieków, mimo tylu niebezpieczeństw, cierpień i wojen" – uczy Sługa Boży Stefan Wyszyński (Warszawa, 16 VIII 1970). Te cenne słowa Prymasa Tysiąclecia niech będą myślą przewodnią dzisiejszej uroczystości pogrzebowej 'żołnierza niezłomnego' porucznika Romana Szczura vel Szumskiego ps. „Urszula", syna Ziemi Zamojskiej, mianowanego kapitanem przez Ministra Obrony Narodowej, 9 września 2019 r. Żołnierz ten był komendantem Placówek Stary Zamość i Nielisz Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej oraz dowódcą Placówki Stary Zamość Armii Krajowej – Delegatury Sił Zbrojnych-Wolność i Niezawisłość. Zasłynął m.in. ze spektakularnej akcji uwolnienia z więzienia w Zamościu, 8 maja 1946 r., ok. 300 osadzonych tam osób, a wśród nich ok. 250 więźniów politycznych.

Po II wojnie światowej, gdy Ojczyzna nasza znalazła się w szponach systemu komunistycznego, w obronie jej wolności stanęli żołnierze antykomunistycznego podziemia, Armii Krajowej, Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość oraz innych formacji, poświęcając za nią swoje szczęście rodzinne, zdrowie, a nawet życie. Czynili to zgodnie ze swym ślubowaniem, które brzmiało: „W obliczu Boga Wszechmogącego i Najświętszej Maryi Panny Królowej Korony Polskiej kładę swe ręce na święty krzyż, znak męki i zbawienia i przysięgam być wiernym Ojczyźnie mej Rzeczypospolitej, stać nieugięcie na straży jej honoru i o wyzwolenie jej z niewoli walczyć ze wszystkich sił aż do ofiary mego życia". Deklaracja ta jest echem słów Jezusa z dzisiejszej Ewangelii: „Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich (…). Ja wybrałem was i przeznaczyłem was na to, abyście szli owoc

przynosili, i by wasz owoc trwał" (J 15, 13; 16). W tych słowach Boski Nauczyciel przypomina nam o powinności miłowania naszych bliźnich. Wśród nich są także ci, którzy służą Ojczyźnie, kierując się zasadami wiary chrześcijańskiej. Tę cenną naukę biskupi polscy przypomnieli swoim rodakom w liście pasterskim, w listopadzie 1946 r., pisząc: „Polska nie może być bezbożna. Polska nie może się wyprzeć swej przynależności do świata chrześcijańskiego. Polska nie może zdradzać chrześcijańskiego ducha swych dziejów. Polska nie może być komunistyczna. Polska musi pozostać katolicka". Za te właśnie ideały walczył, cierpiał i umierał kapitan Roman Szczur vel Szumski. W swym ostatnim liście do najbliższych, na krótko przed rozstrzelaniem, 23 stycznia 1950 r., w komunistycznym więzieniu we Wrocławiu, pisał: „Najdroższa Mamusiu, Siostry, Bracia i całe rodziny, wszystkie dzieci chrzestne. Darujcie mi wszyscy za cierpienia, które znosiliście za mnie. Ponieważ nie skorzystałem z prawa łaski i dziś odchodzę na tamten świat do Tatusia i Braci naszych. Taka wola Boga Najwyższego. Pogódźcie się z wolą Boską i ja się godzę, żegnajcie w zgodzie. Pomagajcie sobie. Żegnam Was wszystkich, ściskam i całuję Mamusię, Braci, Siostry i wszystkie dzieci, wszystkich bliskich i znajomych dobrych. Niech mi przebaczą, jeśli im coś [złego] zrobiłem. Wasz syn i brat i wujek, zawsze oddany dla swoich. Roman Szumski".

Komuniści pogardliwie nazywali żołnierzy wyklętych bandytami, reakcyjnym podziemiem i faszystami. Oni zaś odważnie i z mocą odpowiadali: „Nie jesteśmy żadną bandą, tak jak nas nazywają zdrajcy i wyrodni synowie naszej Ojczyzny. My jesteśmy z miast i wiosek polskich (…). Walczymy za świętą sprawę, za wolną, niezależną, sprawiedliwą i prawdziwie demokratyczną Polskę". Żołnierze ci, na skutek więziennej izolacji, brutalnych przesłuchań, tortur, wielkich cierpień, egzekucji i zacierania śladów – patrząc po ludzku – zostali pokonani, ale niezwyciężeni – „Vinctis non victis!". Pamięci o nich nie zatarły ani potajemne nocne pochówki, pozbawione szacunku dla ludzkiego ciała – w dołach śmierci na obrzeżach cmentarzy, bądź w innych miejscach, często przypadkowych, ani zatajanie ich tragicznego losu przed rodzinami. Ich smutek i ból po stracie najbliższych potęgowała propaganda komunistyczna, która ich szkalowała i wyszydzała w mediach oraz publikacjach, utrwalając o nich czarną legendę potępieńczym tonem, bez prawdy, obiektywizmu i odpowiedzialności. Jej echa słychać jeszcze dziś z ust ludzi skupionych w środowiskach wywodzących się z komunistycznych korzeni.

Czego nas uczy dzisiejsze święto i jakie stawia nam wyzwania? Posłuchajmy św. Jana Pawła II: „Racją bytu państwa jest suwerenność społeczeństwa, Narodu, Ojczyzny (Belweder, 2 VI 1979)… Przez całe ostatnie dziesięciolecia społeczeństwo nasze zmagało się o swą suwerenną podmiotowość. Od niedawna walka wydaje się być zakończona (…). Oto wszyscy czujemy, po długim okresie podmiotowości ograniczonej poprzez system totalitarny, że ta suwerenna podmiotowość jest nie tylko osiągnięciem, ale także nowym wyzwaniem, wyzwaniem do określenia siebie, do urzeczywistnienia siebie, do bycia sobą jako człowiek – osoba i jako Naród – wspólnota (...). Zdajemy egzamin z naszego człowieczeństwa i z naszego chrześcijaństwa, z naszej polskości i z naszej europejskości (...). Egzamin w przeszłości był trudny (...). Egzamin z naszej wolności jest przed nami (...). Nasza ojczyzna znalazła się znowu w szczególnym momencie historycznym (...), pod wieloma względami jedynym i może decydującym" (Warszawa, 9 VI 1991).

Aby zachować chrześcijańską oraz polską 'pamięć i tożsamość', w obliczu potęgującego się w świecie zła, trzeba kierować się w życiu codziennym zasadami Dekalogu, Ewangelii i katolickiej nauki społecznej oraz ożywiać pamięć o narodowych bohaterach. Doczesne szczątki jednego z nich – kapitana Romana Szczura vel Szumskiego, żołnierza niezłomnego, odnalezione przez Instytut Pamięci Narodowej na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu, dziś składamy z honorami w krypcie radecznickiej bazyliki. Niech Bóg miłosierny da mu odkupienie – za jego świadectwo wiary i ofiarę życia dla Ojczyzny. W hołdzie naszemu bohaterowi dedykujmy słowa biskupa Władysława Bandurskiego, kapelana Legionów Polskich:

„Ty, coś poległ dla Idei
Chwała Ci,
Boś padł w progu Twej nadziei,
Nie czekając swej kolei
Jasnych dni.
U Twych prochów, u mogiły,
Będą wieki szukać siły,
i zaznaczą Twoje kości
Wielką drogę ku przyszłości".

(*Krwi ofiarnej cześć*, Warszawa 1928)

Amen.

Ks. Edward Walewander

BP JAN ŚRUTWA, KOŚCIÓŁ W EPOCE WĘDRÓWEK LUDÓW, T. I, KOŚCIÓŁ W SZCZYTOWEJ FAZIE WĘDRÓWEK LUDÓW,
Wyd. TN KUL JPII, Lublin 2021, ss. 399, indeksy osób i nazw geograficznych.

Wygląda na to, że czas emerytury bardzo dobrze służy naukowym pasjom ks. bp. prof. zw. dr. hab. Jana Śrutwy, które aktywnie kontynuuje bez presji obowiązku. Z pewnością pełnymi garściami czerpie ze swego dotychczasowego bogatego dorobku, zwłaszcza z okresu pracy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Jako profesor, a także *rector magnificus* tej uczelni prowadził wykłady i badania z dziejów Kościoła w starożytności. Rezultatem zaś badań ks. biskupa z ostatnich lat jest choćby krytyczne studium na temat osobowości znanego lekarza i społecznika Zygmunta Klukowskiego, zatytułowane *Bez Boga – ani do proga: tryptyk doktora Klukowskiego* (Lublin 2019). Z pewnością daleko większym osiągnięciem bpa Śrutwy z tego ostatniego czasu jest dwutomowe, na wskroś źródłowe opracowanie pt. *Dzieje Kościoła w starożytności* (Lublin 2018). Obie publikacje spotkały się z ogromnym zainteresowaniem czytelników.

Recenzowana tutaj rozprawa *Kościół w szczytowej fazie Wędrówek Ludów* (t. I) zajmuje się dziejami chrześcijaństwa w V oraz VI stuleciu. Autor zapowiedział jeszcze tom II, kontynuujący to zagadnienie.

Struktura recenzowanego dzieła jest problemowa. Składa się ono zasadniczo z dwóch części. Pierwsza dotyczy aktywności Stolicy Apostolskiej na przełomie V i VI w. i jest podzielona na cztery rozdziały, omawiające następujące zagadnienia: sytuacja Kościoła na Zachodzie w II połowie V w. (rozdz. I); schizma akacjańska na Wschodzie (rozdz. II); unijne wysiłki papieża Hormizdasa (rozdz. III); Likwidacja schizmy akacjańskiej (IV). Część druga pracy, zatytułowana „Czasy soboru Konstantynopolskiego II", jest dostrzegalnie mniej obszerna i podzielona na trzy rozdziały. Rozdział I omawia żywotność katolicyzmu na Zachodzie w I połowie VI w., kolejny dotyczy Kościoła w dobie ekspansji Bizancjum na Zachód, natomiast rozdział ostatni omawia zagadnienia związane z soborem Konstantynopolskim II.

Tło historyczne pracy bpa Śrutwy jest więc bardzo szerokie, a jego dominantą jest rozkład cesarstwa rzymskiego, czego znakiem rozpoznawczym był jego podział na część wschodnią i zachodnią. Ośrodek władzy koncentrował się w Konstantynopolu, władcy części zachodniej zaś byli traktowani przeważnie jako współregenci. Rzym praktycznie, jako ośrodek władzy, pozostał tylko siedzibą papieży. Cesarstwo zachodnie nie miało takiej siły, by mogło obronić się przed najazdami plemion germańskich. Tymczasem Konstantynopol, strzegąc swej granicy na Dunaju, kierował barbarzyńców na zachód. Od początku V wieku cesarstwo zachodnie poczęło naprawdę upadać, co ostatecznie nastąpiło w 476 r. Wszystko to trafnie wybrzmiewa w omawianym studium bpa Śrutwy.

Kościół zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie zdobywał coraz to nowe tereny i rozrastał się tak organizacyjnie, jak i pod względem potencjału religijnego. Chrześcijaństwo wyszło ze stadium lokalnych, w pewnym sensie samodzielnych gmin, nad którymi wyrastały wielkie terytoria kościelne, późniejsze patriarchaty. Na Zachodzie Kościół szedł śladami władania rzymskiego. Żywy rozwój chrześcijaństwa nastąpił w Północnej Afryce. Tu przewodnia siła przypadła Kartaginie, gdzie na synodach gromadziło się nierzadko ponad 90 biskupów.

Miarą żywotności Kościoła, widocznej jakby na przekór ginącemu imperium, były prowadzone w tym czasie misje. W Hiszpanii chrześcijaństwo przyjął wizygocki król Rekkared (587 r.). Na Wyspach Brytyjskich, szczególnie w Irlandii, rosło w siłę chrześcijaństwo celtyckie, skupione głównie wokół ośrodków monastycznych, które – oprócz głównej roli duszpasterskiej – miały duże znaczenie jurysdykcyjne, a przede wszystkim misyjne (por. s. 38-42). Tacy tamtejsi misjonarze, jak święci Patryk, Kolumban czy Ninian, to także z biegiem czasu misjonarze na kontynencie europejskim.

O chrystianizacji, jako totalnym przeobrażeniu sposobu życia i mentalności jednostek oraz społeczeństwa, trudno mówić w omawianym okresie dziejów Kościoła. Najsilniej podkreślano znaczenie katechumenatu i pokuty, wokół której pojawiało się wiele kontrowersji, ponieważ pokuta w formie pierwotnej, a więc publiczna wobec całej gminy, zanikła wraz z umasowieniem Kościoła. Pozostał jednak problem pojednania chrześcijan grzeszących śmiertelnie bez oznak poprawy – powszechnie uważano, że należy ich wykluczyć z gminy. Poddanie się cesarza Teodozjusza pokucie kościelnej, nałożonej nań przez mediolańskiego biskupa Ambrożego (390 r.) z powodu masakry dokonanej przez tego władcę w Tessalonice, świadczy o wzroście au-

torytetu moralnego Kościoła w najwyższych kręgach władzy świeckiej.

Od IV w. stopniowo następowała chrystianizacja planowa, szczególnie poza wielkimi miastami, na wsiach bowiem pogaństwo utrzymywało się najdłużej. Globalnej misji chrześcijańskiej na terenie cesarstwa sprzyjała rozrastająca się organizacja kościelna. Już sobór konstantynopolitański z 381 r., o którym w pracy wspomina się doprawdy wiele, podzielił cały Wschód na cztery obszary jurysdykcyjne: Egipt, Wschód (od Synaju po Cylicję), Pont i Azję, natomiast na soborze w Chalcedonie (451 r.) dodano, jako odrębne jednostki administracyjne, Cypr i Palestynę. Cała reszta podlegała Konstantynopolowi. W VI stuleciu cesarz Justynian zatwierdził cztery patriarchaty: Rzym, Konstantynopol, Antiochię i Jerozolimę.

Czytelnik, który przestudiuje zaprezentowany w recenzowanym tomie nad wyraz skomplikowany gąszcz zagadnień historii Kościoła w omawianym okresie, bez trudu zrozumie, że całe jego dzieje to wyraźne odbicie planu Bożego i zbawczej ekonomii Stwórcy, realizowanej w świecie w konkretnym czasie. Biskup Śrutwa podkreśla to zresztą w swoim studium nie jeden raz. Kościół, według niego, jawi się zawsze jako źródło światła wśród rzeczywistych mroków tego świata, natomiast papiestwo pozostaje wciąż jedyną instytucją światową, rodem przecież jeszcze ze starożytności, która przetrwała do dzisiaj. Ciągle zachowuje swoją ewangeliczną, inspirującą tożsamość i świeżość.

Praca została napisana bardzo przystępnie. Jest przykładem dobrej literatury, czasami nawet z gruntu gawędziarskiej, ale zawsze intelektualnie precyzyjnej i w każdym przypadku refleksyjnej. Czytelnika wciąga merytoryczny, acz lekki i barwny styl, zresztą bardzo charakterystyczny także dla innych publikacji bpa Jana Śrutwy, o których była mowa chociażby na początku niniejszej recenzji.

Recenzowane dzieło daje współczesnemu czytelnikowi naprawdę bardzo dużo. Każdy znajdzie tu dla siebie wiele ciekawych źródeł i świadectw z omawianej epoki, które – jak się okazuje – ciągle nie tracą na wymowie. Nie jest zresztą łatwo przebrnąć przez ich gąszcz. Dla niejednego bowiem jest to kompletnie nowy, dotąd zupełnie nieznany materiał z burzliwej epoki dziejów Kościoła. Źródła te zatem są dobrym podkładem nie tylko do osobistych przemyśleń, ale nawet mogą być wprost aktualnymi przykładami do wykorzystania w nauczaniu zarówno w szkole, jak też na ambonie.

Autor czerpie całymi garściami z nauczania bliskiego mu od lat św. Augustyna. Pośród tak bardzo wielu pożytecznych cytatów z epo-

ki, nie ma jednak w recenzowanym tomie pełnej ilustracji myśli tego wielkiego Ojca Kościoła dotyczącej syntezy o „dwóch państwach" – znakomitego Augustyńskiego dzieła *Państwo Boże* lub *O państwie Bożym* (tak jak w oryginalnym, łacińskim tytule *De civitate Dei*). Takie źródło mogłoby jeszcze plastyczniej uwypuklić zasadniczą narrację dzieła *Kościół w szczytowej fazie Wędrówek Ludów*, które bardzo słusznie pretenduje do pełnej ilustracji dziejów państwa ziemskiego i państwa niebieskiego.

Augustyn pisał: *„Dwie miłości więc powołały dwa państwa: miłość własna, posunięta aż do pogardy Boga, powołała państwo ziemskie; miłość Boga zaś posunięta aż do pogardy sobą, powołała państwo niebieskie.*

Pierwsze szuka chwały w sobie, drugie w Panu. Bo pierwsze pragnie ją zdobyć u ludzi, dla drugiego zaś najwyższą chwałą jest świadek jego sumienia, Bóg. Tamto w chwale własnej podnosi głowę; to mówi do swojego Boga: »Tyś chwałą moją i Ty mi głowę podnosisz« (Ps 3, 4). Tamto w osobach władców swych lub w ujarzmionych przez siebie narodach opanowywane jest przez rządzę panowania; w tym wszyscy służą sobie w miłości wzajemnej: przełożeni sprawując pieczę, a poddani okazując posłuch. Tamto miłuje moc swoją w swych możnych, to powiada do Boga swego: »Będę Cię miłowało, Panie, mocy moja!«, (Ps 17, 2)". (Święty Augustyn, *O państwie Bożym*. tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1977, księga XIV, rozdział 28: *O właściwościach dwóch państw, ziemskiego i niebieskiego*).

Do myśli św. Augustyna o dwóch państwach nawiązał też inny pasterz, bł. Grzegorz Chomyszyn, w latach 1904-1945 biskup stanisławowski (por. G. Chomyszyn, *Dwa Królestwa*, red. I. Pełechatyj i W. Osadczy, Kraków 2017, *passim*).

Podsumowując powyższe uwagi, można jeszcze dodać, że praca bpa prof. zw. Jana Śrutwy, pierwszego biskupa diecezji zamojsko-lubaczowskiej, zasługuje na uznanie z kilku innych powodów. Autor powiedział zdecydowanie więcej o ludziach i problemach badanego okresu dziejów i o ówczesnych zdarzeniach niż wielu autorów piszących przed nim na badany temat. Cenne jest to, że tak często pozwala przemówić źródłom. Liczne i bardzo ciekawe cytaty ogromnie poszerzają myśl autora. Ponadto praca zawiera wiele ważnych i potrzebnych marginaliów tytułowych, co dodatkowo ułatwia lekturę. Dodajmy, że owe marginalia to charakterystyczny rys i nader praktyczny pomysł, obecny także w innych publikacjach dawnego rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Gruntowne dzieło bpa Jana Śrutwy, napisane z prawdziwie benedyktyńskim zacięciem, znajdzie z pewnością zainteresowanie czytelników, nie tylko tych, którzy zajmują się historią. Autor przygotował książkę do druku z właściwą sobie erudycją i naukową akrybią, fachowo pod każdym względem. Każdemu zainteresowanemu dziejami Kościoła rozprawa ta potrafi wiele powiedzieć. Wszystko to prowadzi do jednego a niepodważalnego wniosku, że rozprawa zasługuje w pełni na to, by polecić ją szerokiemu gronu czytelników. Historia Kościoła, najstarszej nieprzerwanie istniejącej instytucji na Ziemi, jest z wielu powodów bardzo skomplikowana. Oczywistością jest, szczególnie w dzisiejszych, tak bardzo agresywnych wobec chrześcijan czasach, że aby skutecznie bronić Kościoła, trzeba poznać jego dzieje. Książka bpa prof. Jana Śrutwy umożliwia to w sposób bardzo przystępny.

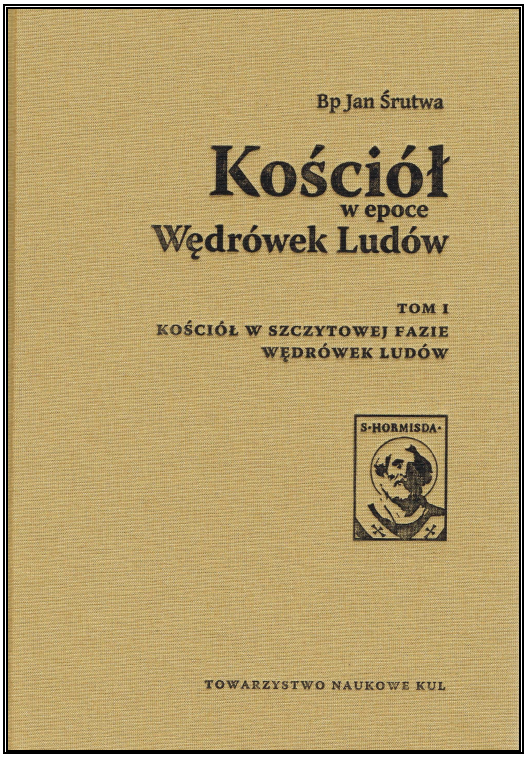

Ks. Edward Walewander

SENTIRE CUM ECCLESIA – BYĆ Z KOŚCIOŁEM TO NIE GAPIOSTWO I NASZCZEKIWANIE ZZA PŁOTU

Sentire cum Ecclesia – to hasło, dziś w obiegu publicznym, a nawet w dużej mierze kościelnym prawie zapomniane, wyraża istotę naszego katolicyzmu. Tłumaczenie tych trzech łacińskich słów z językowego punktu widzenia jest nader proste – znaczą one „myśleć, odczuwać z Kościołem". Nie oddaje to jednak sedna tego hasła, wzywa ono bowiem w istocie do współdziałania, do współistnienia, wspólnego przeżywania wiary i jednoczenia się w modlitwie Kościoła. Prościej można by powiedzieć, że chodzi o nasze istnienie w obrębie Kościoła, karmienie się jego wizją Boga i losu człowieka.

W konkretnej rzeczywistości, w jakiej dziś żyjemy zobowiązuje ono do bycia wewnątrz Kościoła. Postmodernistyczna niemoc zawładnęła dzisiaj światem szukającym coraz to nowych bodźców, w lęku przed nudą i w konsekwencji wyjałowieniem ducha ludzkiego, rodzącego przekonanie, że w człowieku duch został zastąpiony przez *libido*, któremu trzeba poddać się bez reszty, gdyż tylko ono zaspokoi nasz głód doznań. Nie trzeba dowodzić, że tak jest. Wystarczy otworzyć telewizor czy pierwsze lepsze czasopismo. Wystarczy posłuchać, o czym mówią młodzi, a niejednokrotnie także starsi, którym rozsądek podpowiada zgoła coś innego, ale lęk przez wyobcowaniem zamyka usta. Gorzej nawet, bo często każą im je otworzyć, by oddać cześć współczesnemu Baalowi, by zamiast nawrócenia dokonać odwrócenia się od Boga, od Jego porządku, nawet jeśli tęsknota za nim targa myślą i sumieniem. Ostateczną ucieczką jest apostazja. Ta ostatnia nierzadko z lęku przed tym, co zakryte przed człowiekiem, a nieuniknione, przed ostatecznym rozliczeniem ze Stwórcą. Naiwnie myśli sobie człowiek, że to, co zniknie z jego oczu i myśli, już nie istnieje. Jak dziecko, które, zamknąwszy oczy, czuje się bezpieczne.

Człowiek współczesny, wraz ze światem, w którym żyje, jest w matni. Schowkiem, w jakim się ukrywa, jest rezygnacja z racjonalnego pojmowania siebie i swojego otoczenia. Karmi się bajkami w rodzaju gender, ubóstwienia zmysłowości, szukania sensu życia w hedonizmie najgorszego sortu. Do perwersji dostosowuje język i swój sposób myślenia. Mamy tego dowody na każdym kroku, a sło-

wa, które jeszcze przed dekadą nie wyszłyby z ust człowieka ceniącego swoją godność, dziś stały się obowiązującą retoryką celebrytów.

Wszystko to budzi niepokój, nawet u tych, którzy robią dobrą minę do złej gry. Szukamy jakiegoś *antidotum*, jak w przypadku zatrucia. „Kapłani" tej nowej, aberracyjnej drogi życia robią wszystko, by każdy głos sprzeciwu stłumić, ośmieszyć, napiętnować wzgardą. Wiedzą, że takie środki często uwodzą maluczkich, którzy wprawdzie są z Kościołem, ale nie w Kościele. Z zewnątrz nasłuchują, czy czasem nie usłyszą czegoś, co usprawiedliwi ich samych. Krążą wokół Kościoła i powtórzą wszystko, nawet najoczywistszą bzdurę, bo na nią czekają.

Czy Kościół – teraz myślimy o tym w naszej Ojczyźnie – reaguje na tę szatańską pokusę, której prawzór mamy opisany w Ewangelii, w kuszeniu na pustyni? Dużo by o tym pisać. Pewni ludzie Kościoła uwierzyli w nawrócenie wielu, którzy w PRL-u w imię tzw. światopoglądu naukowego zwalczali wiarę, Boga, Kościół i wszystkich pokładających ufność w Bogu. Był czas, kiedy ich wpuszczano nawet na ambonę, a niestety jest i dziś czas, kiedy wyręcza ich pewna grupa kapłanów. To ci, których w taki czy inny sposób zwabiła obietnica z Góry Kuszenia – wszystko to oddam tobie, jeśli upadłszy oddasz mi pokłon. Taka pokusa istnieje, jak świat światem, a to, jak postąpił wówczas Chrystus, wielu wydaje się anachronizmem.

Kościół więc, atakowany dziś, jak to się mówi, poniżej pasa, reaguje często lękliwie, w obawie przed cierpieniem. Może nawet kontratak nie byłby na miejscu. Święty Ignacy Antiocheński, wieziony na proces do cesarza za to właśnie, że głosił Chrystusa zmartwychwstałego, zaklinał swoich diecezjan, żeby nie ważyli się wykupić go z więzienia, gdyż chce cierpieć tak, jak cierpiał Chrystus, i w ten sposób głosić Jego Ewangelię. Przesłanie trudne do naśladowania, ale pomocne w opanowaniu lęku.

W Polsce bezpardonowo atakuje się dzisiaj Fundację Lux Veritatis, Radio Maryja i wszystko, czego by się nie dotknął o. dr Tadeusz Rydzyk. Dziwić się temu nie można, bo on dla tego kusiciela z pustyni jest rzeczywiście groźny. Niszczy jego robotę, przypomina, jak wielkim oszustwem, prowadzącym ludzi na manowce, są propagowane dziś wszelkimi środkami dewiacje, zboczenia. Przecież one mają sponsorów w osobach najbardziej wpływowych i zasobnych, w ludziach i instytucjach na świecie, bo diabeł nie jest ubogi i posiada właściwie jedyny, ale okazuje się skuteczny, atut, by uwieść człowieka: mamoną i rozpustą. Obecnie szafuje tymi „dobrami" obficie i rzu-

ca wielu na kolana. A tu nagle jakiś zakonnik wypowiada mu wojnę i toczy ją już od 30 lat?!

Tak dochodzi do bezpardonowej wojny na każdym obcinku życia. Nie tylko z Episkopatem, o którym Donald Tusk powiedział, że nie ma żadnego tytułu ani autorytetu, żeby mieszał się do spraw tego świata. Przed Tuskiem coś podobnego w zacietrzewieniu powiedział Prymasowi Wyszyńskiemu tylko Władysław Gomułka. Potem już nikt tego nie powtórzył. Obecnie o. Rydzykowi też się tego nie mówi, a jeśli już, to półgębkiem, i to w wykonaniu jakiejś nawiedzonej osóbki, do której nawet jej zleceniodawcy niechętnie się przyznają. W istocie bowiem nawet ci zajadli wrogowie Radia Maryja wiedzą, że ono ma rację i robi dobrą robotę, a diabeł nie lubi dobrej pracy, woli bezkarnie ogłupiać naród.

Dlatego ktoś, kto mieni się katolikiem, powinien iść drogą prawdy, nie wchodzić w kompromis z siewcami przewrotności i zła. *Sentire cum Ecclesia*, a nie basować tym, którzy piekielną muzyką chcą zagłuszyć Ewangelię.

Ks. Edward Walewander

KS. FRANCISZEK ZAWISZA (1905-1976) IN MEMORIAM

Ks. Franciszek Zawisza, kanonik gremialny Kapituły Kolegiackiej w Zamościu, działacz społeczny, jest jeszcze żywo obecny w pamięci wielu ludzi, nie tylko mieszkańców Zamościa. Warto przypomnieć jego postać w formie zwięzłego biogramu przygotowanego do druku w „Słowniku Teologów Polskich", t. VIII.

Urodził się 5 X 1905 r. w Dąbrówce Warszawskiej z rodziców Jana i Julianny z domu Dziurzyńska. Do szkoły powszechnej uczęszczał najpierw w Wierzbicy, później w Dąbrówce i w Radomiu. W 1922 r. został przyjęty do Gimnazjum Humanistycznego im. Jana Kochanowskiego w Radomiu. Stąd przeniósł się do klasy siódmej powstałego właśnie w Lublinie Gimnazjum Biskupiego, gdzie w 1926 zdał maturę. W tym samym roku wstąpił do lubelskiego Seminarium Duchownego.

Święcenia kapłańskie otrzymał 21 VI 1931 r. z rąk bpa Mariana Leona Fulmana. Po otrzymaniu święceń, w latach 1931-1934, kontynuował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim studia teologiczne, które uwieńczył licencjatem z teologii dogmatycznej.

1 VIII 1934 r. otrzymał nominację na wikariusza parafii kolegiackiej w Zamościu. Odtąd Zamość stał się miejscem jego działalności kapłańskiej do końca życia. Był nauczycielem religii w Szkole Podstawowej nr 3, w szkole rolniczej i rzemieślniczej. Prowadził też działalność społeczno-kulturalną. W 1936 r. zorganizował w Zamościu koncert Feliksa Nowowiejskiego. W latach 1938–1939 zajmował się budową kościoła Świętego Krzyża w Zamościu.

W czerwcu 1940 r. aresztowany przez Niemców i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen, a później do Dachau, gdzie przebywał do wyzwolenia.

Po powrocie do Zamościa pełnił obowiązki administratora parafii kolegiackiej. Prowadził działalność charytatywną, między innymi w 1946 r. utworzył kuchnię dla ubogich i świetlicę. W 1947 r. z nominacji bpa Stefana Wyszyńskiego został proboszczem parafii kolegiackiej i dziekanem dekanatu zamojskiego. Na tym stanowisku pracował do swej nagłej śmierci w dniu 20 IX 1976 r.

I. Publikacje autorstwa ks. Zawiszy.

Parafia Sitaniec czci pamięć kapłana – męczennika. Wiadomości Diecezjalne Lubelskie, R. 24: 1947 s. 31-32; *Poświęcenie kościoła św. Krzyża na Nowym Mieście w Zamościu. Wiad. Diec. Lub.* R. 24: 1947 s. 35-36; *300-lecie cudownego obrazu Matki Boskiej Krasnobrodzkiej*, *Wiad. Diec. Lub*., R. 25: 1948, nr 5, s. 254 [współautor: L. Liwerski]; *Wojna w oczach księdza*, „Tygodnik Zamojski" z 8.09. 1993, s. 6, oraz 10-11; *Wojenne wspomnienia* „Archiwariusz Zamojski" 2003, s. 41-47.

II. Archiwalia i publikacje na temat ks. Zawiszy.

J. Żórawski, *Ś.p. Ks. Kan. Franciszek Zawisza (1905-1976)*, *Wiad. Diec. Lub.* R. 51, 1977, nr 7-9, s. 159-162; K. Radziejowski, *Wojenne wspomnienia ks. Franciszka Zawiszy* „Archiwariusz Zamojski" 2003, s. 39-50; M. Matuszewska, *Zamojska Kolegiata w czasie okupacji*, „Niedziela Zamojsko-Lubaczowska" 2005, nr 6;

A. Kędziora, *Zawisza Franciszek (1905–1976) ksiądz kanonik, długoletni proboszcz Kolegiaty, dziekan*, https://www.zamosciopedia.pl/index.php/zan-zaz/item/4603-zawisza-franciszek-1905-1976-ksiadz-kanonik-dlugoletni-proboszcz-kolegiaty-dziekan [dostęp: 5.12.2020 r.];

Archiwum Państwowe w Zamościu, *Zbiór akt Michała Bojarczuka*, zespół nr 1026; Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie, sygn. Rep. 60 II b Z 60.

Elżbieta Orzechowska

POLSKA SZKOŁA W TYGLU PRZEMIAN

Szkoła, rozumiana jako placówka edukacyjna, podlega ciągłej ewolucji, stale poszukuje metod realizacji przynależnej jej cywilizacyjnej misji, pozostając przy tym wyjątkowo ważkim tematem, towarzyszącym każdemu już od najmłodszych lat. W sytuacji powszechnego niezadowolenia ze stanu szkolnictwa w naszym Kraju, i to nie tylko dzisiaj, zrozumiałe jest nieustannie zainteresowanie nowymi strategiami edukacyjnymi, które wyposażałyby młodego człowieka w odpowiednią wiedzę merytoryczną, dawałyby mu gwarancję zdrowego rozwoju, kształtowały jego postawę moralną i poczucie odpowiedzialności za swoje najbliższe otoczenie oraz dobro wspólne, w tym takie jak Ojczyzna.

Szkoła po rozbiorach w odrodzonej w 1918 r. Polsce stała się niezwykle twórczym narzędziem kształtowania mądrego i świadomego człowieka, wychowywanego według podstawowych wartości chrześcijańskich, opartych na Dekalogu. Praca oświatowo-kulturalna, jaką prowadzono w okresie międzywojennym, integrowała i edukowała społeczeństwo, rozwijała wychowanie patriotyczne, narodowe i państwowe. Od roku 1932 zasadniczą zmianą organizacyjną szkolnictwa powszechnego i średniego, a od 1933 r. także szkolnictwa wyższego była tzw. reforma jędrzejewiczowska, nazwana tak od nazwiska jej twórcy, ówczesnego ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Janusza Jędrzejewicza. Ogromną rolę odegrała wtedy ofiarna i pionierska praca rzeszy nauczycieli, którzy często dobrowolnie wyjeżdżali z miast na zapadłą prowincję, by tam nieść „kaganek oświaty". Dzięki ich ogromnej gorliwości i ofiarnej pracy młodzież zdobywała nie tylko szeroką wiedzę ogólną, ale stawała się świadomymi obywatelami. Na wysokim poziomie w programach szkolnych stały też treści nauczania, które służyły formowaniu w uczniach cech osobowych, społecznych, moralnych i religijnych. Wykształconą w polskich szkołach i uczelniach wyższych inteligencję znamionował wówczas wysoki poziom intelektualny i żarliwy patriotyzm, czego niestety zabrakło już w latach tzw. Polski Ludowej. Młodzież wychowana w międzywojennym dwudziestoleciu w duchu miłości Ojczyzny zdała potem celująco egzamin obywatelski w tragicz-

nych czasach II wojny światowej i niełatwej komunistycznej rzeczywistości powojennej.

Druga wojna światowa i najpierw niemiecka, a potem sowiecka okupacja doszczętnie zrujnowały polską naukę i oświatę. Dwa następujące po sobie systemy totalitarne, narodowy socjalizm i komunizm, doprowadziły nie tylko do ogromnych strat materialnych, ale do wymordowania elementu najbardziej elitarnego i twórczego, jaki stworzyło dwudziestolecie międzywojenne. Po wojnie wywrotowa przebudowa systemu edukacyjnego, która sprowadzała się do ateizacji młodzieży, wdrożenia do programów szkolnych elementów ideologii marksistowskiej, utworzenia na wzór sowiecki jedenastoletniej szkoły stopnia podstawowego i licealnego (1948 r.), do odebrania wyższym uczelniom autonomii, szykanowania nieprawomyślnych nauczycieli, czego doświadczyła pisząca te słowa. Uczonym, znanym w okresie międzywojnia ze swych osiągnięć naukowych, zakazano wykładów i publikacji. W polityce oświatowej i kulturalnej jedyną i oficjalnie aprobowaną opcją stał się realizm socjalistyczny.

Dopiero transformacja ustrojowa Polski po 1989 r. zapoczątkowała okres dynamicznych przeobrażeń oświatowych. Jednym z podstawowych i najważniejszych jej osiągnięć było przełamanie monopolu państwa w dziedzinie edukacji i wychowania oraz umożliwienie rozwoju szkolnictwa niepublicznego: społecznego, prywatnego i wyznaniowego. Po dziesiątkach lat ideologicznego zniewolenia polska szkoła nareszcie znalazła warunki do swobodnego rozwoju w obywatelskim społeczeństwie, do poszerzenia swojej oferty oświatowej, a nawet do wdrożenia nowych, acz może jednak nie zawsze dla niej korzystnych, eksperymentów edukacyjnych.

W walkę o historyczną pamięć o szkole i narodowe dziedzictwo oświatowe dobrze wpisuje się recenzowana tu publikacja ks. prof. dr. hab. Edwarda Walewandra *Szkoła w dobie eksperymentu*[1]. Zamieszczone w książce teksty na tematy edukacyjne były już w ciągu kilkunastu lat w większości publikowane, tyle że przeważnie w różnych raczej niskonakładowych czasopismach, mało dostępnych szerszemu gronu czytelników.

Autor dokonał w nich gruntownego przeglądu dawnych, z czasem zweryfikowanych niektórych swoich przekonań dotyczących zagadnień pedagogicznych i kształcenia młodzieży od okresu międzywojennego (1918-1939) i II wojny światowej aż po współczesność.

[1] E. Walewander, *Szkoła w dobie eksperymentu*, Wyd. Liber Duo, Lublin 2021, ss. 265, indeks osób, indeks nazw geograficznych i administracyjnych

Zaznaczył, że szkoła od wielu lat stale pozostaje przedmiotem różnorodnych praktyk i eksperymentów edukacyjnych. Jest obszarem walki nie tylko o dziecko, ale także o rodzinę i naród. Przyczynia się do rozwoju życia duchowego i kulturalnego społeczeństwa. Istnieją dwa fundamentalne dary, które powinno się przekazać dzieciom i młodzieży. Jednym z nich są korzenie, które budują tożsamość, a drugim skrzydła, które pomogą im wzbić się ponad przeciętność.

Ksiądz prof. Edward Walewander, były kierownik Katedry Pedagogiki Porównawczej i Filozofii Wychowania na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, jest znanym i cenionym historykiem, legitymującym się dużym dorobkiem naukowym, znacznymi osiągnięciami dydaktycznymi oraz wyjątkową aktywnością społeczną. Prezentowana tu jego książka to 55 tom serii wydawniczej Biblioteka Pedagogiczna, której Ksiądz Profesor jest twórcą i redaktorem. Przez wiele lat pełnił także funkcję dyrektora Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym i przewodniczącego jury Nagrody Naukowej im. Skowyrów. Obecnie jest prezesem Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód, członkiem jury Medalu Mickiewicz-Puszkin oraz przewodniczącym zespołu Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Józefa Łobodowskiego.

Zainteresowanie edukacją szkolną towarzyszy ks. prof. Walewandrowi już od czasów jego nauki w szkole średniej, później kontynuował je na kierunku filozoficzno-teologicznym w lubelskim Seminarium Duchownym, a następnie na Wydziale Teologicznym Leopold-Franzens-Univesität w Innsbrucku, gdzie w 1974 r. uzyskał magisterium z teologii, a w 1978 r. doktorat. Praca w lubelskim Seminarium Duchownym, gdy w latach 1979-1983 był tam prefektem, czyli osobą kierującą sprawami związanymi z dydaktyką i nauką w procesie przygotowania alumnów do kapłaństwa, leżała nie tylko w sferze jego zamiłowania i zainteresowań naukowych, ale w bliskiej mu działalności badawczej, jaką okazała się pedagogika. Nieodległa od tego stała się uprawiana też przezeń biografistyka, połączona zwłaszcza z pedagogiką porównawczą. Z czasem znalazło to potwierdzenie w wykładach seminaryjnych i tematach licznych rozpraw magisterskich oraz doktorskich jego studentów, w dużej części opublikowanych drukiem, a także udziałem w wielu konferencjach i sympozjach naukowych w kraju i za granicą.

Układ treści omawianej książki *Szkoła w dobie eksperymentu* jest logiczny i przejrzysty. W publikacji wyodrębniono cztery zasadnicze części poprzedzone przedmową (s. 9-13). W pierwszej części,

zatytułowanej po prostu *Artykuły*, Autor zamieścił siedem naukowych i popularnonaukowych rozpraw o duchowości i potrzebie wychowania do wartości, o „duszy" i roli nauczyciela sprzed stu lat i dzisiaj, o tradycji wychowania na wychodźstwie, roli profesora na uniwersytecie i drogach jego spełnienia na przykładzie własnego itinerarium, oraz o nie zawsze korzystnych dla polskiej szkoły eksperymentach edukacyjnych. Ksiądz Profesor mocno zaakcentował fakt, że każdy człowiek rozwijający się w normalnych warunkach powinien móc odwołać się do takich nadrzędnych wartości, jak prawda, dobro, sprawiedliwość, piękno, wolność czy szczęście. Na specjalną uwagę zasługuje niezwykle wzruszający i pobudzający do refleksji jego tekst *Dziecko w opcji życiowej Janusza Korczaka*. Do głębokich przemyśleń zmusza czytelnika decyzja „starego doktora", który 7 sierpnia 1942 r., idąc z dziećmi żydowskimi do komory gazowej, *musiał unieść na swoich barkach* (...) *ciężar strachu i nadziei tych małych istot, na których ufność zasłużył sobie, obdzielając je swoją miłością, to lekcja, która powinna dotrzeć do każdego, kto ma pieczę nad dzieckiem. Czy dociera?* (s. 102). Zapewne nie jest to pytanie tylko retoryczne...

Druga część publikacji zawiera zgodnie z tytułem siedem recenzji książek o tematyce szkolnej. Duże zainteresowanie budzą omówienia dysertacji o problematyce polonijnej, między innymi o wychowaniu w polskim osiedlu Santa Rosa w Meksyku (1943-1946) czy w szkołach przedmiotów ojczystych w Wielkiej Brytanii (1948-1989). Sporo miejsca zajmuje też prezentacja problemów reform szkolnictwa polskiego w XX w. Uwagę czytelnika przyciągnie z pewnością omówienie publikacji prof. Witolda Jana Chmielewskiego pt. *Zwalczanie wychowania religijnego w szkołach w latach 1944-1950*. W recenzowanym przez Księdza Profesora studium został ukazany stosunek ówczesnych władz państwowych do religii, działań zmierzających do wyeliminowania wychowania religijnego dzieci oraz młodzieży ze szkół poprzez całościowy proces sowietyzacji i ateizacji edukacji, a także próby jej obrony przez wielu ludzi Kościoła.

Zainteresowanie ks. Walewandra różnymi typami szkół i ich problemami podczas ćwierćwiecza jego pracy dydaktycznej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim nie ograniczało się tylko do sali wykładowej, co znalazło odzwierciedlenie w części trzeciej pt. *Nauczanie o szkole z ambony*. Ksiądz Profesor znany jest w swoim środowisku z wielkiego patriotyzmu i zainteresowania sprawami społeczno-politycznymi, o których często mówił i mówi z kościelnej ambony. Søren Kierkegaard (1813-1855), duński filozof i teolog, stwierdził

kiedyś, że często osobowość nauczyciela jest nawet ważniejsza od jego wiedzy. Ani jednego, ani drugiego z tych talentów nie brakuje ks. prof. Walewandrowi. Wygłaszane przez niego z wielką estymą i swadą egzorty zawierają, oprócz tematyki edukacyjnej, wiele treści teologicznych. Te, które zawarł w książce, kierował do uczniów, absolwentów i profesorów swoich onegdajszych szkół średnich, tj. Technikum Mechanicznego w Tomaszowie Lubelskim i Technikum Przemysłowo-Pedagogicznego w Lublinie. Przemawiał też z kościelnej ambony do studentów, absolwentów i profesorów Instytutu Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych KUL. O dużej aktywności Autora świadczy również fakt, że głosił je także do uczniów i nauczycieli lubelskiej Prywatnej Szkoły Podstawowej i Liceum im. Królowej Jadwigi.

Czwarta część pracy pt. *Inne przemówienia na temat edukacji*, dość bogata i urozmaicona pod względem treści, zawiera liczne okolicznościowe wypowiedzi z okazji spotkań i uroczystości rocznicowych, sympozjów naukowych, prezentacji książek, jubileuszy szkolnych oraz uniwersyteckich, między innymi 50-lecia filologii rosyjskiej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w każdym przemówieniu Ksiądz Profesor odwołuje się do wartości chrześcijańskich, opartych na Dekalogu i Ewangelii, mobilizując nas do tego, byśmy utrzymywali i umacniali przyjaźń z Bogiem.

Istotę każdej szkoły stanowi społeczność uczniów, nauczycieli i pracowników administracji. Nieodzownym warunkiem funkcjonowania każdej placówki oświatowej jest także właściwa jej współpraca z domem rodzinnym uczniów, co nie zawsze się udaje i współgra. Już w XIX w. znany pedagog i wychowawca młodzieży ziemiańskiej, Adolf Dygasiński (1839-1902), stwierdził ironicznie, że szkoła psuje zwykle to, co zrobi dom, dom więc bierze odwet i psuje to, co robi szkoła. Szczególnie jest to widoczne dzisiaj, w wyzwolonych z konwenansów i norm postępowania czasach. Ksiądz prof. Walewander w *Przedmowie* dobitnie i wymownie zaznaczył, że *fałszywie pojmowane prawa człowieka, które praktycznie wyjmują ucznia spod jakiejkolwiek kurateli (...), jeśli do tego dodać z sufitu wzięte metody dydaktyczne, różnego rodzaju testy, zgadywanki, lektury ze skrótów czy filmów, to mamy pełen obraz zdegradowanej edukacji, obecnie ukierunkowanej coraz bardziej na najbardziej siermiężny epikureizm* (s. 12-13).

Książka ks. prof. Edwarda Walewandra *Szkoła w dobie eksperymentu* została przygotowana do druku w sposób profesjonalny,

z dużym wyczuciem i znajomością zagadnienia. Autor korzystał z bogatej literatury przedmiotu, dając dowód swojej erudycji, popartej wieloletnią praktyką i doświadczeniem pedagogicznym. Z niemałym znawstwem analizuje powszechnie rozumianą pedagogię w łączności z zagadnieniami teologiczno-pedagogicznymi i ogólnokulturowymi. Poszczególne artykuły i wypowiedzi pod względem formalno-językowym są urozmaicone: jedne niedługie, ale zawsze rzeczowe i obiektywne, inne obszerniejsze, przedstawione w sposób analityczny i drobiazgowy, wszystkie utrzymane w prostym i zrozumiałym stylu. Przez wydanie tej książki Autor spłaca także, jak wyznaje, dług wdzięczności wobec swoich wychowawców i nauczycieli. Dowodem tego jest już chociażby okładka woluminu z fotografią Szkoły Podstawowej w Niemirówku, rodzinnej miejscowości Autora, do której uczęszczał w dzieciństwie.

Książka ks. prof. Walewandra *Szkoła w dobie eksperymentu* zasługuje na szczególną uwagę i uznanie z kilku względów. Autor pisał na temat już, wydawałoby się, dobrze znany, wykorzystany w licznych opracowaniach przez wielu badaczy. Okazało się jednak, że zgromadzone w zwartej publikacji wszystkie ogłoszone drukiem dotąd rozproszone rozważania o problemach edukacji pozwalają czytelnikowi zapoznać się z nadal aktualnymi problemami majsterkowania i eksperymentowania na żywym organizmie, jakim jest szkoła, a zwłaszcza uczeń i nauczyciel. Współczesna szkoła i towarzyszące jej zasady wychowawcze, jak również wyposażenie młodego człowieka w niezbędną dla niego wiedzę, powinny mieć na uwadze przede wszystkim jego dobro i być jedynym kryterium, które decyduje o kształcie szkoły i oświaty. Im szybciej zrozumieją to decydenci i reformatorzy oraz z Bożej łaski edukatorzy, tym prędzej nadejdzie czas oraz proces jej naprawy i uzdrowienia.

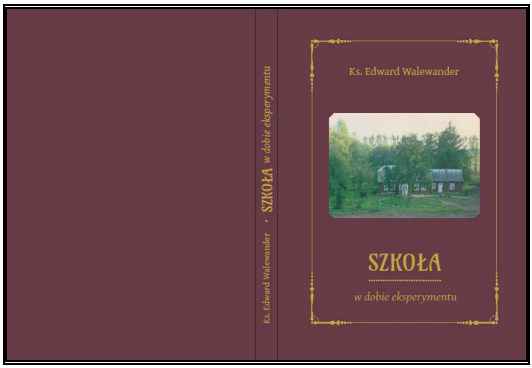

Przemysław Cegłowski

DZIEJE DIECEZJI ZAMOJSKO-LUBACZOWSKIEJ (1992-2017)[1]

W ostatnich dekadach można zaobserwować proces szczegółowych badań nad dziejami instytucji kościelnych, różnego rodzaju organizacji religijnych, zwłaszcza o charakterze społeczno-kulturalnym czy też pewnych form aktywności inicjowanych przez duchowieństwo lub ściśle związanych z powszechną misją Kościoła. W tym nurcie przedsięwzięć badawczo-naukowych i dokumentalno-interpretacyjnych wyjątkowe miejsce zajmują prace poświęcone dziejom poszczególnych diecezji, zarówno tych, które mają już kilkuwiekową tradycję i wpisały się wyraźnie w ogólnopolską historię, jak i nieco młodszych, powstałych w wyniku kolejnych reorganizacji struktur administracyjno-organizacyjnych. O ile w przypadku tych pierwszych jak np. krakowska czy poznańska, badacze mają do dyspozycji mnogość źródeł różnej proweniencji, o tyle w odniesieniu do tych drugich, zwłaszcza utworzonych w ostatnich latach mamy do czynienia bądź to z materiałami nadmiernie rozproszonymi i nieuporządkowanymi, bądź z ich niedostatkiem, spowodowanym małą zapobiegliwością odpowiedniego ich kolekcjonowania w obliczu innych, wyjątkowo pilnych potrzeb. Właśnie ta ostatnia sytuacja sprawia, że zajęcie się dokumentowaniem historii tych diecezji staje się koniecznością. Taka też jest m.in. geneza niniejszej pracy, zatytułowanej *Dzieje diecezji zamojsko-lubaczowskiej (1992-2017)*.

Przedmiotem badań niniejszej rozprawy jest diecezja położona w południowo-wschodniej Polsce. Granice chronologiczne wyznaczają 2 daty graniczne. Pierwszą jest 1992 rok, w którym to przeprowadzona została reforma struktur Kościoła katolickiego w Polsce, tworząca kilka nowych diecezji, w tym omawianą. Natomiast drugą datą jest 2017 rok, kończący okres pierwszych 25

[1] Prezentacja pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Jana Walkusza w Instytucie Historii Kościoła i Patrologii Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie. Recenzenci: ks. prof. dr hab. Marek Jodkowski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), ks. prof. dr hab. Piotr Górecki (Uniwersytet Opolski). Publiczna obrona rozprawy odbyła się 28 czerwca 2021 r.

lat istnienia tej relatywnie młodej diecezji. Zakres terytorialny jest tożsamy z terytorium obejmowanym przez diecezję zamojsko-lubaczowską.

Głównym celem tej pracy jest zaprezentowanie dziejów diecezji zamojsko-lubaczowskiej w ciągu pierwszych 25 lat jej istnienia. To ćwierćwiecze jest dobrym czasem, by z perspektywy spojrzeć na działalność nowych struktur kościelnych na tym terytorium i podjąć się ich oceny, a także rozpoznać całokształt funkcjonowania diecezji tudzież wykazać kierunki bardziej zaawansowanych badań poszczególnych zagadnień.

Tematyka diecezji zamojsko-lubaczowskiej jest raczej słabo opracowana naukowo, co należy wiązać ze stosunkowo niedawną, historyczną reformą struktur Kościoła katolickiego w Polsce, w postaci wydanej przez papieża Jana Pawła II bulli *Totus Tuus Poloniae populus* z 25 marca 1992 roku. Efektem tego wydarzenia było powstanie nowych granic i struktur diecezjalnych, w tym omawianej tu diecezji. Z drugiej wszak strony mocą tego dokumentu został zakończony pewien etap historii polskiego Kościoła, jak np. administratury apostolskie. Te właśnie okoliczności dostarczyły szerokiego wachlarza tematów dla historyków, a nawet zrodziły potrzebę poruszenia pewnych zagadnień. Niestety, pomimo widocznych postępów w tym względzie, nie wszystkie tematy doczekały się dotąd realizacji, podobnie jak diecezja zamojsko-lubaczowska.

Nie jest to jednak temat całkowicie zapomniany. Dużą rolę w przybliżeniu dziejów diecezji zamojsko-lubaczowskiej odegrał jej biskup pomocniczy, doktor habilitowany w zakresie historii Kościoła, Mariusz Leszczyński, autor wielu artykułów, opracowań i publikacji. Historia ziemi zamojsko-lubaczowskiej i tamtejszego Kościoła, może poszczycić się wieloma omówieniami w postaci haseł encyklopedycznych, artykułów oraz wydanych publikacji. Z kolei na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie powstały dwie prace naukowe o tejże diecezji. Ze względu na niewystarczający, dotychczasowy stan badań, wynikła potrzeba odwołania się do źródeł. Wśród archiwaliów było to przede wszystkim Archiwum Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej, ale również Archiwum Uniwersyteckie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie i Archiwum Państwowe w Lublinie. Źródła drukowane to w szczególności dokumenty Stolicy Apostolskiej i Episkopatu Polski; ważną rolę pełnią tu *Katechizm*

Kościoła Katolickiego, *Kodeks Prawa Kanonicznego*, a także statuty i dokumenty I synodu diecezjalnego.

Ściśle określony cel pracy, wykorzystane źródła i literatura siłą rzeczy narzuciły strukturę niniejszej pracy. Ta zaś została podzielona na 6 głównych części uporządkowanych wg klucza przedmiotowo-chronologicznego z wewnętrznym usystematyzowaniem tematycznym. Tak zatem – rozwijając powyższą konstatację – w I rozdziale przedstawiono genezę i powstanie diecezji. Zawarta tu została charakterystyka regionu w kontekście geograficznym i kulturowym. Następnie opisano krótko kościelną przeszłość na omawianym obszarze. Tu przypomniano również okoliczności towarzyszące narodzinom diecezji zamojsko-lubaczowskiej i określono jej obszar. Na koniec opisana została struktura społeczno-religijna diecezji. W dalszych rozdziałach nakreślono zagadnienia dotyczące najważniejszych dziedzin życia diecezji zamojsko-lubaczowskiej. II rozdział traktuje o urzędach i instytucjach centralnych, a rozpoczyna się od kurii i sądu biskupiego. Dalej jest mowa o seminarium duchownym mającym siedzibą w Lublinie. Diecezja posiada również 2 kapituły – katedralną i konkatedralną, będące spadkobierczyniami kilkuwiekowej tradycji. Nie można także zapomnieć o takich instytucjach jak archiwum, muzeum i biblioteka, pełniących ważne role w życiu diecezji, które zostały kolejno opisane. Ostatni paragraf II rozdziału przedstawia I synod diecezjalny przeprowadzony w latach 1996-2001. III rozdział poświęcony jest parafiom, dekanatom i kościołom. Na początku została opisana katedra w Zamościu i konkatedra w Lubaczowie oraz ich burzliwa historia. W kolejnym paragrafie scharakteryzowano sieć parafialno-dekanalną wraz z jej historią. Następnie opisano diecezjalne sanktuaria z ich dziejami i bogatą tradycją, która oddziałuje na ich współczesny obraz. Na końcu rozdziału ujęto budownictwo kościelne. IV rozdział poświęcono duchowieństwu i instytutom życia konsekrowanego. Pomieszczono tam zatem informacje na temat biskupów posługujących w diecezji zamojsko-lubaczowskiej, kapłanów diecezjalnych, ich formacji, liczebności, wykształcenia i różnych aspektów działalności. Kolejny paragraf opisuje zakony i zgromadzenia, ze wskazaniem ich miejsca w diecezji, historią, a wreszcie z omówieniem poszczególnych instytutów z terenu diecezji, z podziałem na męskie i żeńskie. W ostatnim paragrafie zaś znalazły się dane o domach księży emerytów w Biłgoraju i Hrubieszowie. Zagadnienia V rozdziału koncentrują się wokół duszpasterstwa i nauczania, poczynając od Służby Bożej i życia

sakramentalnego, gdzie zawarto informacje dotyczące udzielanych sakramentów. Następnie opisano ogólnodiecezjalne formy duszpasterstwa, w tym rodzaje duszpasterstw oraz różne inicjatywy jak kongresy, fora czy jubileusze. Kolejny paragraf tego rozdziału zawiera tematykę katechizacji, od nauczania dzieci i młodzieży oraz dorosłych, aż do formacji samych katechizujących. Następnie omówione zostało duszpasterstwo nadzwyczajne, ze zwróceniem szczególnie uwagi na pielgrzymki, nie zapominając jednak o innych formach, np. peregrynacjach. Ostatni rozdział to formy zaangażowania wiernych. Na pierwszym miejscu omówiono organizacje religijne, z podziałem na formacyjno-dewocyjne, religijno-edukacyjne i społeczno-religijne. Następny paragraf zawiera obraz bogatej działalności charytatywnej realizowanej przez i w diecezji. Przedostatnia część starała się ująć syntetycznie temat zaangażowania społeczno-politycznego. W ostatnim paragrafie niniejszej pracy ukazane zostały media, z podziałem na radio, prasę, czasopisma diecezjalne i parafialne oraz Internet.

Przybliżona tutaj praca *Dzieje diecezji zamojsko-lubaczowskiej (1992-2017)* stara się uzupełnić pewną lukę w pracach badawczo-naukowych, choć nie pretenduje do pełnego wyczerpania zagadnienia. Jednak stara się uporządkować omawiane kwestie, a z drugiej strony wskazać kolejne kierunki badań.

W świetle powyższych badań można z pełnym przekonaniem stwierdzić, że diecezja zamojsko-lubaczowska poprzez swoich włodarzy i liczne agendy dobrze wywiązała się ze swojej misji. Musiała jednak stawić czoła całej gamie różnych trudności, poczynając od tych o charakterze społeczno-ekonomicznym po typowo duszpasterskie. Dotknęły one nie tylko omawianą diecezję, ale i cały Kościół katolicki w Polsce. Diecezja zamojsko-lubaczowska, będąca dość młodym organizmem, w dodatku o niskim zagęszczeniu ludności, wywiązała się bardzo dobrze z postawionych przed nią zadań. Było to w pierwszej kolejności zasługą pasterzy – biskupów, którzy sprawnie potrafili zorganizować całość życia diecezji i właściwie nią kierowali. Wspomagało ich wielu kapłanów, bez których pracy i zaangażowania funkcjonowanie Kościoła stałoby się niemożliwe. Nie należy zapominać o niebagatelnej roli zakonów i zgromadzeń zakonnych, zarówno męskich jak i żeńskich, których praca wpłynęła na oblicze diecezji. W końcu bardzo ważną częścią Kościoła zamojsko-lubaczowskiego byli i są wierni świeccy. Wraz ze swymi duszpasterzami to oni stworzyli wspólnotę i brali udział w życiu Kościoła lokalnego i to nie tylko jako bierni uczestnicy. Wielu

wiernych brało udział w funkcjonowaniu diecezji poprzez czynne zaangażowanie się w parafiach i nie tylko, jak również działało w różnego rodzaju organizacjach, grupach i stowarzyszeniach religijnych, podejmując formację jak i formując innych.

Powyższa praca, zajmująca się tematyką dziejów diecezji zamojsko-lubaczowskiej, ukazuje jednocześnie wiele nowych kierunków badań. Można tu wymienić różne zagadnienia z przeszłości ziemi zamojsko-lubaczowskiej. Z kolei na osobne i szczegółowe opracowanie czekają instytucje centralne diecezji, takie jak kuria ze wszystkimi jej wydziałami, sąd biskupi czy seminarium duchowne. Duże możliwości stwarza również tematyka parafii, sanktuariów i diecezjalnego budownictwa kościelnego. Ciekawym zagadnieniem może być również duchowieństwo diecezji, a w szczególności zakony i zgromadzenia funkcjonujące na jej terenie. Podobnie wiele form działalności diecezji nie doczekało się poważnego omówienia, tak jak miało to miejsce w wypadku katechizacji. Są to m.in. rodzaje duszpasterstwa, pielgrzymki, organizacje religijne, działalność charytatywna, zwłaszcza Caritas.

Podsumowaniem niech będą słowa bp Jana Śrutwy: *Należy koniecznie pamiętać o tym, że organizacja kościelna w Polsce oraz jej wszelkie przeobrażenia od X wieku aż po chwilę obecną, pozostawały zawsze w ścisłym związku z misyjnym mandatem Zmartwychwstałego Jezusa Chrystusa, skierowanym do Apostołów: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego" (Mt 28,19). Kościół został wtedy posłany przez Zbawiciela do wszystkich narodów celem głoszenia im Ewangelii. Jego ziemska organizacja, także na ziemiach polskich, służyła i dalej służy naszej pełniejszej ewangelizacji – stosownie do warunków i wymogów każdej epoki oraz wszelkich okoliczności. Powstanie Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej wpisuje się zatem w taki właśnie kontekst biblijny, teologiczny i historyczny, znajdując w nim swoje głębokie uzasadnienie.*

Ks. Mirosław Kalinowski

LIST REKTORA KUL NA WIELKANOC 2021 ROKU ZE ŚMIERCI RODZI SIĘ ZMARTWYCHWSTANIE DO PEŁNI ŻYCIA

Umiłowani w Chrystusie Siostry i Bracia,
Drodzy Przyjaciele Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II!

Konieczność umierania budzi w człowieku uzasadniony lęk. Wydaje się nam, że nie ma większej tragedii niż opuszczenie świata i bliskich, których znamy i kochamy. Szczególnie w ostatnim czasie, gdy pandemia koronawirusa zabiera spośród nas tak wiele osób, rozgoryczenie czy wręcz przerażenie stają się coraz częściej naszym udziałem. Z chrześcijańskiego punktu widzenia jednak śmierć fizyczna nie jest największym nieszczęściem, jakie może spotkać człowieka. Przyjrzyjmy się w tym wielkanocnym rozważaniu, jakie mogą być rodzaje śmierci, jak powinniśmy na nie reagować i w jaki sposób dążyć do prawdziwego zmartwychwstania. Przewodnikiem w tej refleksji będzie Sługa Boży Stefan Kardynał Wyszyński, któremu poświęcamy w tym roku w Polsce szczególną uwagę, oczekując z niecierpliwością na jego beatyfikację.

1. Trzy rodzaje śmierci

Śmierć fizyczna oznacza zakończenie ziemskiego życia, polegające na oddzieleniu duszy od ciała, które bez niej obumiera. Śmierć ta jest nieunikniona i dotyka w równym stopniu ludzi dobrych i złych. Istnieje jednak o wiele gorszy rodzaj śmierci, którego powstrzymanie jest dla człowieka możliwe. To śmierć dotykająca samej duszy, polegająca na odłączeniu jej od Boga na skutek popełnionego grzechu (por. Ez 18, 4). Jeżeli znajdujemy upodobanie w czynieniu zła, zabijamy w pewnym sensie własną duszę, która została powołana do dzielenia się miłością, i odbieramy jej pełnię życia. Przed taką śmiercią przestrzegał Chrystus, prosząc, aby nie bać się tych, którzy zabijają ciało, ale tych, którzy chcą uśmiercić duszę (por. Mt 10, 28).

Ze śmiercią duchową, której należy unikać, wiąże się jeszcze jeden rodzaj śmierci, którego – paradoksalnie – powinniśmy pragnąć.

Jest to śmierć dla grzechu (por. Rz 6, 10), czyli odcięcie się od przyczyny powodującej wyniszczenie człowieka. Aby ratować duszę, trzeba uśmiercać w sobie zło, które jest ciemnością, głupotą i nicością, czyli zaprzeczeniem istoty Boga, będącego światłem, mądrością i wiecznym istnieniem. Wczesnochrześcijańscy mistrzowie życia duchowego uznawali ten rodzaj śmierci za największe szczęście, jakie może w życiu spotkać człowieka, a prośbę o to, aby umierał w nas grzech uważali za najpiękniejszy rodzaj modlitwy, podyktowany przez samego Boga. Także ludzie niewierzący widzą sens unikania złego postępowania w relacjach z innymi. Starają się czynić dobro w przekonaniu, że pozostanie ono w pamięci potomnych przez pokolenia i stanie się pewną namiastką ich dalszego życia. To również jeden z fundamentów postaw prospołecznych tysięcy wolontariuszy. Już w starożytnej Grecji znane było przekonanie, że człowiek powinien dbać nie tylko o zdrowie fizyczne, ale także o dobro moralne, ponieważ tylko w ten sposób osiągnie prawdziwe piękno i rozwinie w pełni swoją osobowość.

Wezwanie do uśmiercenia w sobie grzechu, aby umożliwić swobodne, w pełni wolne życie duszy, jest skierowane do każdego człowieka. Nie ma przecież ludzi niepopełniających błędów i niepotrzebujących Bożego miłosierdzia. Kardynał Stefan Wyszyński przypomniał w jednej ze swoich homilii: „Nie trzeba oglądać się na innych […], żądając od nich, aby się odmienili. Każdy musi zacząć od siebie" (Gniezno, 2 lutego 1981). Stwierdził też, że jest to zadanie istotne dla całego społeczeństwa w obliczu trudnych czasów, w których żyjemy. Jego diagnoza postępującej śmierci duchowej, której trzeba przeciwstawić się postawą uśmiercania w sobie grzechu, jest zaskakująco aktualna i warta przypomnienia. Prymas Tysiąclecia tak pisał w połowie ubiegłego wieku w liście do generała Paulinów z okazji Jubileuszu 300-lecia cudownej obrony Jasnej Góry: „I dziś musi być przeprowadzona w Polsce [obrona Jasnej Góry], już nie z pomocą armat i pocisków, ale przez potężny ładunek myśli i uczuć […]. Jak ongiś mrowie wojsk najeźdźczych, tak dziś szturmują polską Jasną Górę istne fale potopu świata, wżerając się w mury duszy Narodu nienawiścią imienia Bożego, pasją grzechu i potwornych nałogów. Polska Jasna Góra jest podminowana przez ducha nienawiści społecznej, przez programową apostazję moralną, przez zadawnione wady narodowe […]. Stokroć to groźniejszy potop od szwedzkiego" (10 listopada 1955). Te słowa kardynała Wyszyńskiego, chociaż mocne i ostre, nie zostały wypowiedziane z nienawiści do kogokolwiek. Wręcz przeciwnie, wywołała je troska o przetrwanie wartości ducho-

wych w życiu jednostek i całego narodu. W to wołanie powinni wsłuchać się wszyscy – duchowni i świeccy, wierzący i niewierzący – i zamiast szukać przejawów zła u innych, zacząć od uśmiercania go w sobie.

2. Prawdziwe zmartwychwstanie rozpoczyna się już na ziemi

Zmartwychwstanie Chrystusa, które dzisiaj z radosną wiarą wspominamy, ma związek ze wszystkimi wspomnianymi rodzajami śmierci. Jest ono nie tylko zapowiedzią pokonania śmierci fizycznej i ponownego ożywienia ludzkiego ciała. Przynosi przede wszystkim nadzieję na przezwyciężenie śmierci duchowej oraz na pełnię życia w bliskości Boga, kiedy zło i grzech zostaną zniszczone, niejako roztopione w miłosierdziu Bożym. Kardynał Stefan Wyszyński utwierdza nas w tej nadziei, mówiąc w jednym ze swoich wielkanocnych kazań: „Boży Syn, zwyciężywszy szatana, zło i śmierć, przekonał świat, że człowiek jest stworzony […] nie dla zła, ale dla uczynków światłości, nie dla śmierci, lecz dla życia. Odzyskujemy dziś wiarę w Boże przeznaczenie człowieka" (5 kwietnia 1953).

Człowiek, który uśmierca w sobie zło i nawraca się, już teraz zaczyna powstawać z martwych. Porzuca stopniowo ten świat nie w dosłownym sensie opuszczenia ziemi, ale przez wejście na drogę poszukiwania prawdy i dobra. Opuszcza różne ciemne doliny, prowadzony, a nieraz nawet wręcz niesiony na ramionach przez Chrystusa – wychowawcę duszy. Taki człowiek swoim zachowaniem zapowiada nową rzeczywistość, w której nie tylko nie będzie przemijania i fizycznego umierania, ale przede wszystkim znikną postawy sprzeciwiające się wzajemnej miłości, zabijające ludzką duszę. W książce „Miłość na co dzień" kardynał Stefan Wyszyński pisał: „Chrystus po zmartwychwstaniu zapłacił ludziom […] dobrocią, serdecznością, bliskością i radością za zniewagi doznane przed śmiercią. […] Uczy nas [w ten sposób] umiejętności obcowania ze sobą i przekraczania wszystkiego, co mogłoby być dla nas przykre i bolesne. […] Oto styl Chrystusa Zmartwychwstałego. Ma być on naszym stylem życia, pracy i odnoszenia się do ludzi. […] Niech dom każdego z nas będzie domem radości Bożej, domem przyjaźni, życzliwości, dobroci i swojskości, gdzie nie pamięta się uraz i nie mówi się o doznanych krzywdach, bo panuje miłość, która wszystko zwycięża, zapomina i przebacza".

Zmartwychwstanie to radosne rozpoczęcie od nowa bez oglądania się wstecz; to możliwość okazywania miłości tam, gdzie wcześniej

jej zabrakło, i wskazywanie, że na tym polega prawdziwe życie. W tym duchu należy przeżywać czas pandemii. Dla ludzi wierzących nie jest ona bezsensownym, przypadkowym i śmiercionośnym wydarzeniem, ale doświadczeniem zesłanym przez Boga, abyśmy mogli na co dzień zmartwychwstawać do pełni naszego człowieczeństwa. Niech to będzie okazja do uznawania swoich błędów i wybaczania doznanych urazów; do służenia ludziom, których dotąd nie potrafiliśmy zauważyć i zrozumieć; do okazywania miłosierdzia przez pomoc chorym i potrzebującym jakiegokolwiek wsparcia. Każdą epidemię trzeba pokonywać nie tylko na poziomie walki z fizyczną chorobą, ale przede wszystkim na płaszczyźnie troski o zachowanie zdrowego ducha. W przeciwnym razie będzie to czas zmarnowany, nawet jeżeli uratujemy nasze ziemskie życie i zdrowie.

3. Uniwersytet katolicki w służbie przechodzenia ze śmierci do życia

Uniwersytety katolickie działają w klimacie chrześcijańskiej wiary, której centrum stanowi powstanie z martwych Jezusa Chrystusa, zgodnie ze słowami św. Pawła: „Jeśli nie byłoby zmartwychwstania, próżna byłaby nasza wiara" (1 Kor 15, 14). Kardynał Stefan Wyszyński podczas uroczystości 60-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 12 listopada 1978 r., powiedział, że zadaniem uczelni katolickiej jest przenoszenie teologicznej wiary w zmartwychwstanie na życie narodu. W tym duchu nasz uniwersytet, szczycący się ponad stu-letnią działalnością dydaktyczno-wychowawczą (obecnie studiuje w nim prawie 11 tysięcy studentów i doktorantów), pragnie być nadal dawcą życiodajnej nadziei w trudnych czasach szerzenia się nie tylko niebezpiecznej epidemii koronawirusa, ale także różnych śmiercionośnych postaw, takich jak: narastająca wrogość międzyludzka, duchowe zagubienie, brak wiary, odrzucanie tradycyjnych wartości, przywiązanie do dóbr materialnych czy zamknięcie się w sferze przyjemności i korzystanie z nich bez żadnych ograniczeń. Jako akademicka społeczność ludzi poszukujących w swoich badaniach i nauczaniu prawdy, a równocześnie jako wspólnota ludzi wierzących, chcemy dawać świadectwo o wartości życia, jego Boskim pochodzeniu i nieprzemijalności. Naszym zadaniem jest także rozświetlanie wszelkich ciemności przez przypominanie o mocy, jaką ma postawa miłości, która jest silniejsza niż śmierć. Na KUL-u zostało zawiązane Akademickie Bractwo Najświętszego Serca Pana Jezusa. Jego celem jest prowadzenie całodziennej adoracji Najświętszego Sakramentu, a w krótkiej perspektywie adoracja całodobowa. Modli-

twa przed Najświętszym Sakramentem ma dodać nam odwagi w głoszeniu Chrystusa Zmartwychwstałego.

Bardzo proszę o dalsze wspomaganie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w tej działalności. Dziękuję za wszelkie wsparcie duchowe i materialne w minionym czasie. O darczyńcach i przyjaciołach naszej uczelni pamiętamy w codziennej, porannej Mszy św. w kościele akademickim o godz. 8.00.

W imieniu całej naszej wspólnoty akademickiej życzę głębokiej wiary w to, że życie ludzkie tylko zmienia się, ale się nie kończy. Życzę także unikania duchowej śmierci oraz skutecznego uśmiercania zła w życiu osobistym i społecznym. Życzę codziennego zmartwychwstawania do bycia mądrym i dobrym. Życzę wreszcie prawdziwej radości, będącej cechą człowieka zmartwychwstałego, ożywiającego innych postawą miłości i przebaczenia.

Lublin, Wielkanoc 2021

Ks. Jarosław Przytuła

LIST REKTORA WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO NA NIEDZIELĘ DOBREGO PASTERZA 2021 ROKU

Bracia i Siostry w Chrystusie!

Dzisiejsza niedziela rozpoczyna w Kościele Tydzień Modlitw o Powołania do Kapłaństwa i Życia Konsekrowanego. To nie przypadek, że tę duchową powinność podejmujemy w okresie wielkanocnym. Z wydarzeń paschalnych rodzi się bowiem Kościół i jego misja: chwalebnie Zmartwychwstały Chrystus posyła swoich uczniów na krańce świata, aby głosili Ewangelię. Kościół nie zawdzięcza swojego istnienia przychylności władców, politycznym liderom, modzie czy aprobacie społecznej. Przeciwnie – misję ewangelizacji świata realizuje sprzeciwiając się temu, co w świecie najbardziej popularne, modne i efektowne. Modląc się o powołania, prosimy naszego Pana, aby Królestwo Boże wzrastało bez względu na przeszkody, tak jak miało to miejsce w czasach apostolskich.

Świadectwo umiłowanego ucznia

Misja Kościoła, którą jest ewangelizacja świata, to nic innego, jak ukazywanie słowem i czynem miłości Boga do każdego człowieka. *Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi: i rzeczywiście nimi jesteśmy* – pisze Jan, umiłowany uczeń, a jednocześnie świadek Jezusa zmartwychwstałego (1 J 3,1). Apostoł był tym spośród uczniów, który do końca trwał przy krzyżu, i który pierwszy przybiegł do pustego grobu Pana. On też jako pierwszy uwierzył w Zmartwychwstanie. Powołany jako najmłodszy z apostołów najgłębiej zrozumiał, co to znaczy prawdziwa miłość do Chrystusa. Dał świadectwo tej miłości wydobywając z Jego słów i czynów to, co najlepiej ukazuje bliską relację między uczniem a Boskim Mistrzem. Nie gdzie indziej, ale w zredagowanej przez Jana czwartej Ewangelii znajdziemy historię Łazarza, Marii i Marty, którzy przyjaźnili się z Jezusem; pełen delikatności dialog Jezusa z Samarytanką czy nocne spotkanie z Nikodemem. To Jan podkreśla niepowtarzalną więź Jezusa z Ojcem. To w Janowej Ewangelii poznajemy Jezusa jako Dobrego Pasterza.

Jakie główne przesłanie wyłania się z tak zredagowanej narracji? Umiłowany uczeń Pana chce nam powiedzieć, że nie można zrozumieć Ewangelii bez osobistej, wewnętrznej relacji z Jezusem Chrystusem. Nie można stać się chrześcijaninem traktując wiarę bezrefleksyjnie, jedynie

formalnie i teoretycznie. Nie deklaracja, ale spotkanie z Jezusem, fascynacja Nim, osobiste zaangażowanie czynią nas chrześcijanami w pełnym tego słowa znaczeniu. To szczere umiłowanie Dobrego Pasterza uzdalnia do poznania Boga, do zrozumienia Kościoła, do odkrycia własnego powołania. Z pomocą łaski Bożej Jan Ewangelista osiągnął tę niezwykłą przenikliwość spojrzenia i wzbił się ponad ludzkie, naturalne widzenie świata. Zapewne z tego powodu ikonografia chrześcijańska przypisała mu symbol orła. Mówi się, że ze wszystkich stworzeń tylko orzeł potrafi patrzeć prosto w słońce, nie tracąc wzroku. Jezus jest Słońcem, które nie oślepia, nie spala, nie niszczy. Przeciwnie – jako Dobry Pasterz zaprasza nas, aby nie tylko kierować ku Niemu wzrok, ale by Go naśladować, do Niego się upodabniać i Jego głosu słuchać. Wiąże się to z obietnicą, o której mówi Apostoł w drugim czytaniu, kiedy wskazuje na to, *czym będziemy*. Staniemy się podobni do Jezusa, *bo ujrzymy Go takim, jaki jest* (1J3).

Głos Pasterza a głos świata

Dzisiejszy świat wydaje się być pozbawiony tej ewangelicznej przenikliwości i mądrości. Nasza cywilizacja stwarza nieograniczony dostęp do informacji, poglądów i idei, dzięki czemu każdy człowiek, posługujący się Internetem albo władający pilotem do telewizora, może uwierzyć, że jest ekspertem niemal we wszystkich dziedzinach, od medycyny po teologię. Blogi, podcasty i memy zastąpiły lekturę, refleksję i wnioskowanie. Owszem, nowe technologie były i są niezwykle pomocne w pogłębianiu wiedzy. Jednak trzeba pamiętać, że zazwyczaj budują przekaz w oparciu o wycinki rzeczywistości, które sfilmowane, opisane i zinterpretowane nigdy nie zapewnią głębi poznania ani żywego doświadczenia. Większość medialnych przekazów nie uczy mądrości, ale daje obraz powierzchowny, czasami wręcz zmanipulowany. Tak jak uprawa roślin potrzebuje wielu zabiegów pielęgnacyjnych, również i dla rozwoju duchowego człowieka potrzebne jest odpowiednie środowisko, właściwy klimat, sprawdzeni przewodnicy. Aby się rozwijać, nie wystarczy śledzić aktualne informacje czy oglądać wideoblogi. Aby duchowo wzrastać nie wystarczy od czasu do czasu wynurzyć się ze swojego świata i pomyśleć o Panu Bogu. Prawdopodobnie nie usłyszymy wtedy Jego głosu, bo utonie w oceanie informacji i zewnętrznych bodźców.

Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki w jednej ze swoich homilii przestrzegał, że nie można być chrześcijaninem od czasu do czasu, bo wtedy staniemy się podobni do żaby siedzącej w błocie. Żaba, która przywykła do swojego środowiska, tylko raz na jakiś czas wynurzy się z niego, aby zaczerpnąć powietrza, ale potem szybko wraca do błota, bo tam czuje się najlepiej. Nie wystarczy, że chrześcijanin raz na jakiś czas

porzuci swoje zniewolenia, że na Wielkanoc oczyści swoje serce z grzechów po to, by szybko zanurzyć się w dawnym życiu. Aby usłyszeć, co mówi do nas Jezus, nie wystarczy oderwać się od codziennych spraw na chwilę, tak, jakby się zdejmowało słuchawki na parę sekund, by usłyszeć drugą osobę. Dobry Pasterz prowadzi nas przez życie, tylko wtedy, kiedy szukamy Jego obecności, kiedy nasłuchujemy Jego głosu, a w codziennych zajęciach staramy się kierować Jego wskazówkami i natchnieniami; kiedy pytamy, jaka jest Jego wola i do czego nas wzywa.

Każdy z nas może stać się umiłowanym uczniem Jezusa, jak Apostoł Jan, ale wymaga to zaangażowania i wierności z naszej strony. Wszyscy jesteśmy zaproszeni, aby posiąść tę mądrość, jaka rodzi się z bliskiej znajomości, głębokiej przyjaźni, jedności z Jezusem. Nikt nas nie rozumie tak jak On. Nikt nie pozna tajników naszego serca tak dobrze, jak Ten, który *zna swoje owce*. Z tego osobistego spotkania z Dobrym Pasterzem rodzi się doświadczenie bycia powołanym. Rodzi się ono w ciszy, w klimacie modlitwy, nieraz podczas pracy, nauki, wartościowej rozmowy czy lektury. Najbardziej fundamentalne powołanie, którym jest zaproszenie do świętości zazwyczaj nie ujawnia się w klimacie seriali, teledysków, politycznych sporów czy głośnych imprez. Człowiek może usłyszeć to wezwanie, kiedy zatroszczy się o sprzyjającą atmosferę, środowisko wzrostu. Nie oznacza to, że mamy unikać świata, jak mnisi czy chronić się w rezerwacie, jak Indianie. Jednak troska o własny rozwój wymaga, abyśmy nie szukali zbyt łatwego czy beztroskiego życia, kosztem tej przyjaźni i tej mądrości, jaką sam Jezus pragnie nam dać. Nie ma bowiem innej Ewangelii i nie ma innego zbawiciela poza Jezusem, nie ma innego pasterza poza Nim, gdyż – jak zaświadczył Szymon Piotr – *nie dano ludziom pod niebem żadnego innego imienia, w którym moglibyśmy być zbawieni* (Dz 4,12).

W trosce o powołania

W tygodniu modlitw o powołania, chcemy prosić Dobrego Pasterza za ludzi młodych, aby potrafili, wznosić się ponad to, co ludzkie i przyziemne, co modne i nowoczesne, a jeśli trzeba – nawet ponad świat własnych potrzeb i uczuć. Aby mieli odwagę patrzeć i podążać w kierunku Słońca, którym jest Jezus Chrystus. Obranie tego kierunku może stać się wielką życiową przygodą. Jest nią pasja poznawania Kogoś, kto nigdy nas nie znudzi, nie rozczaruje ani nie zdradzi. Jest to przyjaźń, która człowieka zawsze raduje, zawsze napełnia nadzieją, czyni mądrym i odpowiedzialnym. Ta przyjaźń z Jezusem to jednocześnie zaszczytna służba na rzecz lepszego świata.

Dla wielu młodych przestrzenią takiego wzrostu i poznawania Mistrza jest liturgiczna służba ołtarza, będąca szczególną formą uczest-

nictwa w życiu wspólnoty parafialnej. Gorliwa służba przy ołtarzu ukazuje i podkreśla piękno liturgii, a jednocześnie stanowi czytelne świadectwo wiary, miłości do Chrystusa i wierności. Liczne grono ministrantów i lektorów, psałterzystów, członków scholii świadczy o żywotności wspólnoty parafialnej, o klimacie duszpasterskiego zaangażowania. W klimacie postępującej laicyzacji ta właśnie służba chłopców i dziewcząt jest dla ich rówieśników wsparciem, znakiem nadziei i czytelnym komunikatem, że wśród młodzieży Dobry Pasterz wciąż znajduje przyjaciół i naśladowców. Środowisko służby liturgicznej było i jest miejscem odkrywania powołania do kapłaństwa. Statystyki z roku 2020 mówią, że spośród wszystkich kandydatów wstępujących do polskich seminariów duchownych ponad 84% z nich wywodzi się ze środowiska ministrantów, a prawie 5 % należało do scholii lub chóru parafialnego (zob. K. Pawlina. *Powołania kapłańskie* AD 2020. Warszawa 2020).

Wspólnota naszego seminarium wyraża wdzięczność księżom, katechetom i animatorom, którzy zajmując się liturgiczną służbą ołtarza, nie tylko troszczą się o jej merytoryczne przygotowanie, ale także prowadzą młodych ludzi do odkrywania świata duchowego, który fascynuje i pociąga. Z tej fascynacji może zrodzić się prawdziwa przyjaźń z Jezusem, do której wszyscy jesteśmy powołani.

Bracia i Siostry, darem nie do przecenienia jest modlitwa każdego z wiernych o nowe powołania do kapłaństwa oraz za powołanych, szczególnie za naszych seminarzystów. Ogromną wartość ma cierpienie oraz dobrowolne wyrzeczenia ofiarowane w tej intencji. Z radością przyjmujemy fakt, że powiększa się grono osób zaangażowanych w Duchowe Dzieło Pomocy Powołanym. Za te duchowe ofiary, jak i za wsparcie materialne, serdecznie dziękujemy, nieustannie pamiętając w modlitwie o naszych dobroczyńcach i przyjaciołach. Niech Zmartwychwstały Chrystus, nasz niezawodny Pasterz, obdarza wszystkich pokojem i radością.

Jerzy Flaga

RECENZJA – KS. EDWARD WALEWANDER, CZŁOWIEK I KSIĄŻKA, Lublin 2020, Wydawnictwo Liber Duo, ss. 257 + 4 nlb, ISBN 978-83-64522-85-7.

Jest to bardzo oryginalna książka, pierwszy raz zetknąłem się z tego typu pracą. Nie są to jednak z mojej strony słowa krytyki, a raczej zwrócenia uwagi na to, jak różne mogą istnieć sposoby szerzenia wiedzy i upamiętniania dokonań ludzi władających piórem. W wymienionej książce autor przyjął bardzo swoisty sposób upowszechniania dorobku naukowego z poszczególnych dziedzin i segmentów wiedzy. Czyni to przez przywoływanie laudacji głoszonych z okazji nagradzania przez różne znane instytucje, pracujących w nich lub znanych im osób. Oryginalny charakter treści książki dopełnia także jej bardzo symbolicznie brzmiący tytuł. Z jednej strony brzmi on bardzo zagadkowo i równocześnie posiada wymowę, która nadaje się do wielorakiej interpretacji. W *Przedmowie* poprzedzającej wykaz nagrodzonych osób, ks. prof. Edward Walewander, o wygłaszanych przez siebie mowach laudacyjnych tak pisze: „Zdecydowałem się zebrać i opublikować wygłoszone przeze mnie okolicznościowe laudacje, czyli mowy pochwalne obrazujące zalety danej osoby, z okazji uhonorowania jej jakąś nagrodą lub tytułem. Mają one swoją historię. Najpierw były jakby nieco nieśmiałe i z tego może powodu także krótkie. Później rozrastały się, jakby nabierały pewności siebie, tak jak rozwija się człowiek" (s. 11).

W kontekście przywołanej wypowiedzi na temat laudacji, warto przytoczyć także instytucje, jakie przyznawały te nagrody. W tej kwestii również odwołam się do wypowiedzi autora zawartej we wspomnianej *Przedmowie*. Kontynuując ową wypowiedź, napisał on: „Pierwsze dwie [laudacje] wygłosiłem 1991 r. W kolejnych latach tych moich pochwalnych przemówień przybywało. Najpierw głosiłem je jako dyrektor Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jednocześnie przewodniczący Jury Nagrody Naukowej im. Skowyrów. Później wygłaszałem laudacje jako profesor pedagogiki i jednocześnie prezes Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód (SWP-W) oraz członek Jury Medalu Mickiewicz-Puszkin. Od 2013 r. jako przewodniczący Jury Międzynarodowej Nagrody Litewskiej im. Józefa Łobodowskiego. Wśród wygłoszonych laudacji są też przemó-

wienia głoszone z innych okazji, np. jubileuszy. Prawie każdego roku wspomniane wyróżnienia były przyznawane jednej lub kilku osobom. Miejscem spotkań i wręczenia nagród był najpierw Katolicki Uniwersytet Lubelski – przeważnie Czytelnia Profesorska Biblioteki Uniwersyteckiej KUL. Z czasem nabierały one coraz większego rozmachu i bardziej uroczystego charakteru. Dlatego zostały przeniesione do Sali Reprezentacyjnej Trybunału Koronnego w Lublinie. Niektóre przemówienia wygłosiłem w salonach Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód (SWP-W) w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 115" (s. 11-12).

Tutaj należy powiedzieć i to, że wspomniana *Przedmowa* nie tylko określa charakter laudacji i wymienia instytucje nagradzające, ale także przybliża bardzo treść całej książki. Co więcej, nie tylko ją przybliża, ale równocześnie charakteryzuje ją i to w sposób nader interesujący. Mając to na uwadze, ja snując swoje rozważania, będę się odwoływał do niej bardzo często i cytował odpowiednie jej fragmenty w dosłownym brzmieniu. Postępował będę tak nie dlatego, aby sobie ułatwić pisanie uwag, ale dlatego, że to pozwoli poznać lepiej merytoryczną zawartość książki. Taki jest właśnie cel tych rozważań.

Wszystkie analizy i opisy tego rodzaju przyczyniają się zwykle do poszerzania badań naukowych. Na tej zasadzie już teraz należ powtórzyć kolejny fragment *Przedmowy*, który brzmi: „Kandydaci do nagród to przeważnie ludzie nauki z różnych uczelni krajowych i zagranicznych. Kilku z nich to duszpasterze, społecznicy i politycy. Większość nagrodzonych osób, w tamtym czasie, a także obecnie, to ludzie dobrze znani piszącemu te słowa, stąd w laudacjach nierzadko pojawiają się wątki osobiste. Niektórzy zostali kandydatami do nagród dość przypadkowo. Byli też proponowani na przykład przez któregoś z członków jury Nagrody im. Skowyrów. Z czasem jednak wyrosła wspólnota pracy i chyba jednego ducha, która trwa do dzisiaj. Niektórym Laureatom głosiłem później laudacje czy to z okazji urodzin, czy też z okazji, by tak powiedzieć, pomnożenia dorobku naukowego. Niestety wygłosiłem też parę przemówień w postaci egzort żałobnych nad trumnami kilku Laureatów, a o niektórych nagrodzonych opublikowałem pośmiertne wspomnienia" (s. 12-13).

Interesującą informacją jest opis okoliczności, jakie towarzyszyły wręczaniu nagród oraz ich kolejne losy. Na ten temat czytamy: „O wręczeniu kolejnych nagród przeważnie informowały media lokalne, a niekiedy także ogólnopolskie. Kilkanaście tekstów laudacji zostało wydrukowanych w niewielkiej publikacji pt. *Nagroda Naukowa im. Skowyrów* (Lublin 1997), a także na łamach rocznika

„Studia Polonijne". Niektóre ukazywały się sporadycznie w różnych pismach krajowych i zagranicznych, a zatem pozostawały w pewnym rozproszeniu. Dlatego powstały pomysł, by przypomnieć ludzi i okoliczności kształtowania się ich dorobku, który w różnej formie znalazł uznanie w postaci przyznanych nagród, wydaje się ze wszech miar uzasadniony. Studiując wygłoszone laudacje, czytelnik może też uświadomić sobie, jak bardzo rozwinęła się twórczość naukowa i zasługi nagrodzonych osób" (s. 12).

Ważną kwestią jest też ocena, jaką autor wystawia własnym laudacjom od strony formalnej. Przytoczę ją, gdyż mimo formalnego charakteru, rzuca ona też pewne światło na treść książki. Kontynuując swoje informacje w *Przedmowie,* autor pisze w następujący sposób: „Poszczególne laudacje są ze zrozumiałych względów zróżnicowane co do objętości. Jeśli na przykład podczas jednego spotkania wręczano kilka nagród, to ma się rozumieć, że objętość laudacji musiała uwzględniać możliwości percepcji uczestników uroczystości" (s. 13). Wymowa tego zdania zdaje się być prosta, ksiądz E. Walewnder w głoszonych przez siebie laudacjach zmuszony był ograniczać zakres przekazywanych wiadomości. Osobiście myślę, że ilość wygłoszonych laudacji, o czym będzie jeszcze mowa, jest tak pokaźna, iż książka nie ucierpiała bardzo na ograniczonym zakresie treściowym niektórych z nich.

Podobnie, a może jeszcze bardziej, interesująca jest ocena autora na temat owych osób nagrodzonych i ich – w ujęciu ogólnym – dorobku naukowego. Pisze on na ten temat w ten sposób: „Laureaci reprezentują różne środowiska oraz rozmaite rodzaje i gatunki twórczości, którą umownie można określić ogólnie jako humanistyczna, ponieważ głównym kryterium – decydującym o promocji kandydatów do wyróżnienia – były i są nadal ich osiągnięcia naukowe i społeczne w dziedzinach bezpośrednio dotyczących człowieka oraz spraw żywotnie związanych z jego egzystencją, twórczością, a także ze środowiskiem, w którym się realizuje. Są to prace historyczne i w szerokim sensie filozoficzne. Są też publikacje z dziedziny kultury, a wreszcie rozprawy teologiczne. Ważną dziedzinę nagrodzonych prac naukowych i działalności niektórych Laureatów stanowi pomoc Polakom na Wschodzie" (s. 13-14). Nieco dalej kontynuuje: „Nagrody trafiają do Laureatów także poza granicami Polski. W ten sposób odnotowują niejako twórczość bez ograniczeń geograficznych i chronologicznych. Nie preferuje się też określonych opcji politycznych. Jedynym kryterium jest twórczy wkład w dziedziny będące przedmiotem promocji. Najważniejszym przy tym wyróżnikiem kwalifiku-

jącym do nagrody jest merytoryczna wartość przedstawionych do niej prac i dokonań. Wydaje się, że zawarte w tej publikacji prezentacje nagrodzonych osób i ich twórczości naukowej czy społecznej, która stała się powodem do wyróżnienia danej osoby, potwierdza wierne przestrzeganie tej zasady" (s. 15). Czytamy tam też jeszcze i takie zdania: „Większość nagrodzonych – jak już wspomniano – powiększyła zdecydowanie swój dorobek przywołany w laudacjach. Dla niektórych zaś moment przyznania nagrody to początek ich drogi naukowej, działalności zawodowej czy społecznikowskiej, tak że z czasem wydali nowe i ciekawe prace bądź inaczej zaznaczają się twórczo w życiu naukowym, społecznym i narodowym Polski i zagranicy" (s. 15).

Moim zdaniem przytoczone teksty, mimo wielkiej ich ogólności, zawierają wiele treści merytorycznych objaśniających charakter książki. Można powiedzieć, że odsłaniają one kolejną jej stronę i powiększają obraz i poszczególne warstwy jej treści, którą usiłuję w tych rozważaniach, jeśli nie ukazać, to bardzo przybliżyć.

Okazuje się, że nie jest to jeszcze obraz kompletny. Dla dopełnienia go należy przywołać jeszcze dwa akapity z *Przedmowy,* którymi autor wzbogaca meritum książki. Pierwszy z nich brzmi: „W pewnym sensie wszystkie nagrodzone dzieła mają odniesienie do współczesności – i to właśnie jest klamrą spinającą w określony kompleks dokonań, których rangę dane wyróżnienie chce za każdym razem zaakcentować. Z drugiej strony nagroda pozostaje swoistą promocją i zachętą do nowych inicjatyw. Takie funkcjonowanie nagrody dostrzega się, śledząc jej dzieje, zapoznając się bliżej z sylwetkami Laureatów, wśród których nie brak wybitnych autorytetów, acz są tam również osoby, które laury i uznanie otrzymały niejako awansem – na samym początku swej drogi naukowej. To co cieszy, to późniejszy owocny rozwój wszystkich tak wyróżnionych osób. Niekiedy wręcz narzuca się pytanie, czy po iluś tam latach nie powinno się ponowić tego znaku uznania dla już kiedyś nagrodzonych z racji ich nowych sukcesów. Staramy się jednak, by ten rodzaj stymulatora, jakim bez wątpienia jest każde wyróżnienie, pobudzał do ujawniania się coraz to nowych talentów" (s. 14).

W drugim akapicie, znacznie krótszym mamy zawartą następującą wiadomość: „Niektórzy z laudowanych przeze mnie odeszli już do Pana i może właśnie z tego względu są szczególnie warci przypomnienia. Wśród Laureatów są i tacy, dla których przyznanie nagrody było (sic !) uwieńczeniem ich drogi życiowej" (s. 15). Przywołane ostatnio teksty nie tylko – widać to wyraźnie – uwidaczniają i uzu-

pełniają treść pracy, ale pokazują jak bardzo szeroki wachlarz wiadomości można w niej znaleźć. Dodam, wiadomości, które nie tylko ogniskowały się na środowiskach Laureatów, ale swoim oddziaływaniem wychodziły daleko poza lokalne środowiska i głęboko wpływały na nastroje, życie i kulturę społeczeństwa. Podkreśla to sam autor, który pisze: „Nagradzany dorobek życiowy Laureatów ukazuje w sposób szczególny wkład Kościoła i duchowieństwa w rozwój kultury narodowej, walki o wolność i niepodległość Polski oraz o sprawiedliwość społeczną, godność i prawa człowieka. Nagrodzone dzieła dotyczą też badań z dziedziny historii najnowszej, a szczególnie historii polskiej myśli politycznej i walk niepodległościowych. Ich wspólnym mianownikiem wydaje się być ciągle aktualne stwierdzenie *Polonia docet* [„Polska uczy"]" (s. 15).

Ostatnim zagadnieniem, jakie należy opisać jest kształtowanie się liczb Laureatów w poszczególnych okresach. One również posiadają swoją wymowę. Oczywiście, oprócz liczb, większą wymowę posiadają nazwiska Laureatów, ich godności oraz pełnione przez nich obowiązki i sprawowane funkcje. Wiele na ten temat zostało już powiedziane w ogólnej prezentacji treści książki. Tutaj będą opisane bardziej szczegółowe i bardziej konkretne przykłady tej treści. Pierwsza laudacja została wygłoszona w roku 1991, a ostatnia w 2020. W sumie na przestrzeni tego czasu, wynoszącego bez mała 30 lat, ksiądz profesor Walewander wygłosił 51 laudacji, jak łatwo zauważyć, jest to dość pokaźna liczba. Przeciętnie w ciągu jednego roku głoszono 2 lub 3 laudacje, były też lata, w których te liczby były wyższe, na przykład w roku 2001 wygłoszono ich 7, zaś w roku 2002 – 9 (była to najwyższa liczba). Trzeba wyjaśnić, że liczba wygłoszonych laudacji nie pokrywała się z liczą osób dla których je głoszono. Jest tak dlatego, gdyż niektórym osobom głoszono laudacje kilkakrotnie. Bardziej interesujące od liczb są nazwiska Laudatorów. Trudno jednak podawać tutaj blisko 50 nazwisk, jeśli ktoś chce się z nimi zapoznać musi sięgnąć do książki. Tutaj podam przykładowo kilka nazwisk wybranych przeze mnie arbitralnie, aby dać wyobrażenie o tym, jakim osobom przyznano nagrody, którym ks. profesor Walewander głosił laudacje. Otóż pod datą wspomnianego roku 1991 zapisano: „Laureatami Nagrody im. Franciszka Skowyry za rok 1991 są *ex equo:* ks. doc. dr hab. Piotr Taras SAC z Warszawy oraz ks. dr Antoni Dębiński z Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL" (s. 17). W następnym roku, czyli w 1992 laureatami byli: ks. doc. dr hab. [ks. prof. zw. dr hab.] Anzelm Weiss, ks. prof. dr hab. Jan Związek i ks. dr [ks. prof. zw. dr hab.] Jan Walkusz. Dla przykładu po-

dam, że w roku 1999 jednym z pośród pięciu laureatów był ks. bp prof. zw. dr hab. Stanisław Wielgus. Nagradzani byli też inni biskupi: w 1997 bp prof. dr hab. Bohdan Bejze, w roku 2004 abp prof. zw. dr hab. Bolesław Pylak, np. bp Ryszard Karpiński był nagradzany dwukrotnie: w roku 2007 i 2010. Zaś w roku 2019 abp prof. dr hab. Stanisław Budzik.

Aby czytelnicy nie myśleli, że laureatami byli wyłącznie profesorowie i to najczęściej z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz biskupi i księżą, podam, że w roku 2002 w grupie 9 laureatów znaleźli się redaktorzy Wanda i Romuald Mieczkowscy, natomiast w roku 2003 wśród 8 przyznanych nagród, jedna przypadła dla Zespołu Tańca Ludowego UMCS. Podobnie interesującą i oryginalną nagrodę przyznano też w roku 1994. Oprócz informacji o nagrodzeniu trzech następujących osób: prof. zw. dr hab. Czesława Łuczaka, ks. dr Janusza Kani i ks. prof. zw. dr hab. Józefa Wołczańskiego, odnotowano fakt przyznania specjalnej nagrody jubileuszowej. Dla wyjaśnienia komu ją przyznano i jakie towarzyszyły temu okoliczności, zacytuję krótką informację zamieszczoną na s. 32. Wprawdzie pisałem o tym już wcześniej na początku odwołując się do tekstu *Przedmowy*, jednakże obecny kontekst wymaga tego aby się odnieść do tej informacji po raz wtóry. Informacja owa brzmi: „75-lecie istnienia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz 20-lecie Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL zdecydowały o przyznaniu Jubileuszowej Nagrody im. Ireny i Franciszka Skowyrów. Pani inż. Irena Skowyra, mieszkająca obecnie w Lublinie, myśl tę od razu poparła i przyznała na ten cel odpowiedni fundusz. Jury Nagrody zebrało się na posiedzeniu w dniu 25 maja 1994 r. i przyznało nagrody jubileuszowe za całokształt pracy naukowej na rzecz Polonii i Polaków w świecie następującym osobom: ks. prof. zw. dr hab. Stanisławowi Kowalczykowi, kilkuletniemu dyrektorowi Instytutu Polonijnego KUL, dr. Mieczysławowi Wieliczce z UMCS, członkowi Rady Naukowej naszej placówki oraz dr. Zdzisławowi Jagodzińskiemu, dyrektorowi Biblioteki Polskiej Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego (POSK) w Londynie. Wszystkich laureatów łączy praca dla Polonii i z Polonią. Nagrody otrzymali za całokształt pracy naukowej na rzecz Polonii i Polaków w świecie" (s. 32).

Ostatnią kwestią, jaką należy jeszcze zasygnalizować, jest objętość laudacji. Tym bardziej, że poruszył ten temat także Ksiądz Redaktor. Okazuje się, że są one bardzo różnej objętości. Oznacza to, że nie były regulowane jakimiś przepisami, ale były uzależnione od bogactwa życiorysów, na które to bogactwo składały się: dorobek

naukowy i różne przejawy działalności poszczególnych laureatów. Jako przykład można podać ostatnią zamieszczoną laudację w 2020 r., poświęconą prof. Przemysławowi Czarnkowi. Wyjątkowa jego aktywność na różnych odcinkach życia społecznego, politycznego i naukowego sprawiła, że laudacja ta jest bardzo rozbudowana objętościowo, liczy 7 stronic tekstu. Nie przytaczam tutaj treści laudacji, gdyż ich liczba i objętość rozbijałyby bardzo konstrukcję rozważań. Trzeba jednak koniecznie powiedzieć, że stanowią one przysłowiową kopalnię wiadomości i zasługują na odrębne omówienie.

Kończąc i podsumowując śmiało mogę powiedzieć, że w kontekście całości zaprezentowanych rozważań i uwag, Ksiądz Autor postąpił słusznie nadając pracy wspomniany, interpretowany już na początku, tytuł: *Człowiek i książka*. Jest to bowiem z jednej strony publikacja poruszająca problemy o charakterze naukowym, a z drugiej – bardzo dotykająca i przybliżająca człowieka w jego różnych wymiarach życiowych: egzystencjalno-bytowym, społecznym, kulturalnym, no i oczywiście naukowym, że ograniczę się do tych kilku najbardziej znanych i najczęściej występujących. Powtórzę jeszcze raz, że oba człony tytułu książki mają nie tylko zastosowanie, ale znajdują pełne uzasadnienie metodologiczne i merytoryczne. Osoba i słowo pisane są stałymi elementami, które towarzyszą człowiekowi na padole ziemskim. Można zauważyć, że na kanwie tego towarzyszenia, czy raczej współistnienia, wyrosła wspaniała książka, jaką jest Biblia, będąca dziełem homo sapiens – myślącego człowieka.

NEKROLOGI

Ks. Zygmunt Jagiełło

KS. ANDRZEJ WYSOKIŃSKI (1964-2021)

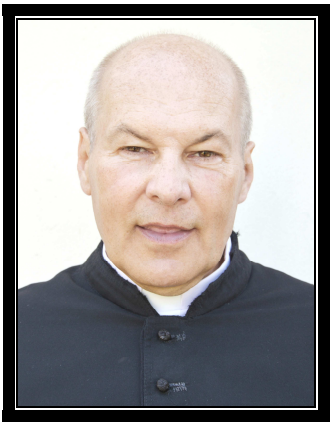

Ks. Andrzej Wysokiński urodził się 29 czerwca 1964 r. w Lublinie, jako syn Henryka i Sabiny z d. Watrakiewicz. Pochodził z parafii pw. Rozesłania św. Apostołów w Chełmie. W 1970 r. rozpoczął naukę w szkole podstawowej nr 9 w Chełmie, zaś od roku 1978 naukę kontynuował w Technikum Mechanizacji Rolnictwa w Chełmie. Egzamin dojrzałości złożył w 1984 r. i wkrótce wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. Święcenia diakonatu przyjął w katedrze lubelskiej w dniu 12 kwietnia 1990 r., zaś po ukończeniu studiów filozoficzno-teologicznych otrzymał święcenia kapłańskie z rąk biskupa lubelskiego Bolesława Pylaka w dniu 18 maja 1991 r. w Lublinie.

Jako wikariusz pracował w następujących parafiach: Radzięcin (od 15 czerwca 1991 r.) i Tomaszów Lubelski pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (od 23 czerwca 1993 r.).

W dniu 16 grudnia 1998 r. został mianowany proboszczem parafii pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Machnowie Nowym. Wraz z parafianami ks. Andrzej wykonał wiele prac gospodarczo-budowalnych, jak np. ogrodzenie terenu parafialnego, wyłożenie kostką placu przed kościołem oraz chodzika prowadzącego do świątyni parafialnej. W miejscowości Wierzbica została wybudowana kaplica, a teren ogrodzony.

W dniu 6 czerwca 2003 r. ks. Andrzej otrzymał nominację na urząd proboszcza parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Gdeszynie. Po czterech latach z dniem 20 czerwca 2007 r. został mianowany proboszczem parafii pw. Świętego Krzyża w Żurawcach. Kolejną placówką proboszczowską ks. Andrzeja od dnia 26 czerwca 2010 r. była parafia pw. Św. Maksymiliana Kolbego w Cichobórzu. Z dniem 20 sierpnia 2014 r. został mianowany proboszczem parafii pw. Narodzenia NMP w Niemstowie. Ks. Andrzej ponadto sprawował

obowiązki dekanalnego duszpasterza trzeźwości w dekanacie Cieszanów.

Ks. Andrzej Wysokiński zmarł 5 maja 2021 r. w Niemstowie.

Msza św. pogrzebowa pod przewodnictwem biskupa diecezjalnego Mariana Rojka była sprawowana w sobotę, 8 maja 2021 r. o godz. 11.00 w kościele parafialnym pw. Narodzenia NMP w Niemstowie. Msza św. pogrzebowa została odprawiona tego samego dnia o godz. 14.00 w kościele parafialnym pw. św. Maksymiliana Kolbego w Cichobórzu, a następnie ciało Zmarłego zostało złożone na cmentarzu parafialnym w Cichobórzu.

Requiescat in pace!

Ks. Zygmunt Jagiełło

ŚP. KS. KAN. BOGUSŁAW WOJTASIUK (1936-2021)

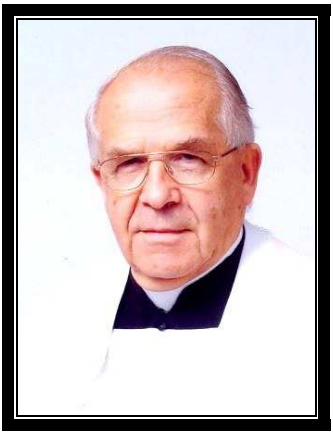

Ks. Bogusław Wojtasiuk urodził się 7 kwietnia 1936 r. w Podwysokiem, parafia Skierbieszów, w rodzinie rolników Michała i Stefanii z d. Furmanek. Od roku 1937 zamieszkał w Lipsku koło Zamościa. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Lipsku wykazując się niezwykłą pilnością i sumiennością w nauce oraz nieprzeciętnymi zdolnościami. We wszystkich klasach otrzymywał bardzo dobre oceny ze wszystkich przedmiotów. Od najmłodszych lat pragnął poświęcić się służbie Bożej. Od klasy 4 szkoły podstawowej służył do Mszy św. i nie przestawał służyć jako uczeń szkoły gimnazjalnej. Sakrament bierzmowania otrzymał z rąk biskupa lubelskiego Stefana wyszyńskiego w kościele parafialnym w Lipsku w dniu 19 maja 1948 r. W 1950 r. rozpoczął naukę w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Zamoyskiego w Zamościu. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości zgłosił się w 1954 r. do seminarium duchownego w Lublinie. Cieszył się dobrą opinią człowieka skromnego, czystych obyczajów i pokornego, pilnego i pracowitego. Poza kościołem, książką i pomocą rodzinie na gospodarstwie nie brał udziału w żadnych zabawach młodzieżowych. Proboszcz parafii w Lipsku, ks. Andrzej Suchara, w opiniach kierowanych do rektora seminarium w Lublinie pisał: „Kleryk Bogusław Wojtasiuk z wielkim zamiłowaniem oddaje się naukom filozoficznym i filologii klasycznej. W mojej opinii jest to kandydat na przyszłego kapłana, raczej naukowca niż pracownika w duszpasterstwie. […] Będzie z niego dobry ksiądz” (24.09.1956).

Święcenia kapłańskie przyjął 18 kwietnia 1960 r. w katedrze lubelskiej z rąk ks. bpa Piotra Kałwy.

Pierwsze lata wikariuszowskiej posługi spędził w parafii pw. św. Mateusza w Chłaniowie (17.05.1960 – 29.06.1963). Następnymi placówkami duszpasterskimi były: parafia pw. Narodzenia NMP w Krzeszowie (29.06.1963 – 05.07.1965), parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bobach (05-07.1965 – 1967), parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Potoku Górnym (od 1967), gdzie pracował najpierw jako wikariusz, a następnie jako administrator, z prawami i obowiązkami proboszcza (od 31.12.1971 do 23.02.1989). W dniu 22 grudnia 1984 r. za gorliwą posługę kapłańską, ks. Wojtasiuk został obdarzony godnością kanonika honorowego Kapituły Zamojskiej, zaś w dniu 19 lutego 1985 r. został mianowany wicedziekanem dekanatu tarnogrodzkiego.

Bp Bolesław Pylak z dniem 10 lutego 1989 r. powierzył ks. Wojtasiukowi administrację parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju, zaś 23 lutego 1989 r. został proboszczem tejże parafii oraz dziekanem dekanatu Biłgoraj (15.12.1989).

Biskup Zamojsko-Lubaczowski Jan Śrutwa włączył ks. Bogusława w grono kanoników gremialnych Kapituły Zamojskiej (09.06.1992).

Ks. Bogusław w kapłańskim posługiwaniu, pracując w parafii biłgorajskiej jako proboszcz i dziekan dekanatu Biłgoraj i Biłgoraj Północ, swoje obowiązki spełniał przykładnie i wzorowo. Wyremontował i odnowił kościół, jak też kaplicę w Hedwiżynie i Ignatówce. Całkowicie oddany Bogu i zawsze wyrozumiały kapłan, zyskał sobie młodzież i uznanie wszystkich parafian. Przez swoją właściwą postawę, homilie i przykładne życie, ożywił wśród wiernych ducha patriotyzmu i ofiary. Do większych przedsięwzięć remontowo-budowlanych, jakich dokonał podczas sprawowania urzędu proboszcza, można zaliczyć: remont salek katechetycznych i nowej plebanii (1999), malowanie kościoła (2002), ułożenie cokołu marmurowego wokół kościoła (2003).

Dzięki usilnym staraniom ks. Wojtasiuka, w dniu 16 lutego 1997 r. parafia wydała pierwszy numer dwutygodnika pt. „Maryja Wniebowzięta", a redaktorem naczelnym został ks. Wojtasiuk. Doniosłym osiągnięciem jego było także przyczynienie się do prowadzenia transmisji Mszy św. w niedzielę o godz. 9.30 oraz ważniejszych wydarzeń religijnych przez Biłgorajską Telewizję Kablową.

Po ukończeniu 70 roku życia, z dniem 21 kwietnia 2006 r., ks. kan. Bogusław Wojtasiuk został odwołany ze stanowiska proboszcza

parafii pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP oraz z urzędu dziekana dekanatu Biłgoraj Północ i przeniesiony przez bpa Jana Śrutwę w stan emerytalny. Zamieszkał na plebanii w miejscowej parafii jako rezydent i wspierał, w miarę sił, miejscowych duszpasterzy. Ks. Wojtasiuk miał ogromną wiedzę historyczną, szczególnie z okresu II wojny światowej i walk partyzanckich na Zamojszczyźnie. Wierni po jego kazaniach wychodzili ze świątyni parafialnej natchnieni do pracy nad sobą, dumni, że są Polakami. Był cenionym spowiednikiem, nigdy człowieka nie ganił, nie potępiał. Szukał w każdym pokładów dobra i zachęcał do naśladowania Chrystusa. Jako proboszcz był dobrym gospodarzem, nigdy nie prosił wiernych o składanie ofiar potrzebnych do sfinansowania prac. Uważał, że sprawy duchowe są ważniejsze niż materialne

Ks. Bogusław Wojtasiuk zmarł 17 czerwca 2021 r., przeżywszy lat 85, z tego 61 w kapłaństwie.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się parafii pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju, 22 czerwca 2021 r. o godz. 11.00. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył biskup diecezjalny Marian Rojek. Homilię pogrzebową wygłosił ks. dr Piotr Brodziak, wykonawca testamentu i wychowanek ks. Bogusława, który wspominał proboszcza i wyrażał wdzięczność za jego życzliwość i wszelkie wsparcie.

Na zakończenie Mszy św. pogrzebowej zostały odtworzone słowa ks. Bogusława Wojtasiuka z powitania Matki Bożej w znaku kopii cudownego Obrazu z Jasnej Góry, wypowiedziane 8 sierpnia 2004 r.:

Witaj nam, Maryjo, w progach naszej parafii i w każdej naszej duszy! Jesteś Panią nieba i ziemi, Świętą Rodzicielką Jezusa Chrystusa, Królową Polski i naszą czułą i najlepszą Matką. Witamy Ciebie bardzo czule i serdecznie – szczęśliwi, żeś do nas przybyła. Witamy Ciebie najpierw naszą wiarą.

Widzimy tu Twój obraz, który przybył z Jasnej Góry, ale mocno wierzymy, że z tym obrazem Ty sama, Maryjo, jesteś wśród nas. Przyszłaś do nas z nieba i nie tylko sama, ale przyniosłaś nam – owoc Twego żywota – Pana Jezusa, jak Go przyniosłaś do św. Elżbiety, więc tym goręcej witamy Ciebie wraz z Chrystusem Panem wśród nas.

Witamy Ciebie gorącą miłością! Matko nasza – Ty słyszysz i czujesz naszą miłość ku Tobie z naszych żarliwych modlitw, z codziennych Godzinek, z różańców fatimskich, z naszych pielgrzymek do Częstochowy i do Janowa każdego roku, z licznych spowiedzi pierwszopiątkowych i z całego życia religijnego, które wezbraną falą płynie przez naszą parafię, a to życie rozbu-

dzają i pogłębiają Czcigodne Siostry zakonne. Otwieramy na oścież domy i serca nasze przed Tobą, abyś weszła, w nie wraz z Twoim Synem Panem Jezusem, naszym Zbawicielem. Żyj w nas i króluj w nas, bo my jesteśmy Twoi i Twoimi pozostać chcemy na zawsze. Umacniaj nas, aby bezbożnicze prądy, które płyną przez świat i na pewno nie ominą Polski, nikogo z nas nie oderwały od Ciebie i Świętego Kościoła. W Kościele pragniemy żyć i z nim wędrować do końca naszych dni.

Z miłości do Boga – na Twoje Matko nasza, przybycie, odprawiliśmy solidne święte Misje. Wyrzuciliśmy to, co by tej miłości przeszkadzało, co by się Tobie nie podobało, by jeszcze mocniej do Boga i do Ciebie przylgnąć, bo nikt nam bardziej nie jest tak potrzebny jak Bóg w życiu ziemskim i szczęście nieba w wieczności. Wszystkim, co czują dusze nasze, całą naszą nadzieją, gorącą miłością, żywą wiarą i niewypowiedzianą radością, Matko Chrystusowa i nasza Matko – wołamy: Witaj nam. Witaj nam w naszej Parafii i w naszych duszach!

Dzisiaj przed Twoim tronem zawsze wierny Lud Biłgorajski mówi „nie" dla fałszu, „nie" dla kłamstwa, „nie" dla liberalizmu moralnego, który odrzuca niezmienne wartości chrześcijańskie i propaguje aborcję, eutanazję i związki homoseksualne. Dzisiaj zawsze wierny Lud Biłgorajski mówi „nie" dla tworzenia państwa ateistycznego, dla tych, którzy chcą zasiąść na Bożym tronie i decydować o tym, co dobre, a co złe.

Chcemy żyć w Europie, w której będzie się uznawało Boga za gwaranta ładu moralnego w życiu indywidualnym i społecznym. Chcemy być w Europie, w której będzie słyszane i realizowane Boże wezwanie: „Będziesz miłował Pana Boga swego całym sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym umysłem, a bliźniego jak siebie samego".

Ciało śp. ks. kan. Bogusława Wojtasiuka, zgodnie z jego ostatnią wolą, spoczęło na cmentarzu parafialnym w Biłgoraju przy ul. Lubelskiej w krypcie kaplicy kapłańskiej.

Requiescat in pace!

Spis treści

STOLICA APOSTOLSKA

Św. Maria Magdalena Patronką Miasta Biłgoraj 139
Św. Maria Magdalena Patronką Miasta Biłgoraj 140

EPISKOPAT POLSKI

Stanowisko Przewodniczącego Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych w sprawie korzystania ze szczepionek przeciw COVID-19 firm AstraZeneka i Johnson&Johnson 143
Komunikat Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski po spotkaniu na Jasnej Górze w dniu 3 maja 2021 r. 145
List Pasterski Episkopatu Polski w setną rocznicę poświęcenia Narodu Polskiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa 147
List biskupów polskich do kapłanów na Wielki Czwartek 2021 roku 151
Komunikat z 389. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski 158

BISKUP DIECEZJALNY

Życzenia Księży Biskupów – Wielkanoc 2021 163
Święcenia diakonatu 164
Dekret zatwierdzający „Wytyczne dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w praktyce duszpasterskiej i wychowawczej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej” 165
Święcenia prezbiteratu 166
Podziękowanie dla Pani Stanisławy Raczkiewicz 167
Dekret Biskupa Zamojsko-Lubaczowskiego znoszący dyspensę od uczestnictwa we Mszy świętej 168
Decyzje personalne 169
Homilia podczas Dnia Kapłańskiego Krasnobród, 26 czerwca 2021 r. 177

KURIA DIECEZJALNA.....183

Neoprezbiterzy wyświęceni 29 maja 2021 r. przez Biskupa Zamojsko-Lubaczowskiego Mariana Rojka w Katedrze Zamojskiej 185
Konferencja Księży Dziekanów – 16 czerwca 2021 r. 186
Komunikaty Ks. Kanclerza i Rzecznika Diecezji 186
Wydział Nauki i Wychowania Katolickiego 187
Wydział Duszpasterstwa Ogólnego..... 190
Liturgiczna Służba Ołtarza..... 192
Caritas 193
Sprawy Gospodarczo – Ekonomiczne 195
Wyższe Seminarium Duchowne..... 196
Katolickie Radio Zamość 197
Duszpasterstwo Rodzin..... 198
Sprawy Misyjne..... 199
Exodus Młodych..... 201
Piesza Pielgrzymka na Jasną Górę..... 202

INNE

Bp Mariusz Leszczyński
Kazanie wygłoszone w czasie Mszy św. na okoliczność pogrzebu żołnierza Armii Krajowej kapitana Romana Szczura vel Szumskiego (1910-1950), Radecznica, 4 marca 2021 r. 207

Ks. Edward Walewander
Bp Jan Śrutwa, Kościół w epoce Wędrówek Ludów, t. I, Kościół w szczytowej fazie Wędrówek Ludów, ... 210

Ks. Edward Walewander
Sentire cum Ecclesia – być z Kościołem to nie gapiostwo i naszczekiwanie zza płotu 215

Ks. Edward Walewander
Ks. Franciszek Zawisza (1905-1976) in memoriam..... 218

Elżbieta Orzechowska
Polska szkoła w tyglu przemian 220

Przemysław Cegłowski
Dzieje diecezji zamojsko-lubaczowskiej (1992-2017) 226

Ks. Mirosław Kalinowski
List Rektora KUL na Wielkanoc 2021 roku 231

Ks. Jarosław Przytuła
List Rektora Wyższego Seminarium Duchownego na Niedzielę Dobrego Pasterza 2021 roku 236

Jerzy Flaga
Recenzja – Ks. Edward Walewander, Człowiek i książka, ... 240

NEKROLOGI

Ks. Zygmunt Jagiełło
Ks. Andrzej Wysokiński (1964-2021) 249

Ks. Zygmunt Jagiełło
Śp. Ks. kan. Bogusław Wojtasiuk (1936-2021) 251